

کتابخانه
موزه
اسلامی

١٥ من
٢٥ في مذهب
١٢ من كتاب
١٨ رسالة
١٩ رسالة
٢٠ رسالة
٢١ رسالة
٢٢ رسالة
٢٣ رسالة
٢٤ رسالة
٢٥ رسالة
٢٦ رسالة
٢٧ رسالة
٢٨ رسالة
٢٩ رسالة
٣٠ رسالة

العقل ملكا لغيره **قال** كذا كذا ذلك **قال** الحكيم الذي لا يرى احد
يركب شيئا من هذه الامور التي سميت بالامع احياج الحوض والخصب
التي لا يصب منها العقل واذا لم يصب العقل لم يصب السبيل ومن لم يصب السبيل
ومن جاز كذب **قال** كذا كذا ذلك **قال** الحكيم الذي لا يرى احد
لما قيل انت ضام الى بين الحكيم **قال** الحكيم الذي لا يرى احد
البلل الا لحي فان كنت قد استغثت سوا هذه السبل بسبل
لك ان تركت حسنات **قال** كذا كذا ذلك **قال** الحكيم الذي لا يرى احد
السبل كما كان تارك المذهب من السكوت سبيل غير الصدق و
تارك الجور من الوقوف سبيل الى غير العدل **قال** الحكيم الذي لا يرى احد
لم يركب الا على علم او حيل فان كان علم فقد صدق وان كان حيل
فقد كذب والواقف لم يصب الا على رشد او غي فان رشد فقد عدل وان غي
فقد جار **قال** كذا كذا ذلك **قال** الحكيم الذي لا يرى احد
بالفرق الواضح والارتيان الذي لم يحط علم الى من اشكاله اذ لم ي
حدودها فراك وجب الفلسفة والميث عليها جزا المسكين لما فاته
لا والد احسن تربية والا اكرامه اعمد الموت منك **قال** الحكيم الذي لا يرى احد
لست تشاك موجودات سواك فامل افريطون يحكم فاني ارادهم بذلك
قال افريطون ان حمل الكلام عليك لموفقته وان عفاك من عطفنا حرة

قال

قال الحكيم لا تتعين على من الكلام ما دمت في حياشة فاني لا اقيم الا
قال افريطون قد وعيت غلك ما اوتيت الى كذا من الجواب وقررت
من معرفة الغيب بالشايد مثل الذي اقرره ولكنه لا يعطيني دون العلم بما
ذلك الذي اضطررتني الى الاقرار به في غير اثبات سوره **قال** الحكيم الذي لا يرى احد
في الغيب ولا في الشهادة غير الفلسفة والمجازة وثوابها **قال** افريطون قد
اقول لك بذلك الغيب ولم اقره في الشهادة وثبت لواقرتني بذلك الشايد
ولم اقر لك به في الغيب لاسيما جديدهم ان **قال** الحكيم الذي لا يرى احد
في ذلك الشهادة هو الذي ترك في الغيب **قال** افريطون وما ذاك **قال** الحكيم
اتقوا من الذي الحسن في مطالبة الصواب يا **قال** سوفرطيس **قال**
افريطون وما الذي **قال** الحكيم وجدها يقول اذا شك كل عليك الرأى
فضع له وجهين لا بد من احدهما فاعلم انما كبر فان انكساره ثبات الا
قال افريطون فما الذي يدعي ذلك عليه من حسن الغيب والشايد **قال** الحكيم
الحكيم اتقوا به لانه لا يشي الا الفلسفة او خلاهما **قال** افريطون لا بد من ذلك
الحكيم اتقوا به لانه لا يصلح الاشياء والاشكالها ولا يقدر الا خلاهما **قال**
افريطون لا بد من ذلك **قال** الحكيم افلا ترى انه لو كان ثوب الفلسفة
كان خلاهما ولو كان خلاهما ثوب الفلسفة جباله وبصره عي وبصره عي
واذا لما كان ذلك ثوبا لو كان كالا وقد اكسر ذلك على اعمل الفلسفة

عنى . فهرست
٢٤٥٦

١٥ من
١٦ في مكية
١٧ من آيات
١٨ رسالة
١٩ من آيات
٢٠ من آيات
٢١ من آيات
٢٢ من آيات
٢٣ من آيات
٢٤ من آيات
٢٥ من آيات
٢٦ من آيات
٢٧ من آيات
٢٨ من آيات
٢٩ من آيات
٣٠ من آيات

أقول انهم لم يثبتوا بعد ذلك الاثبات خلافاً لما عدا ذلك
ان يجرى بالاحسان احساناً وبالبصر بصر او بالفلسفة كمال الفلسفة **قال** افريطون
قد اقررتني بتوب الفلسفة فخرني بعقاب الحكيم **قال** الحكيم ان كان قد
ثبت ان جزاء الفيلسوف كمال الفلسفة لئلا ينجز الجاهل غير جزاء
الفيلسوف فليخرب بعاد بصر او باسائة احساناً وكمالاً فلسفة واذا
كان ليس بذلك بل كان له على اسائة توب وكسيرة ذلك على الاحتمال
الفلسفة ابتغاء لتوابعها وبها من عقاب فلا فها ولم يبق بعد انكار ذلك
الاثبات خلافاً وهو ان يجرى الفيلسوف باسائة احساناً وكمالاً
باسائة اسائة **قال** افريطون قد زعمت ذلك يوم جعلت الفلسفة اقارب
واحكاماً لاهلها وبها من عقاب فلا فها ولكن ما انت قائل بوجوب منكر
التوب للفلسفة وعقاب الجاهل **قال** الحكيم الرغبة في منفعة العلم والهرب
من مضرة الجهل كمال الحكيم ما زعمت اني لم غير ذلك **قال** بل الرغبة في منفعة
العلم والهرب من مضرة الجهل كمال الحكيم ما زعمت اني لم غير ذلك **قال** قد اقررت بمنفعة العلم
ومضرة الجهل ولم بعد التوب ان يكون نفعاً والعقاب ان يكون
ضراً **قال** افريطون انما اقررت بذلك في الحيوة ولم اقر به بعد الموت
قال الحكيم وما منفعة العلم الذي اقررت به في الحيوة الدنيا لغيره من
الفلسفة **قال** افريطون اما اذا اقررت بمنفعة العلم ورايت الفلسفة

له

مضرة بالذات والذات مانعة للفلسفة فقد اضطررتني بذلك الى
بالآخرة قالان ارجع منك المنفعة العلم لئلا ينجز الجاهل غير جزاء
ببصر والبصر والبصر والبصر والبصر والبصر والبصر والبصر والبصر والبصر
قال الحكيم اراك قد رجعت الى اثبات منفعة العلم فمتى فعلت ذلك
ثبتت الآخرة **قال** افريطون اما اذا لم اقر على ان افرق بين المنفعة
الفلسفة ونبت المنفعة للفيلسوف ما دام جاسماً ما لم ينزل من الروح العلم
ونزولاً من عمل الجاهل ولا اجعل له وراء ذلك **قال** الحكيم جعل ما وراء ذلك
الاكادوس **قال** افريطون ومن جعل ما وراء ذلك من الموت كما دونه
من الحيوة **قال** الحكيم واي غايب اصله في غيبته غير ما يصلي في شهادته
قال افريطون ما وجدناه **قال** الحكيم فمن ان خفت ان يكون النفس تنفخ
في غيبته ما ينفخ به في شهادته ما يكون يضرب في غيبته غير ما يضرب
في شهادته **قال** افريطون اراك لم تخرج لي محجاً الا بالافعال بمنفعة الفلسفة
في الدنيا والآخرة ومضرة الجاهل فيها جميعاً فقد اقررت بذلك مضطراً
اليه وصرفتك مع ذلك في قولك لت واحد في الغيب فلا في الشهادة
غير الفلسفة والجمالة وثوبها ولكن هل عسى ان يكون شئ غير ذلك لغيره
لا اجده وقد وجدته غيري **قال** الحكيم جعل ثبت الجواب بعد السؤال **قال**
افريطون لا **قال** الحكيم فمن يكون السؤال الا بغيره ما يسأل عنه **قال**

على فرت ش
٢٤٥٦

ان يكون **قال** الحكيم وان كنت بوقد وجدت ما عنه تسال فقد وجد
 بعض ما سميت لك من الفلسفة والجمالية او ثوبها وان كنت لم تجد
 فما وجب لك على وجب **قال** افراطون بل لم ثبت لي هذا المقالة
 سوال ولم يجب فيها عليك جواب فاما ثبت من سوال في قد رفته
 جوابك **قال** ان كان جواب مسائل عن قد رفته في نفسك فاس
 سيجاس ياخذون به من الكلام **قال** سيجاس قد وجدت عنك جميع ما
 ادبت الى كيناس وافرطون من الكلام وصفاء ذلك كله في نفسي
 غير كثر ريت قد قبل منها لم نصف عندي **قال** الحكيم عما لك **قال**
 سيجاس سمعتك توجب ان لم يشهد ولم تغيب غير الفلسفة والجمالية وتوابعها
 فما الذي يططر اري الى الجواب ذلك **قال** الحكيم وحصل وجدت شيئا
 ذلك **قال** سيجاس وجدت السماء والارض والحيوان والنبات والجمادات
 المنزلة وسائر ما في البر والبحر مما لا قدر على ان حسيه فلسفة والجمالية
 ولا ثوبها دون معروف البرهان **قال** الحكيم اتقر بعقول من سبب الذي
 اشبه في كتاب طبائع الخلق **قال** وما الذي قال **قال** الحكيم اجعلين الطبائع
 لا تقوى الا باتصال اشكالها ولا تضعف الا ببقاء خلائقها **قال**
 سيجاس لو لم اقر بذلك لم اقتصر بالخلاف فيه علي بهرس قد رفته بل
 خالفت كل موجود فادليس من الاشياء بشي الا التجريدية بتدريسي

ملح

ما شهد به من ذلك بهرس **قال** الحكيم فان في الاقوال بذلك اقوالا مختلفة
 بائنة لا تشي الا الفلسفة والجمالية وتوابعها **قال** سيجاس وكيف **قال** الحكيم
 هل عدا ما سمعت من السماء والارض وغيرهما ان يكون من الدنيا **قال**
 سيجاس ما عدا ذلك **قال** الحكيم وهل تدري ما حصل الفلاسفة على خلق الدنيا
 ونشأتها وتوابعها **قال** سيجاس حليم عليهم ما فساد الدنيا عقولهم **قال**
 الحكيم افلا ترى ان النفس مفرقة عن الماده والاعمال العقل **قال** سيجاس
 ليس كان ما ذكرت من الاضرار بالفلسفة قد زعم الارض وما عليها ما اذناهم
 السماء **قال** الحكيم حصل السماء الا كالارض **قال** سيجاس وما يجعل السماء الى
 الارض العقل كالارض المضرة به **قال** الحكيم ان ادني ما تميزه اضرار السماء
 بالعقل حجبها البصر عن الشافيهما فان حاجب البصر له عدو وما عدو البصر
 عدا العقل **قال** سيجاس قد قررتني بذلك فما شهد فكيف بالبرهان عليه
 غاب **قال** الحكيم وحصل عدا ما غاب ان يكون لك موافقا او مخالفا **قال**
 سيجاس ما عدا ذلك **قال** الحكيم في المتفق به من التعاون والتخالف بين
 التضاد **قال** سيجاس الان اضطررتني الى الاقرار بجميع ما قيل افراطون
 فاجبرني بتفسير كلمة وجدت بما في ذكر افراطون الكبير الذي اورثه تلامذه قائله
 وجدتة اقول كل نفع وقاع وليس كل وقاع نفع غير النفع على الكفاية
قال الحكيم خبرك افراطون انه لا يصلح الفيلسوف ودفاع يدفع عنه او

نشر

عقلى و قدرت شرح
 ٢٤٥٦

١٥ مناد
٢٥ في مصنفه
١٢ من كتابه
١٨ رسالة في
١٩ رسالة في
٢٠ رسالة في
٢١ رسالة في
٢٢ رسالة في
٢٣ رسالة في
٢٤ رسالة في
٢٥ رسالة في
٢٦ رسالة في
٢٧ رسالة في
٢٨ رسالة في
٢٩ رسالة في
٣٠ رسالة في

فان جاوزت القصد
م

حتى لا يتقاع الذي اجمع مع نفسه دفع العلم تقوية النفس في دفع
الجبل عنها فام بالاسكتنا منه وعنى بالدفاع غير التقاع منظم الفيلسوف
الذي يكفه ولو به الذي يبره وسكنه الذي يكتنه وامر بالاعتقاد فيه
اعلم ان الاقراط في هذه الاشياء مضرة بالفلسفة وان الاعتقاد فيها
دافع عن الفلسفة غير ان فيها وكذلك ينبغي للفيلسوف ان يوجد قناعا في
العيش مشهورا في العلم **قال** سيماس وما يتبع الدفاع ان يكون قناعا
وقد شارك التقاع الدفاع والدفاع غير التقاع امر ان الدفاع غير
التقاع لو شارك مباشرة الضار فتركضه وان التقاع الدفاع ما ينع
المباشرة لفعلا غير ان يجمع مع النفع ودفع الامر الاخر ان الدفاع غير التقاع
ان يدفع عنك الارث ما يقتصر منه على القصد الى الاقراط من ان
الضار واضطر الى ان تتر من بد دفاع تقاع او دفاع غير تقاع **قال**
سيماس وكيف ذلك **قال** الحكيم الذي انك لو اقتصدت في الطعام
ودفع عنك الجوع وفي الشراب دفع عنك الظما وفي اللبس دفع عنك
الاذى فان كثرة ذلك عليك فتركضه السلاح صاحبه **قال** سيماس وكيف
ذلك **قال** الحكيم ان المقال يدفع عن نفسه سيفه واذا اترعده ان ياحد
بلغ منه مثل الذي كان صاحبه بالغامه وقد يدفع عنه حشيشة من حشيشة
فاذا افوط ثقلها على حشيشة قتلته عدوه واما الدفاع التقاع من الحكمة

والعلم

والعلم فلن يتقلب على صاحبه انقلاب السباع ولا يفرط عليه اقراط
الطعام فاراد افلاطون ان يفصل من الدفاع والتقاع بالذي
من قوله **قال** سيماس فصل يفصل عن هذين الحدين بشي من الامور
قال الحكيم نعم بقى حد ثالث اذا جمع الى الحدين كن ثلثة حدود ولا
يفصل عن بشي من الامور **قال** سيماس وما ذلك الحد **قال** الحكيم
ثلثة دفع تقاع ودفع غير تقاع وضار غير دفاع ولا تقاع **قال** سيماس
والضار الذي لا يدفع ولا يتبع **قال** الحكيم ما افطر من الدفاع غير التقاع
ضار ضار لا يدفع ولا يتبع **قال** سيماس قد نقض هذا وصفا فاجزئي
عن كلمة اخرى وجدها تملوا هذه الحكمة من قول افلاطون فانه يقول
كل تقاع لنا فكل نافع لك وكل ضار لنا فكل ضار لك وليس كل
الضار لنا نافع لك فاقوله هذا **قال** الحكيم ان من الاشياء نافعها
فلم يجعل النافع الا العلم ولا الضار الا الجهل وقد دفعك افلاطون
بما علم الى من نفع علمه الذي سلك اليك ولو كان انما علم الى
اشياء النافع لك جهلا فاسلمت اليك كان قد ضرك فمذا نصير قوله
نافع لنا فكل نافع لك كل ضار لنا فكل ضار لك فاقوله ليس كل ضار
الضار لنا نافع لك فانه يجزئ ان العلم يضر بالجهل وان الجهل يضر بالعلم
بينهما اضرب بالجهل من العلم ففك وما اضرب من الجهل من العلم ففك **قال** سيماس

هذين

على فهرست
٢٤٥٦

٥ مناد
 ١٥ في مديته
 ١١ مناد
 ١٨ مناد
 ١٩ مناد
 ٢٠ مناد
 ٢١ مناد
 ٢٢ مناد
 ٢٣ مناد
 ٢٤ مناد
 ٢٥ مناد
 ٢٦ مناد
 ٢٧ مناد
 ٢٨ مناد
 ٢٩ مناد
 ٣٠ مناد

قد جاء قولك مناع عقلك كما جلي النمار عن بصري فاخبرني هل من
 ما جلي عن البصر جلي عن العقل من نسب ام هل من البصر ومن العقل
 من شبه **قال** الحكم من شئ من هذا الخلق لا تشبه به في البصر
 بقدر تشابه في العقل وان كان جوب كلامك قد ورد عليك من
 ريوخس **قال** ريوخس قد راينا من الظالمين من هو اصدق
 ممن هو اخذ رايا فان كان الجبل انما يتبع بالعقل كان الذي يتبع
 الورع فما يمنع من يخف ورع من ان يحيط رايه وان كان الجلي الذي
 به صدق الورع هو العقل الذي يتبع الجبل فما قصر جلي صدق الورع
 فذا الذي **قال** الحكم ان عروق الالهوا تختلف وانواع العقول
 ولكن هو ان نوع من العقل هو اولى بعداوة واجد بنقطة من غيره
 العقل فليس الشهوة بعين الجبل ولا السوس المروع عن الشهوة
 بعين الشهوة انما في الجبل ولا مع كل واحد منهما من صاحبه لغير عقل
 بينهما من الاتفاق والاختلاف مثل الذي بين الجاد والممار الجاد
 كما غليظ والاخر رقيق فكذا لك لطيف الجبل وجلي الورع كخف الشهوة
 فمن اخفاء سوس الورع وحصره فيه سوس العلم بقدر اياه ونقصه
 ومن خلق من سوس الورع وقيل فيه سوس العلم الذي صادق الورع
 نافع الراي **قال** ريوخس كيف يجمع ذراع قولك ان شئ غير العلم والجبل

لطيف العلم

دواني

وتوايهما فذا راك وجدت العلم والورع والجبل والشهوة وسائر
 ذلك **قال** الحكم لا ترى الى تشبه جاد الامن جاريه فكذا لك تشبه
 الشهوة من الجبل وسائر شجرة وما قاربه في الشبه جامعة في الاسم
قال ريوخس وكيف لي ان اعلم ان الجبل من الشبه بالشهوة مثل الله
 بما عدلنا من جاريه فيصيرني ذلك من جهة في اسم **قال** الحكم ان كل
 ذاك لك نفس للعقل كما ان كل من ذين واقع للجو **قال** ريوخس فاخبرني
 ما اجبت يا وجهت اليه من ثوب العلم **قال** الحكم اما اذا كانت
 الفلسفة هي خير الدنيا وكان ثوابها هو خير الاخرة فاجبت يا وجهت اليه
 منك الفلسفة **قال** ريوخس وهل من العلم ليس من الفلسفة **قال**
 الحكم لقد اخذت العامة بنصيب من العلم والحلم والصدق والوفاء
 وسائر ثوب الحيات ضايعة الا ان الى بعدا من الفلسفة كغيرها من
 الميتة من الدواب ذوات الارواح **قال** ريوخس وما جعل علم العامة
 وسائر حسانهم ضايعة **قال** الحكم الجبل فعل ذلك بهم **قال** ريوخس وكيف
قال الحكم ان العلم ليس رايه فيما تم به الذنوب وعلمهم انما يعلم من الشهوة
 العقاب وما دهم انما يخرج من ارتضا من نفس السيات وجود اسم انما هو
 الفجر وايقظهم انما يفي بالوعد الملك وراهم انما يرحم من يحك عليه الغلظ
 وسامعهم انما يفي بالباطل فصار ذلك كله منهم ضايعة لا يضل في الفلسفة

من فرقت
 ٢٤٥٦

٥ مناد
 ٦ طه
 ٧
 ٨
 ٩
 ١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠

ولا يشبهها الاكشبه التماثل التي ليست بذوات اروح **قال** ريون كيف
 لي ان اعلم ان هذا المثل انما ليس بضرته من الفرضين **قال** حكيم الت
 يعلم ان العلم حيوه وان الجبل موت **قال** لي قال الحكيم فان علم
 الفيلسوف بما ياتي من الاعمال ويبيع هو احياء واعمال وان جعل العلم
 بالثبوت منها هو ايتها **قال** ريون فليس لنا العلم الصائبة فضل
 على سياتهم نعم **قال** ريون وكيف ذلك **قال** الحكيم ان صاحب الفلسفة
 قد نوى الحزن والخطا واصحاب السيرة قد نوى الشهوة فكيف اقد جعها
 الخطا ولا حدهما فضل السيرة **قال** ريون لقد ايتى صنائع حستات الصا
 فار في الفلسفة التي لا ينفخ العلم الا فيها **قال** الحكيم من ايع الحسن والسي
 فكر السي الى الحسن وافق الفلسفة ومن نوى الحسن فاحفظه او السي كبر
 فقد ترك الفلسفة **قال** ريون من كل ذلك من قولك قد صفا عندى من
 جري عن هذا الامر من اول من فطن له من الحسن **قال** الحكيم بعد عمل
 الحسن من الفطنة لهذا بغير تعليم كما بعثت ابصارهم من مشكاة الا
 بغير ضياء **قال** ريون فمن اين ادرك الفلاسفة هذا الرأى **قال** الحكيم لم
 نزل دعاة القرون تدعو الى هذا في افاق الارض فاما اقدم من ادعى
 اليه هذا العلم من اهل بلاد ما فر من **قال** ريون ومن اين اصاب
 بهر من **قال** الحكيم خرج بروحه الى السماء فسمعه من الملك الاعلى الذي

قال

اخذوه

اخذوه عن الذكر الحكيم ثم عاد الى الارض فاقبسه الحكماء **قال** ريون خروا
 على ان بهر من اخذوه عن السماء **قال** الحكيم الا ترى ان اعلى الاشياء
 افضل من اسافلها وان اعلى الماء اصفاه وارفع ارض اشرانا والطفها
 وافضل الاطيان راسه والطيب الشجرة ثمرتها فاذا كان ذلك كذلك
 فاحق ما كان له العلو والحكمة وذلك من علو سوسها علت على اسوانا
قال ريون خمس ايامم الحكمة ما ترى عقلت انقدر على الاستماع من
 عقلت فاعلم الدنيا اليوم عمدا يمنعنا من الاختلاف بعدك **قال**
 الحكيم ان كنتم اشرى بتخون فاقعدوا **قال** ريون ان كنتم يارس
 الفلسفة واما الحكمة وبيتها قد كثرت فايها اجدر بالفضل واحق بان
 تتبع ان وقع بيننا اختلاف **قال** الحكيم اما ما طلبتم من الاصول فاطلبوا
 في كتاب بهر من واما ما اختلفتم فيه من امر الخلق فالنصوه في كتابي
 الذي يدعى الاسطرخس فاني منيت فيه امر طابع الخلق واما ما اردتم
 من حسن الاعمال وسببها فاستخرجوا عمل من كتب المنطق الاربعة التي
 القتها في ذلك اولها فاطيعو ريس والثاني بار ميدياس والثالث
 ابو لوطيقا والرابع افود وطيقا الذي يفرق بين الحق والباطل فلما
 اتفق قولهم الى هذا ادركته اخففة وارتعدت يده وسقطت النفاحة من
 يده ووثب اليه من حوله من الفلاسفة فقبلوا راسه ويده وجلبه

مثل فرست
 ٢٤٥٦

ودعوا له واشتوا عليه واخذ بيده افریطون فوضعا على وجهه ثم
 قال اسلمت نفسي الى قابل النفس الصائفة واومى بيده سما عليم
 وقضى والمحمد اهل الحمد ووليت التفاضل والسلم على سيدنا
 محمد النبي واله قول والمحمد وصدده والصلوة والسلام على اشرف
 رسل محمد واله وصحبه م م م

بلغت الغاية

٥ مناد
 ١٠ في موقية
 ١١ مناد
 ١٨ مناد
 ١٩ مناد
 ٢٠ مناد
 ٢١ مناد
 ٢٢ مناد
 ٢٣ مناد
 ٢٤ مناد
 ٢٥ مناد
 ٢٦ مناد
 ٢٧ مناد
 ٢٨ مناد
 ٢٩ مناد
 ٣٠ مناد

مكتبة
 ١٤٥٦

١٥ من كتاب
١٦ في معرفة
١٧ في معرفة
١٨ في معرفة
١٩ في معرفة
٢٠ في معرفة
٢١ في معرفة
٢٢ في معرفة
٢٣ في معرفة
٢٤ في معرفة
٢٥ في معرفة
٢٦ في معرفة
٢٧ في معرفة
٢٨ في معرفة
٢٩ في معرفة
٣٠ في معرفة

رسالة الهندبا

بسم الله الرحمن الرحيم
هذه رسالة الهندبا الشيخ الرئيس المكي بن عبد الله بن مسينا
رحمه الله تعالى عن علم ما في خلق الله تعالى على السلام يستعمل ما السلام
معلوم فائدة الدرج وكتب الربا لا روي عن رسول الله صلى الله عليه وسلم
انه امرتنا ان لا نعلم ما في خلق الله تعالى من علم الجنة المحققين
الاطباء استحووا ان توضع عصا من غير معلوم يستعمل غير مطبوخ واكثر ما روي
فيه ان يصفي ويبلغ في ترويقه واما الاوساط في العلم المباحون في النظر
والتنظيف والبور في معرض العرفين فانهم يحسون ان يطبخ عصا من
ويصفي من العلم الطبيعي يحتاج ان يعلم في تحصيل السبب في ازالة الغشايب
ان جميع الاجسام الطبيعية والسياتية والحيوانية مركبة من اجسام اولي
بسيطة متضادة لكنهما قد تركت من تلك المتضادات ومن متضادات
اخرى اجد في المرتبة احدى تركيب ارجح اما تركيب تجاوه ومقابلة
وتركيب الامتزاج مؤان يجرى بين المتضاد بفعل وانفعال يستعمل في
كيفية اعالاده اما متوسطه ويسمى تلك الكيفية مركبا وتركيبه التجاور
والاختلاط اما لا يكون بهذه الصفة والامتزاج قد يكون وثيقا جدا ولا
الاصول التي منها وقع بتفارق الاعنف من القوة المفرقة مثل

حال الاصول التي تركيب منها الذهب فان الرطب منها لا يابس فكثر
ما في الاجتماع التماسا لا يكا ويترك بينهما شي الا انما ولد لك الذهب
ويجوز على نفسه سكن ولا يدخل وقد يكون دون الوترين فينا في التفرق
ان يفرق مثل حال الرصاص فانه بسرعة تتركس ويفصل باسرع ما يكون
سخر احدهما بل حال الخشب قد يكون ما هو افق من هذا او اقل تلاما وكما
يكون خارجا عن حد الامتزاج الى التجاو فيكون العنصر باسما من
تعرف ما بين اصول مثل البطيخ بل العمل كلام كثير الجريان على السنة لا
الاكاد الكرم يحصل معناه لا يابا يقولون في مثل الورد مثل الكس مثل
الطرحون مثل الحدس ونحو ذلك انه مركب من قوى متضادة من
البين ان ليس شي من الادوية والعقاقير الا مركب من المتضادات
فحتاج الى ان يحصل عندهم في هذا الكلام عرفة او تقدير ومن احب
العلم الطبيعي في متقول عندهم في ان هذا الاشارة الى ما كان من التركيب
قابلا لا انفصال الى جوهرين كانا متجاورين او متزجين امرا اجاسا
انفصالا لا يكون السبب المفرق فيه هو الحار الغريزي فاذا انفصل
الجوهران صدر عن كل واحد منهما فعل مباين لفعل الاخر ويكون
الثاني بعدد الفعلين المتباينين او المتضادين لوجه منهما ان
يكون انفصل الحار اسرع حركة واشد فاذ انيسق بفعله فعل متصل

١٥
١٦
١٧
١٨
١٩
٢٠
٢١
٢٢
٢٣
٢٤
٢٥
٢٦
٢٧
٢٨
٢٩
٣٠
٣١
٣٢
٣٣
٣٤
٣٥
٣٦
٣٧
٣٨
٣٩
٤٠
٤١
٤٢
٤٣
٤٤
٤٥
٤٦
٤٧
٤٨
٤٩
٥٠
٥١
٥٢
٥٣
٥٤
٥٥
٥٦
٥٧
٥٨
٥٩
٦٠
٦١
٦٢
٦٣
٦٤
٦٥
٦٦
٦٧
٦٨
٦٩
٧٠
٧١
٧٢
٧٣
٧٤
٧٥
٧٦
٧٧
٧٨
٧٩
٨٠
٨١
٨٢
٨٣
٨٤
٨٥
٨٦
٨٧
٨٨
٨٩
٩٠
٩١
٩٢
٩٣
٩٤
٩٥
٩٦
٩٧
٩٨
٩٩
١٠٠

البارد وفتح السد وبيد النافذ لنعوذ البارود وبارد البارد ففعل
فعل ومثال هذا السور نجح فانه مركب من جوهرين احدهما سهل
والآخر قابض فاذا فعل الحار الغريزي والقوة الطبيعية فيه الفصل
اللطيف السهل ففعل فعلا تحيلا وصدرا للمادة المركبة في العنصر
حتى يتغير جنسا ويعقبه بعد زمان الجوهر البارد واليبس القاطن في
على تلك الاعضاء والمنافذ فيقبضها ويبردها ويقويها على الاستيعاب
عن عودها سال وانصباب ما ذاب من موضع آخر اليها ولذلك كان
انفج الاشياء في مثل الفواصل ومنها ان يكون لكل واحد من العضلات
خاصية بوجه مخصوص خاص مثل الكثرة فان فيها جوهر الطيفه قويا
للقلب وهذا الجوهر يبادر الى القلب وجوهر آخر بارد الكثيف ارضي ينجذب
الى الاعضاء السفلى فيرفع من السج وحرارة الاحشاء ففعل فعل التحريك
وشهده وبما سقور يدرك ان الكثرة الرطبة السوفيق تحمل الحار و
وذلك بسبب ان الحار الغريزي يحمل منه الجوهر الحار اللطيف فيخرج منه
داخل حتى تاتي المادة الغليظة التي بسبب انحرز ويبقى الجوهر الغليظ
خارجا لا يراهم الجوهر المحلن فكشفه بل ان بعد محه شئ بقوة يسيرة من
البرد ويبقى الحار الغريزي على الحال الخارج عن الاعتدال بسبب شقوة ان
كاست في انحرز ومنها ان يكون الفعل والتفرق بتدبير الطبيعة المستورة

الكلد

لن

اشد ولكل باذن خالقها تعالى فتوجه كل واحد من القوتين الى الموضع
الاصح بها اذا كانت قوته لم تسقط مثل الحال في البايوتج فانه فيه
قوة رادعة وفيه قوة محللة اذا استعمل على الاورام وسعى في
الحيات المادية البارود المادة فوقت الطبيعة باذن خالقها
تعالى بين القوتين فاستغانت بالباردة على تطهير الحرارة الغائية
على الاعضاء وبما يحل في تحليل المادة الغليظة من افي الحنجرة واما في
الاورام فانما توجه القوة الباردة الى السالك والمنافذ فيضيقها و
يمنع المواد منها الى المادة المستوجه الى العضو ولما يحصل فيه بعد ذلك
ويجبره ويجبره ويركده ويجبره ويجبره من السيلان الذي كان في الجوهر
العضو فيلزمه ويقويه فلا يفعل عن المادة الخبيثة واما القوة الكافة
فتوجهها الى المادة المستترة في العضو حتى تحلل تلك المادة ونفسها
ولم يتجدد الطبيب وادام مركبا كجيب الكفاية فيركب الحار والبارد على
هذه الحكمة تركيبا بحسب الحاجة وسلم المركب سلما للطبيعة ولا يكون
للقابل ان يقول لما قبل في سقم المركب من البارد والحار في الحسب
السوداء والبلغم والغيب الغير الكالصنة وسط الغيب وحوار ان
الحار تحليله المادة والبارد تطهيره للحم ولا يتوفى ان يقع الامر
فخرج الحار من الحمى ويوتر البارد وفي تغليظ المادة لانه يحسب فيقول ان كان

مضى فمضى
٥٦

١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠

الطبيعة معروفة متنوعة عن التعريف والتفصيل ويستعمل كل قوة في
 موضعها فلا ينفع ولا يضر فان الهلاك والامل جانب وان كانت
 القوة مستحقة متولية تمكنه من ذلك يستعمل كل قوة في موضعها
 وحالت بين القوة وبين التوجع نحو الفساد والخوف منها وقوتها
 من هذا زاد الاطباء العزلة الاولى في الادوية المبردة المطفئة
 الدق الزعفران باسماهم ان يكون لتلك الادوية المبردة قوة
 نحو دالي العضو الذي هو مبدأ الحيوان وكان نوار الدق هو القلب
 فلم يقد يذوق مجمل به الى القلب ولم يحبه الا حار ولم يحبه وال
 مثل الزعفران كاستعانوا او وثقوا ان الطبيعة اذا كانت قوتها
 تركب الزعفران يندفع الى حوار القلب ثم فصلت عن سائر الادوية
 حتى يخلص الى القلب صرح قوى المبردة وكثيرا ما يعرض للجزء
 اللطيف بعد بركة وبعد سائر منافع ان يتجمل لطيفه فيناري
 الاعضاء المتفرقة **فصل** في كيفية وضع مثل يندفع المتجاورين
 ان تعلم ان الجواهر الحار كرك ان يكون الطيف واخف واصعد
 وانظر على سطح الدواء المركب واقل الانفعال والشتى مما يجاوز
 وان يكون طباع اميل الى البورقية والملوحة والحلاوة والمرارة
 بعد ما عرف في تعاليم حصص ذلك ولكن اذا طبع العكس كرك

والله

والديك والعرو ونحو ذلك يتجمل الجواهر الحار للعسل الحار منه في
 القوة فيكون قسمة للطبيعة ويبقى الجوهر اللطيف المارضى القابل للحك
 بعلاوة الصوب في طبع هذه الاشياء ان يرفق بالنار جدا فان النار
 انما ترفق بها بالغب في التحريك ولم يقتصر على تحريك الجواهر اللطيف
 الجمل وفضل من المركب الى المائل حركته عن الماء الى الهواء البقاء
 فيبقى الماء خاليا عن القوة المطلوبة الرجوع الى الكلال في الماء النقي
 ايضا من حلة الادوية المركبة وقد يستعمل على تركيبة يقرب من
 العكس الى ان يرجع الى التجربة فان في طبعه مرارة ونفعا وبورقية
 وقضا قليلا والمرارة والبور رقية بل ان القوة الحارة والمفتحة
 التي فيه والتفصيل من القوة الماشية التي فيه والقبض من القوة الآتية
 التي فيه وانغى بقوله الارضية المائية لا الماء والارض البطين في جوهر
 مركب قلب عليه احد ما قد عا وبسيط التركيب بان جوهر منه العنبر
 والحرارة عرضت لارضيه من تجاوزا ناره وحرارة اعني جبره
 الغالب عليه الحرارة وهذا الجوهر عرضة للشيء اللطيف على سطح
 السد يا ومثل ذلك مستهدف الانفصال والانفصال عن حرمة النبتة
 الى الرطوبة التي تحرى عليه فاذا غسل بطن هذا الجوهر اللطيف البورقي
 ونقى لثته والحرارة في جوهر كثيف ارضي فقد علم ان السوى القابل

من نزلت
 ٤٥٦

٥ مناد
 ١٠ قهقهة
 ١١ مناد
 ١٢ مناد
 ١٣ مناد
 ١٤ مناد
 ١٥ مناد
 ١٦ مناد
 ١٧ مناد
 ١٨ مناد
 ١٩ مناد
 ٢٠ مناد
 ٢١ مناد
 ٢٢ مناد
 ٢٣ مناد
 ٢٤ مناد
 ٢٥ مناد
 ٢٦ مناد
 ٢٧ مناد
 ٢٨ مناد
 ٢٩ مناد
 ٣٠ مناد

لصورة المراد وهو الجوه الكيف الارضي وهذا الجوه وان حركته
 الحارة وارضه سلطان يقبل لا نفوذ له والباقي من جوهر المندبا
 وهو المبادر فاحترى ان يكون كسل واقل في عدم المندبا من خصليه
 التفتيح البليغ والبدره القوية فان المندبا انما يكون لعسل سا البليغ
 المبرده او الكثر فان فيه قوة فاطلة الى الاعضاء يسبق نحو ما فتفتح
 وبفضل ويضع الاخطاط المحيطة بالحارة والباردة ثم يحرك القوة المبردة
 القوة التي فيها حتى يتغلغل في التجاويف المتناخلة لتخلطوا واغلمان
 قضى ليف العروق والانبيا الغني القوة المسخنة لطيفة فلما لمث ان
 يتخلل ويطل ويترهل اذا لان القوة المبردة راسخة راسية لا زمنية
 لا يطول عليها ان يبذل مزاج العنصر الى بر در اسب راسخ لولا
 القوة لا تفتح السدد ولا ترفع الاخطاط الحارة المسخنة ولا
 يعرف القوة الى اقصى الاعضاء الى مثل جانب الكبد المقعير الى
 مثل القلب والكائن الى ابرز جانب المعدة والشا ركن يوتر فيها
 فبما يليها ما يثير غير من ولا منقص ولا باق ولا واصل الى الاعضاء
 التي هي الموصول والتي هي الراسية ففاسل المندبا لهذه هذه السمت
 الفاصل وطا نوحه اشد خطا والشرقة اعلى الباطل لانه ايضا بعد من كونه
 الغسل في جوهر المندبا وفي باطنه من تلك القوة فتخلله وتخره فقدر ان

جوه

صوب اقاله العره من الاطبا المذكورين وبان معنى الكلام النبوي
 الخراج كثر منه مخجج الاشكال المضروبة والرموز الواقعة وبالذات التوفيق
 تمت الرب له **قال الشيخ محمد بن نجيب** في المندبا لانه يلتقط اوراقه
 ويدق ويوضع حتى يرب الكدر منه ثم يؤخذ الصافي ويشرب وكان
 العتقين احدهما انه يجذب اليه رطبه كثيرة فيمنعه عن التفتيح والثانية
 انه يعلوه طل بايت وزير بورقي وفيها الحامية العجيبة من التفتيح
 فاذا اصابه الماء زالت الحامية بزوال ذلك الزهر البورقي والفضل
 الباسيت وقد ذكر في الرسالة هذا حيث يقول واظهر على سطح
 الدواء وذكر انه لا يعمل لانه اذا اعلى يصعد منه ولا القوة الحارة
 المفتحة فانهما اخف واصعد وقت القوة المبردة الارضية والاحتاجة

م م م
 م

۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰

کتاب مطالع الایمان

بسم الله الرحمن الرحیم
 سپس با رافع حج و نادی سبیل را آن پادشاه و دو دو گزیت
 تقوی را و کسب ارفاع طلمات حسنی کرد و ایمان بقیب انشراح
 کشف قدسی و بدین دو مقدمه ایمان و تقوی عارفان حلال احسنت
 و عاشقان جمال حدیث خود را نتیجه بهشت بقا رسانید و در فردوس اعلی
 بساط قرب بیکسازید و صلوات بر کسان سر اوقات ملکوت برگاه
 و حجاب بارگاه جبروت ستایم و مجرم خلوت برای قاب فوسین و سرور
 خلاصه گویند محمد مصطفی و برال و شایع و صحابه و اتباع او که گمراه
 کعبه احسنت و خیزه اسرار ایت بودند و بعد چون بعد حدیث
 بساط حق منطوی گشت و اساس این متمدن شد و اقبال دین
 روی یکسوف آورد و نور اسلام در زاویه غربت متواری شد و
 اشارت صاحب شریعت صلوات الله علیه ظاهر گشت که اسلام
 غربا و سیور غربا کما بدافطوبی للقرآن و فضیلت طلمات ارجا
 بهوشانید و طلمات برع و امواد اقطار مشرق و غربت شش شش
 غیب بزبان حال این ندای کرد که ظلم الفسادی البر و البیحا کسب
 انیس شکر که مخالف خوابی ای مهدی بیا از آسمان و روانی خوابی که

الحکم

اما کجای که رست کوی طایفه نام اخبار کرده است و عده دلاور
 طایفه من استی ظاهری علی الحق الی یوم القیامه تا اسنان و زمین را
 می خواهد بود و قیامت را با خبری بر که زنده دلائل عینی نفس که خیزد و اران
 حضرت ربوبیت اندر عالم ارضی باقی باشد که او یک خلفا الله فی ارضه
 و صفوته من خلقه و الی دعا الی دینه بسج بر لبه در جبین عمری احیا و تقوی
 دینت و توفیق ارواح عالمه را بچنان طایفه اقتدا کردن از امانات اعلی
 صالحی تواند بود و این کلمات بر بخوی این مقدمات در حکم می آید مثل
 بر شرح اصل که در این حقی بر حسب و قرارت مصطفوی ازان
 نوحه الایمان بالله و النبوة و الیوم الاخر و حی که موافق کتاب حدیث
 و روای است رسول علیه السلام و مطابق اطلاق است بود و ذوق ساد
 کشف و این طریق بدان گواهی دهد و این مدبر مطالع الایمان نام ندارد و
 عرف این فقر در مطالع و هر حرف و کلمات آن مشتمل خواهد بود و بر خاند
 خاند و مطالع و من الله الاستعانة و منه العدا لاجل للاقوة
 الاله العالی العظیم **الله تعالی** و انشپ نیست که انما که لیدر و معاد
 بو تصدیق کرده اند علی الجمل مکناست راستی می اندازد و آدمی را بعد
 از فناء این حشر بقای تصور میکند در قسم منصفه نیکو سانس که در نگاه
 نبوة انیس کس کرده اند و از وحی و تشریل الی فکر که یکسانی که نبوت

بقا

۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰

نمکری بر کرده اند و تقیاسات عقلی بوی برده و طایفه اول را از این
 سن گویند و دوم را اصحاب نخل اما اصحاب نخل را تعارض اگر اولی
 هر چه پیشتر است و اقدام ایشان در مقام تحقیق هر چه متر از زمان و ما
 تتبع اکثرهم الاغنان الظن لا یغنی من الحق شیئا
 لقد طفت فی تلك المعابد كلها ویرطانی من تلك المعالم
 فسلم را لا واضع کاف حائر علی ذفن او قارح پس تا دم
بیت گذار از عقل طبعی تا بنا به جرات صورت تجلی می بیند و بر آن
 پیش مطیعه الرجل عمو غنی عظیم بود طالب است خرم را علی العیال
 تتبع اراء متناقض کردن و بتقلید کافزودن **خواجه طبرانی** یحیی بن
 برکت کن بود یحیی بن ولید و یحیی بن یزید ای بود علی بن یزید
 چون دیده راه بین ناری قاید خوشی از بخاری و اما ابابهل
 قدم بر قدم انبیا علیهم السلام نهاده اند و از برای غیب تبویط
 شرایع انقب کرده و عقل را بقفال امر و نهی باز بسته و اکنون از
 شرایع هر حکم شریعت پیغام بر مصلوات القدر علیه که ناسخ جمل شریعت
 بر روی زمین باقی نیست و محققان این امرت در مصنف مختصر **بیت**
 اهل ایمان انبیا و پس از اینها و پس از اینها حضرت بلویمت نبوت
 روح القدس خلق آورده اند و تصدیق میکنند و گویند استا بالله و ما جاکل

صاحب

فهرست

علمی و فقهی
 ۴۵۶

۱۶
 عند الله علی مراد الله و استنبول الله و ما جاکل من عند رسول الله
 علی و رسول الله و درین ایمان طریق بحث و نظر اصل مسکوک یکگزیند
 و عقل را از لغوات حصول یکی معزول کرده اند و راه سلامت شش
 گرفته و اما ان کان من اصحاب الیمین فسلام لکم من اصحاب الیمین
سب دوم علما و اهل اعتبار و نظر اند که بدفعه سر اولیک کتب فی علوم
 الایمان از اصول کتاب دست و اجماع است عقاید حق تبلیغ و ذکر
 اند و تفصیل شرح و عجایب آفاق اکوان
 النظر و ما فی السموات و الارض بر داده و بتوسط معلومات جهول
 رسیده و بر فکر انوار ایمان و تقویت اعمال صالحه برورش داده
 بقضا عالم البقین وصول یافته برقع الله الذین امنوا منکم و الذین اولوا
 العلم درجات **سب** اولیا و اصحاب کشف اند که شریعت بحکم
 در بر زمالت نوشیده اند **بیت** ما نخرات عشق مست الت ابدیم
 نام یکی چون بریم چون سمیت ابدیم پیش از جان ما خورده شریعت عشق
 تا همه زان یک شریعت دست پست ابدیم دست چل ابد و در کل دست
 تا بس زان چل صیاح دست پست ابدیم چون بنوا اهل طوارق الدین
 آشیان آمده اند و در چهار دیوار شریعت لباس ترکیب پوشیده **سب**
 و انظروا بیت عمودا باحی و ساز لا بفرافالم بفتح در بر است

علم

۱۵ من اوف
 ۱۶ ممتبه
 ۱۷ حله قلوب
 ۱۸ حله قلوب
 ۱۹ حله قلوب
 ۲۰ حله قلوب
 ۲۱ حله قلوب
 ۲۲ حله قلوب
 ۲۳ حله قلوب
 ۲۴ حله قلوب
 ۲۵ حله قلوب
 ۲۶ حله قلوب
 ۲۷ حله قلوب
 ۲۸ حله قلوب
 ۲۹ حله قلوب
 ۳۰ حله قلوب

متی لوح ایمان بغیب خوانده اند و سر شاه راه قل که تم تجون الله
 فاتبعونی بحکم الله اقدم نفوس عمری در ازیر کرده تا ایند دل را
 ایمان و تقوی از رنگ مکسات و ظلمات کانیات بکلی پاک کرده اند و
 سبسته قبول تجلیات الهی و اشرفات قدسی ان الذین امنوا علی
 الصلوات هم یرهم بهم بایمانهم با زجالت شامده فطرت کرده و شایان
 کرده باز یافت و از شبکات ملکوت ایند آشنیده سلام علیکم علیکم
 خاتم کم کرده بیان یافت یوسف که بود جان
 کنایه عن وصول اجل الحینه الی الجنة سودا زده در شان اجل ایشان
 بیت نشان میدهد **دیدی که با فاشیندم می از خلق از علم**
 بعین آمد و از گوشه لغوش و عرض این فقیر از تحریر این مثال آن
 طایفه افتاد در بیت این الفاظ یاد گیرند و معانیش پس اجمال القوس
 کنند و چون بسوگ قطع عقبات کنند و بر ظلمات بشریت بگذرند و
 بعین الحیوان رسند و بموافقت خضر علیه السلام از شرب و علمایه
 من لدنا سیرب کردند هر چه شنیده باشند بینند و هر چه گمان برده باشند
 بدانند مرتبه ایشان سیم این کوی **دیدی که با فاشیندم** و قریب روحانی ما سیم
 مقصود زمر کن کفانی ما سیم چون از ظلمات آب و گل بگذشتیم
 هم خضر و هم آب زندگانی ما سیم بعد ازین در مقصود و محض کنیم و

بوسیلت الاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم حضرت احدیت
 تقرب جویم رفیع الدرجات و العرش لقی الروح من امره علی بن
 یسار من عباده **مطلع اول حدیث و موصول** و هو الايمان بالله و این
 شملت بر سر کوب **کتاب اول** در تعریف ذات **کوکب دوم** در تعریف
 صفات **کوکب سیم** در تعریف افعال و الله يقول الحق و هو یسجد
کوکب اول یاد آنکه قوم وجود تعالی جده هستی است مطلق که نیست را بیک
 عزت او را نیست هو الله لا اله الا الله و بود و با وی هیچکس نبود
 و او خواجه بود و با او هیچکس نخواهد بود و او هست بحقیقت و با وی
 هیچکس نیست لا اله الا هو کل شیء باک الا وجهه **بنا** خیر او حال
 بود در درگاه و پستان همه هیچ سبحان الحق من کل جهة الخلق
 عن کل جهة **بی** جهت چند آنکه منی پیش بس از همه سوی کی بی بی
 بس و آنجا که حال غیب هویت اوست که این حضرت ذات
 خوانند هیچ فرشته مقرب و نبی مرسل را بدان راه نیست و با قدر و
 الله حق قدره سبحانه و تعالی الله الملك الحق هر که سمعت مکان و دلع
 حضان موسوم است از عالم و جاهل و عالی و نازل و مردم معرفت که
 ذات او یکسانند الخلق کلهم فی ذات الله تعالی ای بدید آور
 جهان که توئی که شناسد ترا چنانکه توئی رضی الله عن الصیق

۱۵ من و
۱۶ فی حق
۱۷ من و
۱۸ من و
۱۹ من و
۲۰ من و
۲۱ من و
۲۲ من و
۲۳ من و
۲۴ من و
۲۵ من و
۲۶ من و
۲۷ من و
۲۸ من و
۲۹ من و
۳۰ من و

الا کبر نعم ما اشار الیه فی هذا المشهد سبحانه من لم يجعل لک سبیلا
الی معرفته الا بالعجز عن معرفته هر چه در او عام و خواطر و عقول خلق
کنجد او پیش از اینست و برتر از اینست و بخلاف اینست و ما قدر او
انقدره **حق** هیچ ذل را بکنه او ندیدست عقل و جان از کمالش
اگر نیست بزرگی را اهل معرفت برسدند اما معرفت فقال وجود
تعظیم فی باطنک بمنعک عن التشبیه والتعطیل و اهل شهود گفته
اند معرفت را حدی یا شبیه است و حدی یا تنزیه سر تنزیه روی
اسم باطن دارد و سر تنزیه از احکام اسم ظاهر است
که کویم مشبیهی بشم و نه کویم زین تنی بشم هو الاول
والآخر و الظاهر و الباطن **حق** زینمانی بود در هوید است
زینمانی نشان اندر نهانست لا تدرك الابصار و هو در کمال
الابصار و لن ترانی اشارت با حکام باطن است و این را تنزیه گویند
وجود بود میزناضرة الی ربها ناطرة و ریت ربی فی اچسب صورت
اشارت با حکام اسم ظاهر است و این را موقوف تشبیه گویند
حق جوید او نهان دینی او را بعین میدان که نهان و نهان
خود را چنانکه خواهد بیندگان نماید و اهل ایمان او را بجسم سر
بینند و حاشا کسب العبرات یکی از اکابر صحابی میگوید که ان

الکمل

رسول الله صلی الله علیه وسلم رای رب العالمین فی خضر من الجنة

رسول الله صلی الله علیه وسلم رای رب العالمین فی خضر من الجنة
حق از عشق اگرش بل ساید دیدن معشوقه ز اسرار الهی
زینما بر سبکیش قناعت میکن چو سپای پسندار که شاید دیدن
سبحان الذی علانی دلدود و دنا فی علوه و بطن فی ظهوره و ظهر تشبه در
خلیت عظمت او است و کاملان و مقربان را زهره و بار او آن شود که
درین مقام پیش ازین سخن گویند جل الواحد الاحد **حق** انما دل و الله و هو
انجب کویده حروف من در دل چون دینت از زبان خود است
حق بدان ایدک اندر خضره و جعک من الموقین که غدی
و در وصفات نامات که سحر جسی موصوف و معنوت و الله الا
بکسی فادعوه بها وصفات او پیش از اول المعارج و المناجات و لفظ
سر اوست بر کینه معنی و چنانکه ذات پاک او بذوات خلق نماید صفات
او صفات خلق نماید بزرگی را از اکابر اهل معرفت برسدند که التوید
فقال اثبات ذات غیر تشبیه بالذات لا معطلة عن الصفات و اثبات
صفات جلال و جمال او پیش از اهل معرفت و جیب است و تشبیه بربوبیت
ذوق الکمل من الانبیاء والمرسلین حی است و اکی هو الدراک الفعالت میگوید
همیشه باشد و زوال و فنا را بکبریا و هدایت او راه نیست هو اکی لا اله الا هو
فادعوه محاسنین له الدین الحمد لله رب العالمین عالم است هر چه بود و حق

جملک

من و
۴۵۶

۱۵ احسان
 ۱۶ قسمة
 ۱۷ مراد
 ۱۸ رساله
 ۱۹ رساله
 ۲۰ رساله
 ۲۱ رساله
 ۲۲ رساله
 ۲۳ رساله
 ۲۴ رساله
 ۲۵ رساله
 ۲۶ رساله
 ۲۷ رساله
 ۲۸ رساله
 ۲۹ رساله
 ۳۰ رساله

هست و هر چه خواهد بود و اجالا و تقصیر او که تا در علم قدیم او نیست
 مانعی و حال و مستقبل این یکی که در دو وعده مفاتیح الغیب لایعنی الا
 بهو و علم مافی البرزخ و استسقام و در قره الایض و لا جسی فی ظلمات
 الارض و لا طلب و لا یس الا فی کتاب بین طریقت هر چه خواهد
 باشد و هر چه نخواهد باشد ایمان و کفر و عرفان و کفر و غیره و شرف و رفیع و
 فقی و قیادت و محبت و طاعت و مبارزت و قضا و است و لا اوت
 لقضای و لا معقب حکم و اگر چه کفر و معاصی بنده کان رضی نیست لایق
 تعاده و کفر و از اوت غیر رضاست و این سلسله محض معرفت است
 و کمال کشف آن بر ظهور بر قدر موقوفست و هر جانی را باور آن حال و قدر
 راه نیست **حزیم** و یکی که باشد شهر روح الامین غایب از ارباب
 دران مطیع و چکار آنها را که بجز در مای قدرت راه واده اند از افشا آن
 منع کرده اند و گفته اند بر الله فلا نقضه حاصل نیست که همه باریت
 و شیت اوست و ما تشاهدون الامان یثا الله ما شاء الله کان و علم
 یثا لم یکن قادر است از غیبت است می آرد و از لاشی شریک و یثا
 و این از خواص جلال قدرت اوست لا شریک لفی ذلک سبحان الملک
 الحق القادر هل من خالق غیر الله سبحانه و زمین و عرش و کرسی و جلی
 و انشی شیطان و ملک نفس نفس بقدرت کامله او و بدی ایندی و اگر

تقریر

خواهد در کفین عید با اصل خود بر که عدم محض است و باز خلق نو اینجا
 کند ان یثا و هر یک که و یثا بخانق جدید و با ذلک علی العبد بکریج
 است حرکات خواطر بنده کان در شب تاریک زیر ختم طهر زمین بنیان
 می شود که رطل تسبیح اشرافیل و روح الامین بصیرت کبر و در و
 و غزبات می بیند طاعت مطیعان در اینجا و عصمت عاصیان در غیا
 مشاهده می کنند ان العبد یسلم غیب السموت و الارض و الله بصیر
 بایعلمون متکلم است با ملائکه و انبیا و مومنین اولیا سخن گوید و کلام
 موعبتی بگفتار و در انجیل و زبور و قرآن همه سخن اوست و ادر
 دل بود که تنزل به الروح الامین علی قلبیک از صورت حرف و صوت
 سنه است و چون تشخص و القادروح القدس در مظهری از مظاهر
 بسبب پاک مصطفی علیه الصلوٰة والسلام میرسد لباس جرح و ف و صوت
 می پوشید و کمال این فوق جز در کفیت ادنی بلی دست ندرسد و جرح
 باید قدسی و نبور احیت بنیاشده و از لوری جلی سبب با محاسب
 قرآن تواند داشت و حجب نقش و حروف کلمات را عرق تواند کرد
عرویس حضرت قرآن تعاب الکر بر اندازد که دال ملک یا از انجود
 یا در از غوغا عجب نبود که قرآن نصیب نیست جز نقش که از خود
 جز کر می نیاید چشم پنهان مع هذا محفوظ است در دلهما و مقرو بزر

نقل از
 ۴۵۶

۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰

بکتوب در مصحف کتابت وصورت حرف وصورت محدث وکتوب
 ومقره قدیم وانشاء فی ام الکتاب لدینا العلی حکیم **کتاب حقایق نظار**
 نهایت نه سورت در دست پندانه است هنوز این هم حرف
 مشور حضرت که جبرئیل کردست از آغاز ویت و لوان با فی الارض
 من شجرة اقلام والبحر مده من بعد سبعه ابروا قدت کلمات الله
 صدق الله سماء وصفات اوجان جلاله در هر یک و بر تمام میلان
 جز او در سلطان و قوف ممکن نیست بعضی نیست بعضی نیست که از
 جنان ربوبیت در دنیا موزند اولو الالباب بعضی در آخرت
 و بعضی نیست که در دنیا معلوم شود و نه در آخرت و سهارت به فی علم
 الغیب عندک این بود اما مجموع این من حیث الاحمال در نظر خط
 که نورایان کمال بود و در قسیم مختصرت بتواتر و سلبی و اضافی
 اما آن مقداری که ساکنان را در نشأت دنیا معرفت آن مهم است
 و چو قوله هو الذی لا اله الا هو عالم الغیب والشهادة هو الرحمن
 الرحیم هو الله الذی لا اله الا هو الملك القدوس السلام المؤمن
 المبین الغزیر البیار المتکبر سبحان الله عما یشرکون هو الله الخالق
 الباری المصور له الایما و الحسنى سبحان له فی السموات والارض
 وهو العزيز الحكيم **کتاب حقایق نظار** بدان ایدک الله بالتوفیق

نور

وهداک السلوک الطريق که هر موجودی که بچشم سری بینی و بدیده
 عقل ادراک میکنی همه مخلوق افعال حق اند جل جلاله و او و رایی همه
 مخلوق افعال حق اند جل جلاله است و هیچ از صفوات خود نمائین
 نیخلاق کنن الا بخلق افلا تدرکن و افعال او جل جلاله علی سبیل الاحمال
 باز و حانی محض اند چسبانی محض با و مطه اند میان ارواح و جسم
 اما آنچه روحانی محض است از عالم ملکوت کونید و از اجزای جسم جان نوری
 و شرح آن در عالم ملک از عالم اجسام خوانند بعد از آن فی ملک
 لایات لا ولی الا لالباب **کتاب حقایق نظار** در خدای که بر تو خدایت عقل فقه غوار حق
 عراقی بسیار **کتاب حقایق نظار** در اسم ملکوت السموات والارض و ملکوت
 من الموقنین و بعضی از حیات جسمانی برین بجات روحانی زنده شوند
 و بعضی ایات ملکوت فهم نتواند کرد **کتاب حقایق نظار** در جهانی که عقل و ایمانست
 مردن جسم زادن جانت عین علی یلکدام میگوید لایح ملکوت
 السموات والارض من یولد مرتین اما آنچه حالا بغرض این فقیر متعلق است
 تعرف مرتب اهل ملکوت است جسمانی احمال تا طالب بدان ایمان
 آورده و از اعتقاد خود سازد و لعل الله بکث بعد ذلک امر بدان ای
 عزیز اعزک الله بمعرفته العوالم القدسیه که ملکوتیان قسیم اند
 ایشان را اهل جبروت کونید و هم العاکفون فی حضرة القدوس الهان

ص ۵۶
 ۵۶

فی ساحت انوار الذمت و روحانیات و ایشان دو قسم اند بعضی
 حلال عرش مجید و بعضی سید کرسی فیج و اما انوار مقام معلوم
 و اما انوار العارفون و بعضی عالم سموات سبع اند و بعضی جزئیات
 و ایشان و با علم جنود ربک الاله و منتها مصروف ایشان تا اسما
 اولست یعنی تنزل و اهل الملکوت الاعلی **بعضی بر سیاط**
 عناصر ممکن و بعضی بر مرکبات از معادن و نبات و حیوان و جنین
 بر عدد و برق و حساب و حساب و خیال و خیال و قهار لای جزئی و بلکی
 موکل است و در اشارت مصطفوی صلی الله علیه و سلم آمده است
 که نیز از مع کل قطره ملک و جنین بعضی حفظ و عمل و نوع است
 و بر تفصیل احوال ایشان چه علم قدیم از دیگر احوالت نیاید و هم
 ملکوت الاسفل فی ملکوتی جسم را خود وجود متصور شود
 جسم را چون سایه و ان شخص را چون سایه و ان شخص هرگز که بودستی
 و این خشت بلند است **سپتم شد** و می رسیم که از اجزای زمین
 و جن و شیاطین از آن روی که ایشان را چشم بر توان دیدیم از هر ملک
 اسفل اند و بعضی از ایشان مومن اند و بعضی کافر اند البیس سید و رئیس
 ایشانست و حسب جاه و تعالی تاقیامت او را بر نوع انسان مسلط
 کرده است الایها و الله المخلصین و در تسلط ایشان بر آدمی هم

از نجر

از شعب سر قدرت لایعلم الا الله و الرحمن فی العلم و ساکنان
 برین سید ایمان و حبست الی ان باقی الدنیا الفج او امر من عند الله
 که از احوال ملک گویند و قسم اند سما و قیامت و ارضیات و اما قیامت
 چون عرش و کرسی و ثوابت و سیار و سماوات سبع آمده
 ارضیات چون سیاط عنصریات و مرکبات از معادن و نبات
 و حیوان و انوار علوی چون حساب برق و عدد و باران و حکم انکه
 جزئیات را بر عالم ملکوت اطلاع نیست و ذکر آن در قرآن بر سیل
 بیان کرده اند و چون این جسم محسوس را کاف خلق بدیده حس
 نشانه میکنند و روان قدیم ذکر آن کرده اند بطریق استمال از این
 برهه قسم از شما و کرده آن فی خلق السموات و الارض و اختلاف دلیل
 و النهار و العکس التي تجری فی البحر ما یضع البیس و ما انزل الله من
 السماء من ماء فاحیاه الارض بعد موتها و یثقیها من کل راب و اخر
 الیاح و الیحاب المستقرین السماء و الارض لایات لقوم یعلمون و اما
 آنچه و هبطت میان عالم ارواح و عالم اجسام از احوال مثال اشیاء
 گویند و در شرح خورشید گویند و عالم بصیرت و اصحاب کاشفات
 ارواح لما یکون و انبیا را در آن عالم مشخص می بیند و صورت شایع که
 در مناسبات و وقایع مشاهده کنند در آن عالم است و عجایب آن

ندارد اما آنجب و آنزوب و آنزوا و اکل از افعال آتی انسانست و آنزوب
 هست از جمیع علوم هر چه در کونین مبتنیست در جمیع هست و او
 خلق خدا و پاسبان الویت و ظاهر و بزه الویت و هر چه از فاعله
 از برای تکمیل مرتب و آفریده اند از او ذاتی خلقت محمد الاجلی و خلقت
 آدم لاجل محمد و خلقت لاجل ولد آدم من استغنی عنی سفینه ما
 خلقت لاجل المهد و من استغنی عنی خلقت لاجل محمد صلی
 ترازو و کیستی بر آورده اند بخندین سیاحتی بر آورده اند تختین
 فطرت بسین شمار توئی خوشتن زیبا یی دار و چون اوقاتم
 شود به عالم خود رجوع کند سراسر اطلال نبه و اینجا بیدار شد که آن
 خلق جمیع من فضل رحمت مویا بسوق به عباد الهی آنجه خبر و و
 سیاحتی علی جمیع نبشت فی قعر ما اخرجهم حرست و مصطفی علیه
 الصلو و السلام هر که بود از هر کجاییدیک و از هر کجاییدیک
 لا فاعل الله حق است غضب الکرم و ان تاج نار ه که فاعل ناد
 لیس فی سواد و دران روز چه ام در اوج کم شود چنانکه ام روز
 اروج در چه ام کم است قوله تعالی یوم نقضی السما کفی السجل
 لکتاب کما بان اول خلق نعبه و عدا علینا انکنا فاعلین و محال
 شرح این مسئله مقفی می شود با فناء و سر قدر و معرفت غایات

1875

۵۰ مضاف
 ۵۱ فیه
 ۵۲ حدیث
 ۵۳ مضاف
 ۵۴ مضاف
 ۵۵ مضاف
 ۵۶ مضاف
 ۵۷ مضاف
 ۵۸ مضاف
 ۵۹ مضاف
 ۶۰ مضاف

المجاز خالص فعل بر روی کند و مارست اذ نیست و لکن الله
 فعل از آدمی صادر میشود و هست گفته باشند و اگر گویند این سطرین
 کافه از قلم صادر میشود و هست گفته باشند و اگر گویند تحقیق از قلم
 صادر میشود و هست گفته باشند لیکن بر وجه مختلف و اینها را لایط
 اسرار دریا جبر و قدرت و لا جبر من صدامه الا الکمل والبرهون
 فی العلم ایاں بقدر جبر و شانه زلت و تقیر خود مقتضای او
 و لا حول علی مصیبه الله الا بعباده الله و لا قوة علی طاعة الله الا بتقوا
 الله و کمال اقتضای قدرت و الا بعباده الله و استعاضه به من و الله
 طیب و ماشاء الله کان و ما لم یکن و هو اکمل العبد للطفیف
 انجیر نعم المولی و نعم النصیر **طریق** و هو الایمان بالنبوة
 این مشتمل بر دو کلمه **کتاب** و تعریف مقدمات احکام طوری
 نبوت و خصایص و عجایب آن بدان اهلک الله عجایب امر کرده
 و وفک لا فیک پس غریب انواره که آدمی را اطوار است و در
 هر طوری ادراکاتی است خاص که در کات طوری مستقبل نیست
 باطوار غایت جنین را مثلا ادراکاتیت خاص که در کات
 طفل رضع نیست ما ادراک او غیبت و طوری رضع نیست
 باطوری متبر چون نسبت طوری رضع است باطوری جنین و طوری عاقل

درای طوری

درای طوری متبرست و طوری ولایت و رای طوری عقل است طوری نبوت
 درای طوری ولایت قولی و فعلی و فوق کل ذی علم علم اکبر و انوار
 جنین را محالست از در کات طفل جنینی ادراک کردن جبر و
 متبرست و جبر است و بفضا را این عالم رسیده و قس علی هذا
 متبرست طوری بود معین از اطوار انسانی از در کات طوری که در
 طوری است عاجزست چون محسوس که در طوری هم و خیال و مضیق
 آن بسکال تقلید مقید اند و در کات طوری که در طوری هم
 تواند کرد اگر از غایت الحب و هم و خیال خلاص یابند و بشود و فضا
 عالم عقل رسیده اند که در جبر بوده اند **بوقت** می شود و جبر
 معلومست که با که باخته عشق و شیب بچهره و همچنین نسبت عاقل که
 مستقلان طوری عقل اند باطوری ولایت چون نسبت جسم است باطوری
 و در طوری ولایت در کاتی خاص است که عاقل از ادراک آن عاجزند و از
 در کات در عالم عقل و هم در شبیه و تنیل حکایت نتوان کرد و
 تاک الا مثال نفس ربنا لنفس و ما یعلم الا العالمون صدق الله
 است انجا که در وضع ناید و از فهم نگیرد و در حکایت به طوری که
 آدمی طوری است که درای طوری است ایمان بغیب را نقد و
 دارد و اگر نه بوصول بطوری مستقبل ممکن نشود و از وظایف ایمان

برای طوری

علم - فهرست
 ۵۶

۵ من
 ۶ من
 ۷ من
 ۸ من
 ۹ من
 ۱۰ من
 ۱۱ من
 ۱۲ من
 ۱۳ من
 ۱۴ من
 ۱۵ من
 ۱۶ من
 ۱۷ من
 ۱۸ من
 ۱۹ من
 ۲۰ من
 ۲۱ من
 ۲۲ من
 ۲۳ من
 ۲۴ من
 ۲۵ من
 ۲۶ من
 ۲۷ من
 ۲۸ من
 ۲۹ من
 ۳۰ من
 ۳۱ من
 ۳۲ من
 ۳۳ من
 ۳۴ من
 ۳۵ من
 ۳۶ من
 ۳۷ من
 ۳۸ من
 ۳۹ من
 ۴۰ من
 ۴۱ من
 ۴۲ من
 ۴۳ من
 ۴۴ من
 ۴۵ من
 ۴۶ من
 ۴۷ من
 ۴۸ من
 ۴۹ من
 ۵۰ من

حاضر شد سید مرسلین اولین و آخرین او خواهد بود و در درجات
 فرد پس اعلی مرتبی است که از ان عظیم مرتبی نیست و از مقام محمود
 گویند و من دلیل فخر بر تافله لک عسی ان بهنگ در یک مقام محمود
 و ان جز یک شخص را شایسته نبوده و مخصوص است و شریعت او است
 بهر شریعت و دین او احوال او دانت و او خاتم انبیاء سید مرسل
 و اشرف سادات علین است صلی الله علیه و سلم ما کان محمدا
 ابدا من بهالکم و لکن رسول الله و خاتم النبیین ما شیت روز
 زاده انی جنون نذر دیا و هر که چون خاک نیست بر در او گرفتار شد
 خاک بر سر او سحان من سید الحق الی کافه الخلق بشیر او نذر او دیا
 الی العباد و نذر و سر اجان من ختم النبوة و کحل الرسل و ختم النبوة بعد
 جمل و طیان لان الزیاده علی الکمال نقصان **و بعد از ان**
 و ان مشتمل است بر دو گوشت **گوشت اول** از قادیانی بعد از قضا و صورت
 بشری بدان نفرک الله و ظهرک الله علی ظلمات البشری که از اولی که
 رانیا ابد و حیات سر و افزیده اند و این منزل راه که در است
 راوست و پیش که می باید رفت زینجا اگر ت مراد بر ناید رفت
 تن مرکب است تا بجای برسی نو مرکب تن شوی که شایسته
 و بوی خدا و شهادت انبیاء و شهود اولیا و مستبها و علما و حکماء

وفا را بدیشان

و وفا را بدیشان راه نیست و لا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله
 امواتا بل احياء عند ربهم **سقوط** یک در جهان رفیت
 مرک را در جهان جان رفیت انکم خلقتم للابد و انما تغفلون
 من دار الی دار و القبر و حشر من را بر این بخت او حشره من حشر
 البشر **اندر** بقعه زحل نفس و نفس مرک میرود و مرکب
 یونی الموت یوم القیامة علی صورة کبش الخ فینح من الجنة و النار
 ان علی عباد الله انهم فی الدنیا و هلو بهم فی الآخرة عند الله الی
 از بزرگان صحابه میگوید الفقر و الفنا و مطیان است و الی انهما
 ارکب و شیح احمد غزالی میگوید من منج طویل در کل زده ام و در کل
 در کل بحر از کل نشاید که بود در خانه اگر مرا باشد شاید و
 او را که این سید و امثال این بزرگوارات مقدسات حقای ما اصطیحت
 علیه السلا و در نوفا فی کتبهم ممکن نیست قوله تعالی و اتوا البیوت من
 ابوابها طلوع صبح یقین از شرق عالم ملکوت است بر ایمان و تقوی
 موقوف است و لو ان اصل التقوی اموات و اتقوا الفتن علیهم بركات
 من السماء و الارض جانی باید از غوشی خلعت طبیعت پاک شده و
 متقی قابل انعکاس شجر آفتاب از کشته تا او با تقوی پس شری
 یقین شک زد او کشف خلعت سوز فهم تواند کرد از آنکه خلق درین

۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

با کلام

بشریت بحسب وهم و خیال مجبور موجود لا دخل ولا خارج و لا فصل
ولا منفصل فهم نمیتوانند کرد و کشف سر روح در طور و رای عقل
شود و در هر شایسته از نشأت و در هر عالم از عالم مظهری لایق
آن نشأت بیاورد چنانکه آب را بی و عالمی توان داشت آب است
بفرض خفایش روح را نیز از مظهر گزیده نبود و بیس من شرط الملقا
المالک من کل الوجوه الروح واحدة و الشو مختلف فی صور جسم
هذه الامور فاعتبروا فی الجسم کان اختلاف الشو فاعتبروا عالمی الی
قلته فی ذاک فادکروا هذه هو العلم لا ربیداخله و الشو تعرف
ما قلناه و الفهم هو الذی انزل الی کینه فی قلوب المومنین لیزودوا
ایمانهم ایماهم بدست که بصورت خیال دوسه مرتبه شمس از
از احوال آخرت اجفهم فوانند کردان تبیین لا الظن وان هم لا
یکرمضون **س** مردان می معرفت اقبال کنند نه همچون زنان
در روی اشکال کنند هر چنان بدلیل روشن خواهد شد بدست که
از جاه بربال کنند اللهم احفظنا من امة محمد بفضاک و محمدک
یا قیوم **ک** در ایمان ببرزخ و حشر و قیامت و عموم احوال
آخرت بدان رفیع الدین عین بصیرتک فشاوه البشریه که جو
آمی برک طبعی ازین حیثیکل محسوس علامه منقطع گرداند اول

مزل

منزلی که در راه اوست از غوارب عالم الی که از ابرخ خواهند
و تران قدیم از ان چنین حکایت میکند و من در ابرخ الی الیوم
بعثون و سوال نکرد و دیگر که پیغام طریقه السلام از ان خبر داده است
در ان عالم باشد بصورت جسمانی و از جمله عجایب این عالم شایسته
یکی آنست که آدمی هر چه دنیا کرده باشد از خیر و شر در اینجا بصورتی ظاهر
آن باز بیند قول تعالی یوم تجسد کل نفس ما عملت من خیر محض
و ما عملت من سوء و تود لو ان بیننا و بینهم اید و یجدکم الله فیه
بشش بار و بی بند بکشد بهش تا با تو در صرشت آید تا کیا را
نشانه مرور تا کیا را گرفته و بر انچه امروز روی بوش نمود
آن بر رویش خواهد بود بینه الکس علی نیاتهم و تفاسیل احکام
این نشأت در راست سنایست تغییر حال احوال آخرت خوب
اینکه سر فنا و توحید است النوم اخ الموت الله یوفی الا نفس
حین موتها و التي لم تمت فی منامها کما یامون میوتون و کما یستقرو
بعثون چون علامه منقطع شود جمله احوال و افعال و عقاید و اعمال
مشخص گردد و الذی نفس محمدیده ان ایمنه و النار اقرب الی احدکم
من شرک نعل **س** بهشت و دوزخ باست در باطن نگار تا تو ستر
در بکار بی خیانت در جهان بینی و جلعنا من بین ایدیم سدا و من خلفهم

۵ من
 ۱۶ ق
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰

سدا فاشینا هم فم لایعرون و غریب این عالم در هر کجای
 حکم این نشات تا در آخر احسا باقی بود و نفخ فی الصور فادام
 من الابدش الی ربهم یملون و آن روز قیامت کبری است
 ان الاولین و الاخرین یجوعون الی میقات یوم معلوم اول
 بشری را باز در اجساد تصرف بخشد آسمانها در نور و ظلمین زمین
 را زمین دیگر مبدل کند یوم تبدل الارض غیر الارض و السموات و
 برزوا و الله الواحد القهار کوب را فرو ریزانند و اقیانوسها
 سرگردانند و ان الشیء لعلکم یحکون فی نماز یوم القیامت **در قیامت**
 شمس آنرا گرد و سیاه تا شود معلوم گویند و بیست و هشت
 بهشت و شش در اند و الملک علی ارجاءها و یجمل عرش رکب و حکم
 یومئذ ثمانیه یوم یذکر صنون و حق تعالی بمظری عظیم حکمی کند خدایا که
 بهشت او را چنانچه هر یک بکسب اعتقاد خویش **نظاک بیان روحی**
 چون در ذکر نماز که آنها در روی توروی خورشید زینها تفاوت نشاند
در قیامت یوم یذکر صنون و حق تعالی بمظری عظیم حکمی کند خدایا که
 و فصل قصا کند مسان بندها و فیض الموازین القسط لیسو القیامت
 فلا تظلم نفس شیئا و ان کان مثقال حبه من خردل اثینا بها و کفی بنا
 حاسبین و تر از وی لایق این کار کسب آن نشات نیست باز در

بفرموده یوم القیامت

حق تعالی

خلق پیدا کند و بر قیامت و در حق جبری باشند که از هر طریقی بنده
 شش بهشت تر و از سوی یار یک تر و مرتب عبود خلق بران نشات
 بود من طایر بطیر و من سائر لیس و من جاب بحیو و من ساقط
 الی خطا شغل الجحیم هر که در دنیا ثبات قدم بر هر که تقیم شغل
 پیش بوده است طیاران و سیران او با کمال تر بود و بحیو من بود
 که او را کوشش کند و او اهل بصیرت راه دهند و از آن میرب
 گردانند سید اولین و آخرین محمد مصطفی را مقام محمود و سید
 فتح باب شفاعت لواحد بدست او بود و جمل سادات اولاد
 علیه السلام از انبیا و اولاد از رسایان باشند اول شفاعت او کند
 آنکه دیگر انبیا و اولاد و علما و هر مومنی را بقدر رتبت او شفاعتی بود
 ابرار را بنیماید راه دهند فی صحیح مسلم ان رسول الله صلی الله
 علیه و آله سلم قال اذا دخل اهل الجنة الجنة نیادی نداوان لکم ان
 تتجو افلا تموتوا ابدوان لکم ان تتجو افلا تموتوا ابدوان لکم ان تتجو
 فلات تموتوا ابدوان لکم ان تتجو افلا تموتوا ابدوان لکم ان تتجو
 و حق تعالی باز دارد عاصیان است را عذاب تنقیی کرد و عذاب
 و اصل هر که در شقاوت و عذاب الیم موبدانند و در رکات و تعقی
 اقامتین الام روحانی و جسمانی خواهد بود لیکن اصعب و اگر آن الام

۱۵ ص ۱۵
 ۱۶ ص ۱۶
 ۱۷ ص ۱۷
 ۱۸ ص ۱۸
 ۱۹ ص ۱۹
 ۲۰ ص ۲۰
 ۲۱ ص ۲۱
 ۲۲ ص ۲۲
 ۲۳ ص ۲۳
 ۲۴ ص ۲۴
 ۲۵ ص ۲۵
 ۲۶ ص ۲۶
 ۲۷ ص ۲۷
 ۲۸ ص ۲۸
 ۲۹ ص ۲۹
 ۳۰ ص ۳۰
 ۳۱ ص ۳۱
 ۳۲ ص ۳۲
 ۳۳ ص ۳۳
 ۳۴ ص ۳۴
 ۳۵ ص ۳۵
 ۳۶ ص ۳۶
 ۳۷ ص ۳۷
 ۳۸ ص ۳۸
 ۳۹ ص ۳۹
 ۴۰ ص ۴۰
 ۴۱ ص ۴۱
 ۴۲ ص ۴۲
 ۴۳ ص ۴۳
 ۴۴ ص ۴۴
 ۴۵ ص ۴۵
 ۴۶ ص ۴۶
 ۴۷ ص ۴۷
 ۴۸ ص ۴۸
 ۴۹ ص ۴۹
 ۵۰ ص ۵۰

بگویند انسان بود از شمس و جمال ربوبیت **س** زودتر بخیم و
 ترس نیست مارا بلای جان مادر حاجت نغز باشد من غفلت
 حجاب کمال انهم عن ربهم یومنون و بر درجات غرق بشنای
 و انجس لذات روحانی و جسمانی خواهد بود لکن اشرف واعظم ان
 لذت تعالی بی چون و بی چگونه برورد کارجی و دودرب العالین
 بود قوله تعالی فی مقصد صدق عند ملک مقدر **س** چون تو مودی
 جمال عشق تبار شد بگو پس رو که ازین دلبران کار تو داری پس
 فن کان بر جوالقادر به فلیعمل عملا صالحا و لا یشک بعباده رب احد
س ای طالب دنیا تو کی میزوری و ای عاشق خلق ازین حقیقت دوری
 وی شاد بهر دو عالم از جنسی شادی عشق نبردی معذوری
 این قدر درین مختصر کتب بگویم اولیا کاشف و علما در این
 دانند که حال اذواق سیدان کشور قدس بدین اوراق برسد
 اجمال مذکور و مسطور است و معانی آن بر سبیل تفصیل در کتاب و طبع
 من در عالمات توان آموخت و مرجعیه مقدمات دخول آن کتب
 تطهیر لوح دلست از نقوش کوفین بمقتضای ایمان و تقوی و ذکر کرم
 ربک و بتل الیه تبسلا **س** که او پیش طبیعت را برودن زانی
 زدن را پس سحر زانی را بخاطر جهان بینی یابی اسرار الهی

العلم فی السماء

العلم فی السماء من نزل به و لا فی تخوم الارض من یصعد به و لا من
 و لا یجعل من یجبر و یاتی به العلم یجعل فی قلوبکم فیعلمکم و یطیعکم
 سر الا اراد الله ان یجعل فی الارض خلیفه من یمشی علیها
 دل بهی و این انگاه بود که بمقرض تقوی حیووظ غلطات تعلقات
 بشری قطع کنی و شبهه لطیفه ربانی را با جبه علوم نفسی پرواز
 و خانه دل را که مینوا نوار عزت الیه است از قاذورت طبیعت
 و خرافات شک دندان بجاروب تجرید باک کنی تا سلطان ازل را بد
 بدل که خانه خداست نزل کند و لکن معنی قلب عین المؤمن الوریح
س که بعد از جهان نمی کنی در دل تنگ من و وطن داری عاشق کجاست
 لگوت نبود و جز جمال یزدان قوت آن مدینه نیست فیما حور و لا یزید
 و لا عسل و لا لبن یجلی برضا حکما **س** چون لوح دل از سر و دهستان
 روح القدس اید تا شاد است سرار وجودت سیمیک نبود
 کس را نبود طاقت ادراک جلالت بعد ازین **س** یعنی خبر بدیل
 بزرگ و نصیحت نبویسم اسمعوا و اما کم و وفقا لما یحب و یرضی به
 ای عزیز اوصاک الصدی مرتب الیکن که هر طایفه از طوایف
 علما در فنون خویش اصطلاحات و قواعد و موازینی است که از
 بجزل و خصل بر تفصیل علوم ایشان و اطلاع با قن بر خط و فهم آن

کشف

۵ من او
 ۱۶ قدس
 ۱۸ رسالت
 ۱۹ رسالت
 ۲۰ رسالت
 ۲۱ رسالت
 ۲۲ رسالت
 ۲۳ رسالت
 ۲۴ رسالت
 ۲۵ رسالت
 ۲۶ رسالت
 ۲۷ رسالت
 ۲۸ رسالت
 ۲۹ رسالت
 ۳۰ رسالت

موقوفت اکنون این علایف را نیز که اهل شهنشود و موقوفت اند
 اصطلاحات و قواعد و مواریثی است که از انجیل و منصف گفتن
 مستلزم مقدمات بسیارست و همه البته لا محاله اما مواریث
 ایشان در چهار قسم مخفیست کتاب خدای هست رسول و جماع است
 و دل و مراد برین نیست که پیغمبر علیه السلام در وصف ان حضرت
 الویت چنین حکایت میکند لایعنی ارضی و لاسماهی و لیکن یحیی قلب
 عبدی للمؤمن الواقع و ما درون از قاذورت طبیعت و غلبت کون
 بتابعیت شریعت و طریقت بجای باک نشو و این چنین دل بدست نیاید
دل محمد عشق و محزون اسرار است در باغ وجود دل بخت است
 مقصود و سر و دست شکست و لیک **تا دل با بند دهن دل بسیار**
 هر چه عارف و سیار را ارطکوت در لوح دل ساطع شود باید که
 بالکتاب خدای موارنه کند اگر موافق بود قبول کند و اگر نه بدان التفات
 ننماید پس باست رسول صلی الله علیه و سلم اگر سطلابین بود و خوف
 فیه یجمن الجماع است و علامه و مشایخ قدس الله ارواحهم از شیخ
 ابو سلیمان منقولست که تا ملک الحق را برین یوما قلم از دل دران
 یخزل قلبی الا بشا بدین من الکتاب و السنه که افعال این راه نشاید
 ندارد در شایات فاق و انفسه الکاشفات الصوریه المعنویه

یکم بعد از آنکه بود

و الا فخر

و لایحه من تملط امواج بحار الا الساده من عباد المخلصین
 و قلیل با هم لاجرم شلیخی مالک محقق احتیاج ضرورت می افتد
 الا فی الشاد النادر من لایستاده فان الشیطان استاده
 اشارت سلطان العاقین ابو زید البطائی است رحمه الله علیه
 که در لیل به شیخ چون مرید است او در حضرت و خلق از او اکثرت
 جیتی و سلطان به کمال فضل و رفعت در نفس شیخ و سایر صفت
 او نوری و سری تعبیه کرده که عبارت از شرح ان قاصد است
 جز بفرمان شیخ کار کن پرورشش به هر چه کن شیخ فی قومه
 کافیه فی استیلا ایما الذین امنوا القوا الله و اتبعوا الهدی الیه الوسیله
 امرست بطلب شیخ کردن **در راه اگر پیشوا الی برسی سطر**
 قدس که بجای برسی و چون یافت نازان ظهور سلطان حقیقت
 در وصول کمال عبودیت ملازمت خدمت کفایت او مایه سعادت کبری
 و او امر و نهی او را بجان و دل استقبال کند تا در سایه دولت او
 بر درده نقات لطف و صدقات قهر جمال و جمال شود و از انجا
 و غریبات و سم و خیال بکمال خلاص یابد و مع هذا یقین دانند که مدار
 فکال سلوک هر چه مستقیم و قطب است ملازمت و مخالفت مخالفت
 نفس و هوا ملازمت ذکر خدا و حصول مقدمات و تسکین این دو

۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰

چنانکه در صحبت زنده دلی صاحب روزگار دست دهد بطریق
دیگر امکان ندارد و علی ایملک ملاک این کار تفریع محل و قطع علایق
است و در آن کوشد که جز با خدا نپس نگیرد و چنانکه است جز بیان
خلاص نخواهد بود و یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتى الله خلیب
سلیم زبان سرادقا و صحیح صحبت تجرید است **تا** ما تو حوائی بر دانی
خواهد بود که هیچ نمی که بارت نمیند اما کشف حجب و اشکال تعلیق
آدمیت باشخاص نوع انسی و اکابر معرف شده اند که این عقیده
دشوارترین عقبات است و بدان باز آمدن منج حرام کلی انا اختلفتم
مزدون الله و اما موده ینکرم فی الحیوة الدنیا ثم یوم القیامه کفر
بعظکم بعض و یلعن بعضکم بعضا این تعلیق را بادی اقسام است
و شرح آن تطویل خواهد و اکثر آن در طریق زبان میدارد و اکابر گفته
من علامه الافلاس الاستیناس بالناس و قرآن قدیم در دفع
جنین تسلیم میدهد و اذکر اسم ربکم و تمیل الیه یتبارک المشرق
و المغرب لا اله الا هو فاختاره و کیلا و از غیب بر جان محبت جنین
تعبیر میکند **و** در بسیار چون دوی تو منم و کس نکر که بشنای تو منم
که بر کوی عشق ماکشته شوی شکرانه بده که خون بهای تو منم
فی ایامه قاطع عقبات بسیار است از آن خلاص یافتن جز بعبادت

انجمن

شریعت و انقیاد شیخ ممکن نیست **و** است پر از ترافت
که نشیب پیش و که وزارت و اکثریت باقی بود حکم راه باقی و چون
کثرت فائده بسیار نیز از میان برخیزد و جوارحی و زرق الباطل **و**
این سر رنگهای بر نیز رنگ حم صورت کند همه یک رنگ
و نادره از بسیار باقی بود نقاب غیرت از جمال فرد نیست محض
بزرگد **و** تا نادره بود بایسته تو ز عزت جمال نمایی
و یقین داند که سلوک راه خدا جز بعبایت خدا نتوان کردن
ظن آنکه یصل الی الله بغیر الله فقد کفر به **و** عربیت که گفته است بزرگ
عیان کالاسته تو بنور رسیدن تو بن و صواب معامله ممکن نبوده
و بی محاله است زرقه است **و** نهاده چه بهد چکس اندهند
لیکن نهاده جز مجیدی کشند **و** خاتم حکم سابقه دارد و آنچه
باول بوده است باخر همان خواهد بود و نظام کل روی در خیر دارد
و سبق رحمت است سبقت رحمت غنیمی حسن ظن حساب
ر بوبیت از محاسن عبودیت است و الله یدعوالی و السلام
و بعدی من شیا الی صراط مستقیم اذکر و الله ذکر الکریم و سجده
بکره و اصیلا و اعظموا بحبل الله جمیعاً ان الله یامر بالعدل و الا ان
واینا ذی القرن و نبی عن الفخار و المنک و البغی یعظکم تعظکم

مم مم مم

و عاقبت

[illegible][illegible]

در عرفان جامع

[illegible][illegible]

۲۵

۱۵ من و
۱۶ قاصد
۱۷ من و
۱۸ من و
۱۹ من و
۲۰ من و
۲۱ من و
۲۲ من و
۲۳ من و
۲۴ من و
۲۵ من و
۲۶ من و
۲۷ من و
۲۸ من و
۲۹ من و
۳۰ من و

۶
۷

کتاب فی تحقیق المعانی المشیخ الی یلی
بسم الله الرحمن الرحيم

پایس پناش خداوند آسمان و زمین را و دهنده جان و دین را و در
پناش برگیرنده او محمد علی سلام و برین پستوان مال او بر وقت غریزی از
دوستان ما در معراج سوال میگوید و شرح آن طریق معقول و محسوس و حکم
خطر محترمی بوده ام تا درین وقت بخدمت مجلس عالی بگویم شرحی بر آن
اوداده ام که موقوف افاد و اجازت داد و در آن حوض کردن بار است خودم
مدور و مانند کارگاه شده و چه جد من بدو ظاهر نیست شد و اگر چه رسا
معانی لطیف و رموز در خاطر آید چون قاضی فاضل و عاقل کامل نباشد ظاهر
نتوان کرد که چون با چنانکه گوییم باشد و اگر چه نه مجرم کرده و گفته اند که اگر
صنویع پادشاه را اخبار و چون با علل گوییم پس اینها را در شرح چنانکه در
اسرار نیز در یک جا هر خطاست منع معانی از عاقل است و دست و درین
ما هیچ خاطر با و ندارد که بزرگی دیده است کامل تر از مجلس عالی بلکه تحقیق محسوس
که فکلیج بزرگوار بصیرت است و در بهت بزرگوار تر و کریم تر و عاقل تر و خردمند
تر از ما خدای بزرگ است شرف ظاهر و باطن و چون مجموع همه مقام و معانی
و بزرگیم است هر جا و خاطر می پاد و وقت عمل چنانکه تا کمال معنی را
بسیع غریز آن بزرگ رساند آن چو رسای آن کل شرف همه معانی گردد

و چون

و چون خاطر با و دایست که هیچ مال او را که غنای کشته است که سینه خرا
بگره شود که آینه باشد و هر سخن که کسی گوید که چه شریف باشد با قبول مجلس عالی
بدان صوت ح لطافت و ذوق بزرگ قبول او سخن را روح است و
قالب بی روح قدری بگوید و نه هر که سخن گوید قبول آن مجلس باشد بلکه سخن باید که از
عبث و فضل مال باشد لفظا و معنی یکسره او در بزرگ برای آنکه هیچ او سدره شتی
است و هیچ کشف آنجا تواند رسید لطیف روحانی باید تا بدیده راه یابد
پرسش سخنش بر نه که نام قبول کرد و مانع مادی و کانی این نیز چه حاصل است
ساخته بدان مجلس و حوض کردیم در مرقا فقه معراج بدان خدا که عقل و درک
و اعتقاد کردیم حد بزرگوار که اگر چه عیب پنجم غنای خود و در حوض پنجم از این
پیشانی و با بعد از توفیق و العفد در بزرگ کردن حال فوت و رسالت بلکه
خسته ای را از در حوض بخت آفرید و وجود و توفیق را بن کون و کی را جان
و هر کی از ظلم دیگر است چنانکه در این اجتماع اخلاط و کرب ارکان فرزند آورد
و جان را از تاثیر عقل فعال بوی چون داد و تن را بیاز است با اعضا چون کشت
بای سر و روی و شکل و جوهر و دیگر چیزها و هر یکی را چون دل و صبر و روغ
سازگار کرد و چنانکه دست کفین را و بافتن را که این کاران کشتن آن کار
کنند و من مرکب آمد و جان و عوارسلت جان من است و روحی بی جان
و چون تن آفریده شد غنای شریف را از وی بگریزد و در هر کی و وجهی نماید

حیوانی در دل طبیع و حکم نفسانی در دماغ و هر یکی را از این قوتها تخصیص است
 حیوانی را شهوت غضب حس و خیال و هم طبیعی را بقوت دفع وضع
 و جذب و اساک و نفسانی را بقوت تفکر و تدبیر و حفظ و دیگر چیزها و آن
 تبع آن قدر قوت این روح نفسانی اند که آن مرد و جان را و اندوا و کامل تر باشد
 تر است زیرا که حیوانی و طبیعی بر شرف زوال و در بند قضا و انفسانی پذیرد
 و پس از آن چه باشد پس حق تعالی آن را بر زیر او مرکب او کرد و مقصود آن که
 شرف او ظاهر شود که اگر اصل حیوانی و طبیعی اندکی باشد که حیوانی است
 بودی و اگر نفسانی بود و نهادهای حیوانات بهره نیافتی پس بر او باطنیا
 و طبیعی باطنی مرکب باشد و نفسانی از شرف شریف تر پس اصل او روح نفسانی
 آمد و نطق و خرد و تدبیر و دانش هم از وی یافت و روح ناطقه و نفسانی را باطن
 یا نحو اندر او خوانند زیرا که آن جسمی است لطیف در او آن جسم غریبی است
 که با کمال لطافت خود در دست نهاده و نهانده جان و تن است و محل غن و
 منبع علم و خرد است چون جان و تن برسد روان برسد و چون شرف
 آدمی نفسانی ناطقه است و مرکب و ساز او تن و لایه ساز را که بانی و پدید
 و هلاک نیست که آنگاه که از کار باز ماند پس برای این معنی روح طبیعی و حکم
 نهاده و در بر او قوتها داده تا بهر قوتی از قوتها بخواند و دیگر کار را بداند
 قوت برساند و مرکب را بداند تر بر یکدیگر و آنچه فصولی است بقوت دیگر

شود در هر یک از این اقسام چهار

نه بگوید

دفع میکند و بعضی مسامحه جلیل و بعضی با خراج که اگر قوت غذا بر رفتن
 نباشد مرکب از نای در آید و اگر قوت دفع کردن نباشد مجموع همه غذا
 شخص بر تابد و قوت حیوانی نیز بر او تابد تا بقوت غشی هر چه با قوت دفع
 آمد و در دارد و بقوت شمولی هر چه ملایم طبع باشد بدو نزدیک میگردد و اند
 و قوتها محسوس را بر روی نفس ناطقه که شسته با هر از محسوسات است
 رسد که در محسوسات که رسد که صورت پذیرد چه راست پس آنچه محسوس
 شاید بدو رسد و چه در محسوسات بدو رسد و آنچه عقل را شاید بدو قدرت
 و تدبیر از محسوسات بدو رسد و در خزان حافظه که در آن عقل را بکار آید
 بقوت و اگر باز گردد و آنرا که حافظه بدو رسد آنچه مطلوب است
 در چون معلوم شد که این سه روح در آدمی نهاده اند تفاوت او میان از
 تفاوت قوت و علمها را در او میداند از آنکه طبیعی غالب بود و هر چه تعلق ملقه
 و جسم و کثرت را در کار وی باشد و از آنکه حیوانی قوی افتد بر شهوت و غضب
 و عواطف و غیره و بعضی باشد و از آنکه انسانی غالب آید طبیعی و حیوانی را بخرد
 کند هر چه معلوم و خرد و فکر و تدبیر تعلق دارد و از وی ظاهر شود حیوانی را بخرد
 مسامحت کند که هر سه در نفس و حیوانی و جسمی و روحی و طبیعی را بخرد و کار وی
 که مرکب را بداند خلقت افتد و چون کسی را روح ناطقه غالب و قوی افتد حیوانی
 و طبیعی مغلوب و مقهور گردد و زیرا که آدمی را از انوار بازا دارد و بر اعتدال کند

و چنانکه نفس ناطقه فرمان ده و مستر از او است این نفس ناطقه که روح
نفسانی در روان پاک خوانند و مصلحت ده نداشت و محسوس چاکران
وی اند و حفظ و تدبیر و تفکر از وی زیاده و از این برورنده و مستری است که
دیده بروی نموده و همیشه بر سر پای او طلب فایده میکند و آن عقل است
که مدبرک همه چیز است و قابل همه صورتمایست که در وی بسیار راه یابد
و هر علم نفسی است و هر سعادت نفسی به آید و هر تربیت عقلی است
و عقل برای است تا به سطح علم سعادت نفس میرساند و نفس برای آنکه
بهره و معقولات از میان محسوسات جدا میکند و بعقل میرساند که عقل را
با محسوسات کاری نیست زیرا که هر چه محسوس است در شرف کمال است
بلکه کمال و شرف و بزرگی معقول است و عقل همیشه روی در بالا دارد
و بزرگتر و از شرف محسوس نامرئی داده است نفس را از خود که
مصلحت عالم زیرین و محسوسات را ترتیب کند که از عقل کمال خوانند
پس شرف آدمی به دو چیز نفس ناطقه و دو از عالم اجسام اند که اول
عالم علوی اند و منصف بدن اند و ساکن قوتها و جبر و سطر و اجزای و میکان
تواند بود لکن از ایشان بدن را بنظم میدار و این که میگویند که دو چیز
نفس و عقل اند آن میگویند که از راه عدل و تحقیق حسیست که هر چند بگویم و غیر الفاظ
در ترتیب آن قوت غیبی معین احوال و تار است و نواید و اطوار معانی چیز

بر اندک

بازمانده

که در هر محلی فایده دیگر و به نام دیگر پذیرد و چنانکه روح حیوانی که در دل است
یک حقیقت پیش نیست اما در هر وقتی که اثر از آن خود بقوت در عضو
معین ظاهر کند نام دیگر پذیرد و مقصود آنکه در ادراک و لفظ نشان شود
بتجسین چون بدید که صورت شود و نور خوانند و چون شنوا کرد و سخن
د چون بوئیدن در محل بینی ظاهر شود و چشم گویند و چون بدید را حلق کرد و در
گویند و این حقیقت در گویند و قوت تمیز ظاهر شود که مخصوص نیست
بکوش و مشام در همه اعضا و اطراف قوت تمیز ظاهر است پس معلوم
شد که با اختلاف تاثیر قوی نام میکند اما حقیقت یک چیز است احوال
نفس ناطقه نیز همین است و فوق میان علم و عقل نیز نام نیست اما حقیقت
یک قوت است که پذیرد و داناست همان که پذیرد و دانند و همان که دانند پذیرد
که تحقیق در صورت پذیرد و در موضوع لا حرم نهالت پذیرد و چون
چنین بود صورت چیز نام دیگر پذیرد زیرا که اکثر کسیت و اختلاف
حسیت نیست صورت قبول و هم او معلوم و معقول و لکن قوت
ناطقه در هر وقتی قوی ظاهر کند که فایده تازه حاصل شود نام دیگر پذیرد
و نفس ناطقه هر چه قایم است بخود هر چه دانند از لطافت خیال شده
است که موضوع نمی پذیرد قایم است بخود هر چه دانند خود و اند علم خودش بخود
در باب و بخود قبول کند که حقیقت در بلبله را عقل گویند و حقیقت در باقر

نمود اند

علم گویند و چون بخود باند و یا بجزیره ویدی تحقیق حاصل شود از این بصیرت
 خوانند و چون وارد رگ رود نهایت او را که طلب نظر گویند و چون بد
 از یک جدا کند غیر گویند و چون آن جدا کرده را قبول کند حفظ گویند
 چون اشک را خواهد کرد و خاطر گویند و چون بطور نزدیک رسد که
 گویند و چون ارادت کشف مجر شود غم گویند و نیت و چون بیا
 پیوند کلام خوانند و چون در عبارت آید و قول خوانند از اینجا در حین
 حسی در فضا و جسمیات روان شود و مرحله این مقدمات را نطق
 گویند و منبع این قوتها از نفس ناطقه خوانند شرف آدمی از اینست که
 آن دریافت تا به نهایت کلام شرف حس بدن از اینجا است که
 قول ناطق که عبارت و قول و حروف و هر چه تعلق بدین دارند
 برای آنست که شرف آدمی ظاهر کند بل که سبب کدیری و جوی جسم است
 که جز بحسوس و معنی راه نبرد و نفس ناطقه بعلم بر لوح عقل انشأت
 کند از حقایق و معانی و صور مجرد که نطق است و بهر گشت ملائکه است
 شرف انزای و قدر شناس است این دیگران روی غزیده اند و بهر
 در خود جسم نقاشی اشکال جسم شوند و آن باک اصلی را از خود در میان
 تعبیر کنند تا فایده نطق حاصل شود و اثر قول ظاهر میگردد و چون این
 شد چنانکه حس روی در عقل وارد و منتظر ستاده تا چه فرایمان مدح جسم خود

ما را

سازد نظام محسوسات بر جای بماند ان عقل نیز روی در عالم خود دارد
 و منتظر فیض ممتزج خود تا چه بد و رساند که از این نظام مطهر علی ظاهر
 و باطن است و در انتظار عقل را که از فیض علم است از جهت
 خوانند و آن طلب را ارادت گویند که بروی اضطرار و جبر و نیت
 قدر شناس علومت دیده بصیرت کشاده است باخبار عالم طلبیده
 آن مدامت را شوق گویند و آنچه بصیرت او کشاده است در بصیر
 حس پوشیده است آن پوشیده را غیب گویند پس این عقل همیشه در
 علم از حد بصیرت بر کشادست بر نیت و مدد و میان علوی و طلبی
 او میان را کمال در آن او را که بازنماند از همین ششم و رکن دوم همیشه
 از عقل فعال مدوری ستانده تا در ترتیب اول احد طهارت و لطافت
 بومی پیوندد تا در ترتیب دوم اقتدر فیه خاطر شود و انواع علوم میسر گردد
 که تعلق بحساب و نوع او دارد تا در ترتیب سوم اقتدر بر نشاط و نیت
 دارد تا در ترتیب چهارم اقتدر بر شوق انواع بزرگی و شرف تا در ترتیب
 پنجم اقتدر قوتها حجاب او گردد تا در ترتیب ششم اقتدر بر مدد و علم
 و نیکو عملی که در تا در ترتیب هفتم اقتدر بر عزیمت و ثابت باری
 کرد و بهر نوع که حاصل کند تمام بود و هر چه خواهد تواند کرد اگر کسی را کمال باری
 کند بدین حد مرتبه سازد و کار کند از او از همه علویان مدد و یار میسر گردد

و بهین اول بود که آن عقل کل است و در یاد و تادی این مقدمات
در نیاید نه در جهت غلو بود و محسوس چون محفل اول رسد بگوید
بوده باشد شکاشی شود آن عقل اول بدو نظر کند تا مدب و موب
و لطیف و زیبا و شجاع و تمام عقل گردنی شود عقل اول او را بنیاد است
عقل ماکر و عقل ماوراء بنیاد است نفس ماکر و جهان که نفس از عقل معنی می یابد
عالم بود عقل اول را اول می بایستی بود و لیکن این حالت مختلف بود و در
خواب بود که شغاف محسوس و کثرت اشغال مانع آید یا بیداری باشد که
در وقت خواب قوت خیال غالب شود تا در هر دو حال رست و در است آید
و حرکت و سکون و کسب شمع باک بود هرگز فرسخ نشود و پس نیز در اشغال
و بی و از حطام دنیاوی پاک شود با اختصاص با امور واجب الوجود شود
امر اول روح او را از خود غدا دهد آن غدا را در آن را تقدیر کند
و آید تا روح القدس پس خود را بوی نماید تا در غیر معلومات را در یابد
که چون بر کل و خوف افتاد علم او را بنفوس حاصل آید این پس را بر و کار
و مملکت جهان که گفت و علمنا من لدنا علما و جهان که گفت ادب نبی بری
فا حسن تا بدی و چون روح القدس که برتر از ارواح است و جبرئیل
امین است و برنده وحی است نظر خود بر پوسته گردانید آن کس حرکت
و سکون او را زکات السیر دهد جهان که گفت صبغة العبدین حسن من المومنین

و اینک از روح

و اینک از روح القدس عقل پیوند نبوت و آنچه از آن عقل نظام رسیده
رسالت بود و آنچه از دعوت او پدید گردید شریعت است و قانون او احکام
ملت و قبول آنجمله ایمان است و نام آن دریافت وحی نبوت است چون
بازی نبوت و روح القدس راه او بخویشد و در آن نماز و غیر
شود باک عالی است و حکم طبع و حقه و بحسب که اندر هر چه که از قوت
جسمی که جهان که در خود است که اسالک ایمان یا بیانش قلبی پس روح القدس
شریعت را روح است همه ارواح تبع عقل کل است اما روح القدس است
که او است که طریقیان و حجب الوجود و عقل اول و ایمان آن قوت
نبی است که کشنده فیض حق است و آن قوت نموده مجاور است
حکمت که نبی خبر داد که ایمان یابن و حکایت ثانیه و بعد از آن قوت بار و حق
کنند که گفت انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن و روح القدس قوی
است الهی و هست و نه جوهر و نه عرض امر از وی الاله الخلق و الامر اراده
امر است نه قوا و عبارت و کسانی که روانه دارند که روح را اثر امر خوانند از آن
که حقیقت امر ندانند و الا هیچ شرف پیش ازین نیست روح را که
حق از وی مضاف است جهان که گفت قل الروح من امر ربی
پس امر مطلق حقان نیست که نبی رسد از آن مطلق میرسد کشف است نبی
حقایق امر را در حد کشف آورد پس امر از وی آن قوت است که عقلش
قوی می خوانند و شرفش جبرئیل و او شرف با جمیع ارواح و عقل برتر است

از راه مرتبه چنانکه گفت یوم یقوم الروح والبدن که صفا و چون این
مقدمات و بسته شد باید دانست که نطق در یافت معنیست بخود
نبوت دریافت حقایق است بتائید قدسی و محال نیست که
نطق دعوت سینه نبوت است ذکر بیان قول و نطق بتائید
و رسالت بیان نبوت و دعوت تا عقل آنچه خواهد که از معانی نطق محسوس
رسالت بدست ذکر رسالت تا در شکل کجرف آورد و قول بپوشاند تا مسیح در
باید چنانچه چون نبوت خواهد که امر از وی را بخلق رساند و قوت رسالت
را اجازت دهد تا آن معانی در خیال او مجسم کند پس در زمان دعوت
بامت رساند بر دعوت چون قول است و نبوت چون نطق و قول بی نطق
نیست اما نطق بی قول است و رسالت نیز بی نبوت نیست اما نبوت بی
رسالت صحت و انکه گفت کنت نبیا و آدم مخدول متحرک فی طبیعت روح
القدس چون نقطه است و نبوت چون خط رسالت و رسالت چون
سطح و دعوت چون جوهر و ملت چون جسم درونی جسم روح باشد
چنین قدرت نبوت باشد جسم عالم و نقطه خاص و جسم محسوس و معین
و مرکب و نقطه ماحین و نامحسوس چنانکه گفت لا اله الا الله
ابتداء سوره خیر با نقطه است و ابتداء سوره کار بار روح القدس است و سلطنت
نقطه بر موجودات معلوم و سلطنت نفس قدسی بر معقولات ظاهر
قرآن خبر داده و هو القاهر فوق عباده و این معنی از و هم دور نماند که خیال

و اما هر یک

قرآن

در جنت و شکل می افروید اما بعقل نزدیک از نیست که خاطر احوال معین
وضع باشد چنانکه گفت سخن اقرب الیه من جبل الورد و چنانکه گفت هو
معلم انما کتمه عن غیر ما یحتاج فی نفسی اندو از همه فارغ نه بار و از
اتفاق نه باجماع مشغول چنانکه گفت لی مع الله وقت لا یسعی فی ملک سماء
و لای سیرل و چون دانسته شد که نبوت فیض قدس است باید دانست
که حقیقت قرآن کلام از دلیست و نقطه کلام قول نبوی که قول بی دعوت
و حرف نتواند بود و این هر دو را خلق و لب و دندان و شش و اسهال و
مخارج حروف در باند و این جمله در جسم بود و جوهر شریک از جسم و این حقیقت
اول جوهر است و بی جی جسم یعنی اولی بر کلام او قول نبود انسان که بر کلام
دالت و قول و نطق و از حروف و نه صوت است باید دانست که انچه
قول بدان جانب محال باشد پس کلام از وی کف معنیست که روح القدس
کند و بسبب عطف کل روح بی پس آنچه نطق نبی است و معنی کلام
بیر و حکم او از خود باطل شود و نام قدسی روی افتد نطق او معقرانی
بود آنچه گوید تا در شریعت خود گوید بلکه اجازت امر گوید لای که با جمیع
کلام گوید چنانکه گفت الرحمن علم القرآن و چون آن کشف نطق را
استغرق خود کرد و از حقایق معانی کمال نبی کرد و لکن است ایمان
مطلق نتواند بود که محسوس نبذ ایشان باشد برای صلیت خلق نبی

را اجازت دهند تا خیال و هم را در کار آرد و بدان فیض را در عقل آرد
 و آن قوت در فعل کشنده اند که او را که بود و بهم سازد تا جسم کند چنانچه
 مغز بود و آنچه تعلقی بود و خیال سازد و مادر و روی تطفش شود در اقل
 اگر کتاب شود حکم آنکه بعد از وی باشد و ضاف کشنده کتاب شود
 حکم آنکه بعد از وی باشد و ضاف کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب
 و بعد از عقل و عقل بعد از عقل و بعد از عقل و بعد از عقل و بعد از عقل
 و آنچه بود محسوس باشد بهر جهت خیال و هم را در کار آرد و بدان فیض را در عقل آرد
 الانبیا امران مکمل الناس علی قدر عقولهم و محسوس و عقل و بعد از عقل
 او را که توان کرد و آن در اقل بود و نفس کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب
 هر محسوس که در بایند محسوس کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب
 آن محسوس کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب
 را محسوس کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب
 کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب
 محسوس کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب
 خود را که کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب کشنده کتاب
 رساله ظاهر گفت کرد و دل از محسوسات محسوس خوش کرد و در عقل
 خیال کرد و آنرا است و هم در گذردی پس در اندیشه و شوق و اندیشه

محسوس

المحسوس العقل اکثره لا یعلمون و برای این بود که ترغیر نهان و غیر ترغیر
 و تا هم رسولان علی الصلوة و السلام چنین گفت با هر کس حکمت و فلک
 حقیقت و خدای عقل امر المؤمنین علی رضی الله عنه که با علی از اقرب
 الناس الی خالقهم با نوع البزقرب الیه با نوع العقل تسبیح و این
 خطاب جزو با جنود بر کی است نیاید که او در میان خلق بجهان بود که
 محسوس در میان محسوس گفت با علی چون مردمان در کتب عبادت
 برند تو در ادراک محسوس هیچ برابر نمیست کسی را چه چون بدیده
 بصیرت عقلی هر که هر که است در حقایق را دریافت و محسوس را در
 و برای این بود که گفت لو کشف العطاء ما زدوت یقینا و هیچ
 آدمی را چون او را که محسوس نیست بهر جهت که است با نوع تعلیم
 و در تحصیل محسوس او را که محسوس و در هیچ با عقاب و اعلان متابعت
 اشغال جسمانیست که مردم در هیچم خواسته و در خیال و هیچ و هم را در
 بعلم هر چه که محسوس در کار محسوس است و حرکت پذیر را انجام گیرد
 محسوس است اما علم قوت و آن جزو محسوس نبود و چنانکه رسول گفت
 علی الصلوة و السلام قبل العلم خبر من کثیر العمل نیز فرموده فی المؤمنین
 من علمه امیر جهان علی رضی الله عنه گفت قدر آدمی و شرف مرد و خبر
 در شرف و چون این مقدمات در پیش است در از کشیم که در محسوس

نور در لیل

و مقصود از این کتاب آن بود که شرح و تبیین معراج نبی را علیه السلام
و موجب عقل چنانکه رفت و بوده است تا عاقلان دانند که مقصود
از آن چیست بود است بلکه راه مقبول بوده است که هرگز از این فغان
بگشت تا بهر دو منصف مردم از آن محروم نمانند و آن خبر شاید برای و مد
روشنایی بود که خاطر مدد کرد و این عقل روشن نماید تا شرح این کتاب
داده شود پس بطریق اختصار و در معراج کشاد شود پس این اثر
و احتیاج بر توفیق از دست اجل و **عقل** ساز هر چیزی و خود آن چیز
بود و راه بهر مقصودی همین بود و جهت آن مقصد اگر کسی نخواهد که راه حق
در پیش گیرد و مقصود دیگر را مراد سازد که راه نه بدان جهت بود و هر که مقصد
نزد چنانکه اگر کسی خواهد که اندام و او را به هر قصد گیرد پیش پندارد
اما چون راه بغداد پیش گیرد و مقصود درسد و در سازه بین اگر کسی خواهد
زیر که یاری داری که یاری کند و پیش از آنکه سازه بین نبود که از جهت نیاید
همچنین اگر کسی بدارد که جسم آدمی جای پس که عقل رسد حال باشد زیرا که عقل
بمقتول که رسد بهر جهت بود و نه آلت کو سطران زود زیرا که مقبول
موضوع بود و مکان بود و محیط نشود پس آنکه عقل رسد جسم رسد و جسم
چون که شریف است قصد بالاندا که اگر سفر کند بالاجزای و قهری و اگر خواهد
که تحصیل سالی که مانی فیه باشد قطع کند و از این مقصود است که هر چه عقل
دو گونه است یا

دو گونه است یا

عقل بلندی

عقل و بلندی دو گونه است بلندی محسوس در جهت ادراک نظر بالا
محسوس بود و بلندی عقل از راه مرتبه و شرف بود زیرا که در مرتبه
بود و چون مقصود از این بود و غریبه و نامثل بود و چون مقصود عالی بود حرکت
بود و در علو بود و در شدن دو گونه بود و با جسم را بالا محسوس یا روح را
معتقل چون حرکت جسم بود مقصود عالی چرا انتقال و قطع مکانی نبود
بود و چون در معراج مقبول حرکت روح بود عقل نه جسم را بود بقدم جسم
در موضع بود و قوت ادراک هر که عقل مقصود خود میشد و صفرا و
سراج بود زیرا که هر که خود میشود و هر که خود را ندیده بود پس ادراک
معتقل که عقل است که از نفس در مقبول کار روح است که کار جسم بود
و چون معلوم است که بلندی عقل جهت علوت شدن بود و کار
باشد بطریق السیرت پس معراج دو گونه بود و با جسمی بقوت حرکتی بالا
بر شود یا روح علوی مقبول بر شود و چون احوال معراج بهتر از احوال عالم
محسوس بود است معلوم باشد که به جسم نفوذ زیرا که جسم بطنه است
در قطع نتواند که نفس پس معراج جهانی بود بلکه معراج روحانی بود زیرا که
مقصود عقل بود و اگر کسی می بیند که آنچه گفته شد و شرح احوال داد
بشکل محسوسات از جمله خیال بود است تمام حقایق بود زیرا که اثبات بحالات
که عقل است و از این هیچ نقصان نکند در طرف نبی زیرا که قدره بحالات

حس

ندارد بجای آن احوال شرف نقصان ما را منتهی بوقوت که برین
 حس بران دادست شرح احوال مصنوعات و مبدعات و دست طبع
 که احباب ظاهر نیز بر در وجود و احباب تحقیق مطلع گردانند
 والا حق دانند که انجا که فکر جسم رسد و بجز صورت و یا جسم
 حال منتهی بوقوت و در غریبین نامی افکند که حق تعالی آن که کشاد
 انشا افتاد که شرح بر ما در حجاب داده شود و مانند که شرف
 و مراد وین گفتار که دست و اعجاز و قوت از دست صفت می کشد
 از اهل علم و باطن و جاهل و محرم در حق دارند که حق تعالی از فیض است و معلوم
 گفت لا نظر خواهد بود که اهل کمال گفته اند که لا سر صومنا مل الله و الله
 بر خوداری ما و انما کما اسان این کلمات بهر دلیلی باید زیرا که خای بود
 و شرف و غایتنا هم که در دنبال افتد و هم منتهی را و باطن و عقل حاصل
 آنچه چون عقل شریف و محلی و در جملات نام که مطالعه کند تا در کمال
 مرتبه گردد و الله حکم بنما و هو خیر الکالین انما رقصه جهان گفت که کمال
 علیه الصلوة والسلام که شریف بود در خانه و شب بود و در عروق و
 حیوان و آوازی و او چه برنده سفر فیکر و در چکس پدیدار نمودن و خوب
 نبودم میان خواب بیداری موقوف بودم برین آن میخواهد که مدتی
 بود تا از روی مندا را که حقایق بودم بصیرت شوب مردم فارغ ترک

شغلما بدنی

شغلما بدنی و مواضع حسی منقطع باشد پس شیب اتفاق افتاد که میان
 بیداری و خواب یعنی میان حس و عقل و تخی و علم را افتاد که شیب بود
 بر عروق و برق یعنی هفت کوب طوی غالب بود و قوت غرضی در شد
 و قوت خیالی از کار خود فرو بیستاد و غلبه پیدا نمود و قوت را بر شغلی
 نگاه چیریل را فرو داد و صورت خویش با جندان فرو بهما و غفلت
 که نازک کوشن شد یعنی که صورت روح قدسی بصورت امر من میوت
 جندان اثر ظاهر کرد که جلوه قوتها روح ناطقه بر تاز و روشن شد
 و انکه گفت از وصف جمال چیریل که او را دیدم سید تراز برق و شیب
 و سویی چند و بر شانی او بنشسته **لا اله الا الله** بنور چشم نیکو و آروا یک
 او و صدا و هزار و بیست از اوقات سحر و ششصد هزار و در حقیقت
 یعنی که جندان جمال داشت در بصیرت تجربه عقل که اگر اثری از آن حال
 حس ظاهر نکرند آن محسوس برین سان کرد که وصف کرد و مقصود ازین
 که لا اله الا الله بر شانی وی بنشسته بود و بنویسی هر که چشم جمال او
 افتد طلعت شکست و شرک و تعلق از پیشش او بر خیزد و جهان شود در
 اثبات صانع معصوم و تصدیق که در خد آن باشد که بعد از آن در
 مصنوع که اگر توحید او افزون گردد و جندان لطافت دست که اگر
 کسی را به فتاد هزار کیسو بود و جرس او رسد و جندان تعجب است که اگر

کفنی بشخصه پروبال می برد و بعد عقل غریزی را از فیض قدسی روان
 شدم و آنکه گفت بر اثر جبریل راقی دیدم که شسته یعنی که عقل فعال که غالب
 قوت اخوت و کماست و بعد او عقل پس از آن رسد که بین
 عالم کون و فساد و از عقل علوی عقل فعالیت که برین بادشاه است
 و ارواح را مدد کند و در وقتی که لایق آن باشد او بر حق مانده
 از آن کرد که در رفتن بود و در دوزخ مرکب بود و در آن میزد و کند
 او را بخوابسته بودن لاجرم بنام که کعبه کش و بعد از غری بر کعبه و از
 آبی که بر می که از عقل انسانی بر کعبه بود و از عقل او که بر روی او چون
 روی دینان بود یعنی مایه تیرت انسان و جندان شغفت دارد
 بر آدمیان که جسم را بشیر نوع خود و مانند که او با دینان بر طریق
 و تربیت است و آنکه گفت در از دست و در از نای است یعنی که قایده
 او بهر جای میرسد و فیض او بهر نای را نایه میگرداند و آنکه خواست که بر روی
 نشین کشی کرد و جبریل باری داد ما را ام کش یعنی که که در عالم
 جسمانی بودیم که جسم را بهر چه بود و بعد از آنکه که قوت قدسی را
 عقل را از شغلها اجل و عوالم جسمانی شسته و کویلت او بیفرض و قاض
 عقل فعال رسیدیم **و آنکه** چون در راه روان شدم و از کوهها گذر کردم
 رونقه بر اثر غری می آمد و اواری داد که بایست آنجور جبریل گفت حدیث

و آنکه

و آنکه در کعبه ششمین قوت و هم را خواست یعنی چون از طالع اعضا
 و اطراف ظاهر خود خارج شدم و تا من خواست که در کعبه ششم قوت
 بر اثر اواری داد که در کعبه ششمین قوت و بعد از آنکه که قوت قدسی را
 احوال کارکن است و جملای حیوانات را بجای قدرت روانی است که
 متابع و محکم و در کعبه حیوانات متساوی شود و عقل در شرف او آید
 پس هر که را توفیق یزدی باری کند در هر وضع افتد و توفیق و آنکه گفت
 بر اثر غری می آواز میداد و فریاد با جمال که بایست تا در نور کعبه
 جبریل گفت در کعبه و مایه تیرت که قوت خیالی که او فریاد و فریاد
 و برین مانده از آن کرد که پیش طبعها به و مایل باشد و بیشتر دریندا و با
 و کعبه او که بی اصل باشد و کعبه و فریب الوده بود و این کار زمان باشد که حیل
 و در پستان زمان محلی است پس قوت خیالی نیز فریاد است و دروغ زن
 و در کعبه جندان فریاد که در کعبه را صد کند و تیرت خود پس زودان نمود
 را باطل کند و تیرت خود پس زودان خیال بود و هر که عقل رسد که شسته
 در آثار و حقاقت با ندو و تیرت حیات بی معنی شود و کعبه گفت چون در
 کعبه ششم جبریل گفت که او را انتظار کردی تا در نور سیدی دنیا بدست
 کنی یعنی که احوال دنیایی محلی است و در دوزخ و حطام و شغال دنیا بافت
 معانی اخوت چون احوال و تیرت خیالت با هر عقلی و هر که بر توفیق

از عقل باز ماند و در غرض اول این بود که چهل کرد و او را گفت چون از کوه
 و شکست و این دو کس را باز پس کردم و تمام بیت المقدس دید و در رفتم
 یکی پیش آمد و سه قیج بمن داد و یکی خمر و یکی آب و یکی خمر و یکی نان
 جبرئیل گفت و اشارت کرد به شیشه بر دستم و بخوردم یعنی اگر چون از کوه پس
 در کله تم و حال خیال و در هم برستم در درون خود تا مل کردم و بعد از روحانی
 در شدم سر روح دیدم و بریت المقدس یکی حیوانی و یکی طبعی و یکی اقله
 خود را که بر آن حیوانی بروم و او را بکار رسانده از آن کرد که قوتها و او فریاد
 و بوشنده و جل افزای است چون غلبه شهود و خمر بر کشته این بود
 و طبعی را باب مانده از آن کرد که قوام بدن بدوست و نهار و شکر و بریت
 شاکردن است که در بدن کار میکنند و آب نیز جوده حیوانات است و
 نشو و نما و ناطقه را نیز مانده از آن کرد که خدا و مفید است و طبعی
 مصلحت افزا است گفت که خمر که خمر است تا تمام کدشت تا شکر بر دستم بهتر
 او بیان از سالی است آن در روح در کله در طبعی و حیوانی زیرا که ناقص
 باشد و کسی که ناقص اندر جرح طبعی بدن و جسمی طبعی و لذت و قایده
 این در روح بدن است اگر چه حیوانی است چون شهود را از آن
 و طبعی است و جبرئیل و جمیع و شرب خمر مانده این و چون جسم
 دفع مخالف و بر یا و سه اعدا و آنچه بدین مانند آن جمله منفعتها را درونی

من

است و ناقص را همیشه قصد بدین چنین و چنان بر من سلام میکردند
 عده تازه میکردند بدین آن نخواهد که چون از مطالع و قایل حیوانی و
 طبعی فارغ شد همیشه با دراک شناخت چیست شغل باشد که بر علم
 بدین نظر کنند برای آنکه بدن اضافت نفس نیست و شرفی که
 بجل بدن نظر بفروردنی بود یا برای صحتی و چون این موضوع است
 کند کمال و شرف خویش پس بعد کرد و یعنی که از شغلها جوی بارک
 عقلی بر داند و در آن لذت و حیرت جان مستغرق گردد که نیز از شرف
 یا و نیار و جسم بدین نگراند که آن ضرورت بدنی از پیش رخا نه
 باشد که با اندازه علم و ادراک مرتبه و شرف می باید فهمد را که
 و شهم ساجد بعضی روحانی باشد و بعضی جسم و بعضی مصل و بعضی عین
 و بعضی مظهر و بعضی غریب هم برین قاعده می روند از آنکه
 گفت چون از این جمله در کله شکر بدین رسیدم بیکانه خمر تا تمام کردم
 نهایت و شط اولی که خوابم کرد و در زبان دریا جوی دیدم زیرا که
 و شربت و درم آب ازین دریا در آن جوی میریخت و از آنجا که بهر
 جای شد بدین دریا عقل اول را میخواهد و بدین جوی نفس اول را نفس
 اول جمع عقل اول است که حق تعالی که اول و شکر با انواع قدرت علم
 خود ظاهر کرد و در مرتبه یکسانی و پاک داشت و است که بر تبه

اعلیٰ بوی داد و قتل اول بود چنانکه از اخبار گفت اول ما خلق الله الصل
 برین اولی مرتبه خواهد بود اولی خلقت که ابتداء زمان میسر و از خود بود
 عقل اول پیدا آورد از نفس اول ظاهر گردان بمنزلت آدم و این مرتبه
 حواء انگاه پس ازین خود بر مرتبه ششم کشت بخواب و ایستاد چون
 افلاک انجم و قوس و عقول و انسان و بعد از آن از گردن مار کان بدید
 آید و ششم شد بر مرتبه پنجم از خویش بایل شد و هر یک یک خود خویش
 بر موجب طبع و لطافت و کثافت چون خاک و آب و بصل بایل و هوا و
 آتش و فوق بایل و بعد از آن در معادن کار کرد و انکه در نبات حیوان
 و انکه انسان پیدا آورد و از همه بر کرد و قوت عقل بر مرتبه شریف بود
 در آغاز خلقت تمام و زیاده انسان نیز هم در آن مرتبه سید شریف
 در انجام نقطه نقطه بار سیم آمد تا و اید تمام شد و این خلیت بعد
 که درین موجودات کفتم مرتبه ششم خلقت از جمله این شیخ مراد الکت
 دریا و آب خود که گفته شد و انکه در بران دریا وادی عظیم دیدم که از آن
 نیز که شریف بنیده بودم که چند تا مل کردم من و او متناهی می یافتیم
 چیزش حد نتوانستم کرد برین وجود و خود را که هیچ نیت از و عاقلتر
 و او را که وجود و بحر بقتل کامل توان کرد و در عقل اول که دریا خوانند
 برای این گفت در بر دریا و وادی هر شسته دیدم با عظمت و فرو بها

تمام که هر دو

تمام که در هر دو نیمه نیت تمام کردم مراد خود خواند چون بر کس سیم
 کفتم نام نوحیت گفت بکائیل من بزرگتر ملکیم هر چه شکل است انکه
 پرس و هر چه از و کند از من بخواد تا از همه مراد داشت آن در هم
 یعنی کجای این جلایه استم و تا مل کردم امر اول را با فتم و بدان فرشته
 او را خواهر که روح القدس خوانند و ملک مقرب گویند و هر که در راه
 باید و در سپستان از وی چندان بخشید آید که مطلع کرد و در هر که شود
 بر چیز ناماست و لذت و روعانی و عادات با بدی که مثل آن پیش آن
 نیافتد باشد و ان که گفت از اسلام پرسش فارغ شد و بسیار رنج و
 مشقت بمن رسید تا بچار دیدم و مقصود من از آن بوده است تا معرفت
 و رویت حق تعالی کس و حالات مر اثری تا باشد که مراد خود بر تمام شود
 کای همه مندر شوم و با کرم یعنی از ملک که کلمه محض است و خود است تا
 چون از طالع موجود است فارغ شد از راه بصیرت دیده دل او گشاد
 کنت که هر چه بود چنانکه بود بدید و خوبست که موجود است مطلق و اذیت
 اول را و در حجب الوجود محض مر یاد و شست ساد و وحدت چنانکه در کثرت
 در کجی و انکه گفت که این فرشته دست من گرفت و مرا بر چندین هزار
 حجاب گذرد و او هر دو عالمی که هر چه بدیده بودم درین طلبها انجا می دیدم
 و چون حضرت غفرم رسانید خطاب آمد بمن که در آن آری او منی یعنی که

آن جناب معتمد سبک از دست باک از سر جوهر و عرض که درین عالم
ازین اقسام بیرون است لاجرم ممکن و روان و وضع و کم و کیف و این
و تنی و نزول و انتقال و مانند این مبالغ و معلق نباشد و وجوب الوجود
جست و نه جوهر پس باک و منزه است از قبول این عرض و باکی مفوت
گرفته است شکست مقدور در کجاست و در ذرات و اهرت که در یک
اوتزاید عدد و نیاید و هم برین روی عالم و قادر و جواد است پس وجود
و آن علم و صحت معرفت که کثرت تغییر و سکنه و متفاوت نشود و آنکه
در آنحضرت ندیدیم حرکت و فرشت و غنا و سکونت دیدیم
که معرفت مجردی وجود او بخان یافته پس هیچ مانور در کجاست که اجسام
محض از آنکه نمود و محال نگاه دارند و جوهر محض عقل تصور کنند
اما وجوب الوجود ازین مرتبه نبویست و در موجودی با انتقال حرکت
کیفیت جسمی از محلی بطریق و با یک سخن از مخالفی و با حرکت جسمی از
انتقال از مکان خویش و آن یکی قسری و آن دیگری اختیاری و این علم
متحرک باشند و ضرورت و حاجت نباشد محلی که حرکت بروی روان باشد
و آن وجوب الوجود است که حرکت همه چیز را و آنکه حرکت و فراموش
کردم از بیت خداوند و محض و تا که دیده بودم و دوست و خدای
کشف عظمت و لذت قربت حاصل آمد که گفتی که مستم یعنی که چون علم من

را مانع

راه یافت بمعرفت و حقیقت و نیز نزد ختم با درک و محض و با این
عالم خندان بخش طایفه رسید که جمیع قوتها و طبعی از کار و زیاده
و خندان است و عواقب بد آمد و در وجه نیست که نیز به عالم جوهر و اجسام نظم
نماند و آنکه گفت خندان از قربت یافته که در نزد من افتاد و خطاب می
که فراتر از این فراتر رفته خطاب آمد که شریک و ساکن پیش یعنی چون خدا
در باطن و بد است که واجب الوجود و ازین اقسام نبویست پس بد است از
سفر خود که یک دور شده بودم در اثبات و حدیث می بودم که در آن
دارم و مرا گفتند که از کجاست یعنی که از سر نهاد خود و از سر خود و فراتر از آن که
عالم و حدیث است باید که همیشه به استحقاق لذت روحانی باشد که هر که باطن
یعنی باز نشود و چه امید احوال جوانی است و آنکه گفت چون فراتر شدم
و سلام خداوند من رسید با واری که هرگز نشنیده بودم یعنی کشف شد
حقیقت واجب الوجود که سخن او چون سخن خلاق نیست بحرف و صوت
که سخن او با نبات طریقت بود و محض در روح و آنکه خواهد بر طریق محلی طریق
تفصیل و آنکه خطاب نکرد تا کوی کفتم تو نم که خود و جهانی که گفته یعنی
چون در آن افتاد و حال حدیث است در یافتن کلام واجب الوجود را و بد است
که سخن او بحرف و صوت نیست لذتی بوی پیوست که پیش از آن زمان
بود و است که وجوب الوجود مستحق شکر است اما و است که زبان

لات

شمارا و متواند گفت که کتب معروف باشد که تحت زبان افند و این
 چنین خبر بخردی و کانی تعلیق ندارد و در حق واجب الوجود درست نباشد
 که خبری نیست و هست که شمارا و زبان نیست نباید که کار خود پس از عقل
 هست آید و درست که مروج کامل را ملحق در خود را باید که علم او چند قدر
 هست مروج باشد تا گفت مطابق معصود آید و واجب الوجود فرد
 احد است مثل ندارد پس هر کسی فراموش را و نباشد هم معلوم و حواله
 کردی او هر طریقه و علم او بیان شمارا و ذات او است و خبر او از عقل
 و نه بقول و اگر گفت خطاب آمد که جز خواهی گفت اعانت که هر چه خواهی
 آید پس ستم شکایت بخیر و یعنی چون فرمود که جز خواهی گفت ازین
 معنی علم زیرا که درین سفر فکری هر عقل محض نمانده بود که بخیر است
 الوجود که شناسا باشد بوجد نیست هر علم عطا نموده نیست خود است که
 فراموش را و بود و ثبت او از علم تمام لوی دانند تا پس از آن هر یکی
 که بود و هر چند میکرد و جواب می یافت و برای صلیت خلائق قواعد
 شرح محمدی که در حسب فتوی آن علم چون نماز و روزه و رگات
 و مانند این و هر که در غلط افتاد در حقیقت واجب الوجود و مراد
 معلوم خود و عقل خود اثبات میکرد بطلانی که موافق است با این
 آدمی تا معنی بر جای بماند و هم برده صلیت بر نگاشتند باشد و علم

مدد از علم بود

مدد از علم بود که چنین سفری را که شرح داده آمد در حکایت موقوف
 تعبیه کرد تا بهر محقق و قوف و اطلاع نماید بضمون گفته او و اگر گفت
 چون آنهمه بکردم بجای بار آدم از روی هنوز جا بجا کردم بود یعنی که سفر
 فکری بودی رفت بخاطر عقل تربیت ادراک میکرد و موجود است تا بهر
 الوجود و چون فکر تمام شد بخود با کثرت مسج روزگار نشد بود و در
 تر بود باز آمدن خود در آن حالت از شرم رنجی هر که داند و اندر هر که نداند
 معذور است و رویت این کلمات را با محال و عامی نمودن که
 به خود داری او جز عاقلانی نیست در نماز این کلمات و الله شکوایی
 ما و تقنا و حسنا الله و نعم الوکیل ثم سال العیال بحمد الله حسن فتیحه
 و صلوة علی خیر خلقه محمد النبی و آله و صحبه و سلامه بر امم

بیخ الله

1/2

77

8.

و همچنانکه اگر کدات در یک دکل معی جس و مجموع خود پس این
 مانده از من پس کس **ای** پس بدسی الحکم من و در دم و از او کردم
 ندانکه هر آنکه حاضر است و بی کسی را در عالم کون از کمال تا و سکر تا
 همه کمال و سکر آن مضاعف است که در عالم عطف باشد که در آن
 مکرده و مانند برده و است که خود را می سکار و در مانند پس
 هم خود را می محس و صورتها خود می مکر و واران لذت می ماند
 و از خود در سکت می ماند و لذت عقل است که در خود خود و در ماند
 به مکر می سرون از وی و بی کسی که سفا و ملکه خود را مانند و است
 لده و است جا و دانی فی الحکم **ای** پس اند و حبه کن برای خود سفا
 و است و سبی و حر تا و سفا پس در سفا صاحب کس و کس
 حر تا برای آنکه این هر دو مقصود اولی است طاعت و دانی و مسان
 و نفس هیچ واسطه است و این هر دو مقصود دوم هر کسند
 و در نانی و مکانی و ندانکه و پس هر کس با تو مانند چون از حسن
 حدای خود می و دلس سفا را تو خود را می خود و بر و است که مانند
 با تو چون تو از حسن حدای خود می سفا و سفا سفا که و دلس هر کس را

ای پس این حرم است که این پس حرم تا از آنکه ما بر حرم تا
 فشت خود در و حر تا بر سر اند و از وی و است که حرم
 در عات کس و ف و مثل و در هم سدی و با هم حسد کس و سکر
 و مردکی و پس از وی حرم است از حرم پس لطیف و صفا و در و
 و کس تا نزد دیگر پس از حرم است حرم هواست و او را است
 لطیف است و پس از حرم است و او لطیف است هر جا و سفا
 و سفا و مردان را مانند و پس از وی حرم سکر که است صفا
 و در به هر چه و و است و مخصوص صفت بر دیگر از حرم لطیف
 و در سبی را و سکو سفا و بی تقصیر در و سکی و کس تا و سفا
 با حر تا می سفا و ند و خود مند و سکی سفا پس بر سفا
 امکان است و تمام پس و در پس و آن کردی سکی است و هر
 و و و است و سفا سکی و بی سکی تا آنکه رسد مکره پس و پس از
 حرم سفا که اینجای حرم است که هر پس است که در سفا است
 رد و ام ملک را چسب با سفا و الوار حافی سفا و است
 لطیف را هر آنکه او ندان محط است و سکی آن و است سفا است

و ماهی رمی نماید کند و چسود کرد و اگر ماهی در کسی کند
 مگر بد و در جسم بود که او بمواریه در چسودی و جسمی که می
 خنده و گریه نماید و آن به حوی عقل که یک مگر که ناستود
 است **ای نفس** بدانکه این دسارین معانی مختلف که آن سنگ
 و بد و خوش و احوال و بدی و درسی است بناده میساز
 کردن نفس را و بر اینک نفس را و مالهائی که در آن کار
 کند مانند عقل که نفس را و داس نام و حر که که آن حکیم
 در سندن و صاحب جعفر خرم و رای آن اندک نفس بخندان
 مانند و ارماس کند و هر که محاسنی فرو انداند و انس
 اند و در و ارماس کند پس داس و ارماس و خوشی
 نگذار و دلت و نعم آن متول کرد و مطلوب و معصود
 کم کرد و امدل خود را و ارماس و من روست نمودم
ای نفس سنج کردم در دست مگو بهندگان دساحون
 از روی در جسم بود و ساسدگان وی چون از روی
 چسود و ساسد و نیتند آن محف به مگو بهندگان و ساسد

کجا

ملک کم و سر که اند و مطلوب و معصود خود را و ارماس کم
 کرده و الب کار کرد و ارماس که که هر حرب روده و نیتند
 و به عذبی ساسد ای نفس این دسار ای ارماس و ارماس
 و حسن اندک پس بدسارین معانی مختلف که آن سنگ
 که اسحاق این همه روال بد و دسارین معانی مختلف که آن سنگ
 معصودهای که ساسد و اسکاال جمعی جا و دانی می ساسد و ارماس
 ای نفس است در جان هر دوی الا که اسکاال و اسکاال این ساسد و ارماس
 طبع و محسن هر که است در عالم کول و ساسد و ساسد و ارماس
 روال بد و در دوی کای و ساسد و ساسد و ارماس و ارماس
 ساسد و ارماس و دسارین معانی مختلف که آن سنگ
 به ارماس در جان و خوش و روال این دسارین معانی مختلف که آن سنگ
 و معانی آن پس به ارماس و ساسد و ساسد و ارماس و ارماس
 و یک و ارماس و ساسد و ساسد و ساسد و ارماس و ارماس
 مکن که معصود و مطلوب بوده است اما که کسب ساسد و ارماس
 عالم را ای ارماس و ساسد و ساسد و ساسد و ارماس و ارماس

جروی

آرام

نمودن اینجی راسخه که از این سلسله سلسله سلسله
 نقشه تر که میگرداند طاعت توان سن جوی سدر کلانی
 کارهای در دست مددای رانی سووران عماد کن که نمونست و
 کوسدن با تان هم سدن را بر کوسدن جوی کی رخ جوی او
 رجو و مند و مند جوی را که سدن را در طاعت سب زده جوی او
 را مدد می بود و جوی او و جوی او و جوی او و جوی او و جوی او
 اروی ای سلسله بود و سلسله کارهای و جوی سلسله سلسله
 سلسله طاعت و کوسدن و طاعت و کوسدن و طاعت و کوسدن
 سلسله کارهای و طاعت و جوی او و سلسله و سلسله و سلسله
 مدد جوی سلسله رتبه سلسله سلسله سلسله سلسله سلسله
 با نوبی و دیک سلسله سلسله سلسله سلسله سلسله سلسله
 با حسن ای سلسله او امده آرام داری و دیک جوی و نو در عالم کون
 مسمی که نام نو در عالم کون که حره یاب آرام ساند و ساند
 و اگر سلسله جوی او در و سلسله و نو بود جوی او در جوی او
 اندان آرام ماضی کرد و او که آرام و سلسله سلسله سلسله

الک

نیزه

رکزی و در سن ای سلسله سلسله و راه و در سلسله و آرام و
 و جوی و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و
 مسطح جوی و جوی و جوی و جوی و جوی و جوی و جوی و
 از مددی و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و
 سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و
 اسامدن سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله
 سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و
 او طاعت و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و
 از عالم و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و
 و اگر سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله
 سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و
 ای سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و
 نو در جوی و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و
 ران اعما و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و
 سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و سلسله و

روی آب بگذارد و بوی مرکب و مرکب نو اگر دانی و امور حسبه بی روی
 بود اگر دانی و مذهب حسبه بی روی مرکب **رودک**
 ای نفس با ما رو کن بود هر چه در آمد و پس بود و در ده سال ماند
 و چون مرده بود حجاب دهنده کند و در وی حشر تا سوان بعد محمد مروج
 افساب در هوا که دهنده بدان سر و مروج حشر تا راند و پس و چون بود
 و بخار و عصاره و جود و ما چو ای رو کنس به امر و حجاب که اگر چه مروج
 افساب بود سوان و بعد حشر تا و مخرج مروج هر که بترکای که ستره بود
 نه بود و صورت ساری عظمی را سماند پس که در دوات وی رنجد و حجاب
 عظمی را وی نماید پس پس تا رسد و در پس را دایر نماید و راه بکار
 خود رسد و سماند **ای نفس** چه آرایش دلالت آن بگذارد
 و پس پس اصل حشر تا سندان و دوست پس بکشد و در تمام
 حسود و لو پس بمطابق حجاب و سماند سماند بود و چون سلی
 نفس مرکب را حجاب و سماند و به دست حسود و معام و روی ملک
 و در کتب معارف حجاب بود و اساس از نهاد و پس احزاب
 و بکبر و پیش و بدان معارف را می بود پس ای نفس ملک را در روی

م

مرکب طبعی باسی و بدان حسود و کانی و اسبست و سمانی نمودن
 و مرکب طبعی را هر که می که سماند بود و چون مرکب طبعی است
 و در کتب اسبست تمام روی که مرکب طبعی بود اسکی بکار می ای و از
 در روی سماند و در آمد و در دوات و ما می و در تمام مروج و در کتب
 و در طبع سماند پس ای سماند و در کتب اسبست و در کتب
 سود و در کتب اسبست سود و ما که یعنی بود سمانی اسبست و
 عمارت بود و می می اسبست اسبست کمانی بود ای نفس مروج
 و در کتب اسبست کون و سماند و در کتب اسبست کمانی مملوک محاسب
 در سماند اسبست حال در حجاب و حجابان توان پس اسبست
 باکی و حجابی و در کتب اسبست حجابی و حجاب طبعی با حجاب اسبست
 با حجاب اسبست اسبست مملوک که در کتب اسبست اسبست اسبست
 اسبست و سماند کمان اسبست اسبست اسبست و سماند و سماند
 اسبست اسبست اسبست اسبست اسبست اسبست اسبست اسبست
 که هر ما سماند که سماند هر که سماند اسبست اسبست اسبست
 اگر سماند اسبست اسبست اسبست اسبست اسبست اسبست اسبست

مایک بود و محسن با عقل بروی می ماند و کس نود و چون نوازش
 و تولد ابوی محبت کرد و در میان عقل محسن بره کرده و کوسیده
 محسن که مادر میان ماه و احسان و من نود و ماه از سرگی کوفی حاجت
 محسن بر ما ناطق و در ارج و سرگی حالی بسپاس می رسد که در محسن
 و در جدایی با من است **فصل** محسن ای محسن است عقل انرا محسن و در
 خود محسن که خود را نیست مرد و است و من و در بدن ان مردگی است
 و ما و در محسن حرکت است پس محارب رمدگی اندکی مکن
 و محارب حرکت اندکی ای محسن چرا که او کوه را طبعی می خرد که
 طبع حسنه اندوی عسقر و ما وای حاصل بر حرکت که معروف و عز
 هر کوهی در و ما سکه که کوه هر و ما وای مادر که وای محسن به کسی که
 هر آنکه از خاک نود و چون سکه و جان چون از تم کسوده کرد و کوه
 خاک ما و کوه که اصل و ما وای او است حتما که اگر ماره خاک ز کوهی
 و است خاک سوی طبعی را اندازی و مکه اری او را در حال است
 سوی ما و اصل خود ما را بد و محمد صم آهنا ر می کشم که محسن
 کوه هر که می کشد ما را دارد و نود و چون حوسای روان سوی ما

محسن

حش

محسن حرارت حور است که می رود سوی بالا و عسقر خود پس چون
 ان چیز که با عقل و تکرار در محسن است ان چیز انرا نیست و دارند
 سوی ترف و غرور و می خود و باکر انرا نود و در محسن از وطن
 خود پس چه بود برای محسن که طغزو و مکر که داری و محسن است خود
 خود دوست می داری و در یک نمودن در سرای غریبه است و خوار
 کشد انی چنان کرده و در انی غریبه است و انی چنان در سرای انفعال
 بطبع که در چهره طبعی انرا فعال و با حرکت لغت خود و اگر محسن
 کرده پس در محسن کی بود محسن رعیت را و او در محسن
 حساب محسن بر محسن حواری و دولت کشدن را راحت محسن
 و هر که در محسن است مادر او است طبع طعوبات نود و ما و محسن
 و معولات و هر که در محسن است مادر او است طبع طعوبات نود و ما و محسن
 مادر محسن است انرا و در محسن است مادر او است طبع طعوبات نود و ما و محسن
 محسن محسن ای محسن است که در محسن در محسن را حجاب و لذت است
 محسن را در محسن است و محسن است و محسن است و محسن است و محسن است
 محسن را در محسن است که محسن است محسن ان که محسن است و محسن است

ما بود بر شتی مانند که مراد وی دیگر بر می خورد و نو ما وی و ما و ساعدت
 حواسی و او معلول خارجی بود و نو او را درسی هم بدی و او و ساعدت
 بود و او را ناک می کردانی و او را حادان می گاه بود و نو که کویر او
 می کشد و نو ما وی ندا که در کویر طبع لب مساعدت می گاه می گاه
 میان نو و او و طبع کلی رسیدنی اندک از نو که می نو و او ندا می گاه
 و غیری حادث بود و نو هر ساعی و هر نفسی از خدا می او و هر
 و اندوی از خدا می او و نو و فایز نو باستان و تم است از نو
 و با صاف نو باستان و نو اگر در این رخ می و نو از
 از مالک می سازد بر می جو باکی صاحب کی میان و سعادتی از حق
 و غدر کاران ای کاس و انی که از نو ما و هست ما خود را نو و
 ساعی با کویر لب و کویر ساعی خود را از صواب و درسی **فصل** ای نفس
 اگر آسمان حیرانی یک سر سار حسن پس نو و او را در ساعی طبع
 است که نو یک حرو و او نو از یک حرو نام بود و لب طبع کلی را
 و پند و یک لب خاک از خاک آن ما می سازد که می رسد و همه
 خاک که هر یک خاک مختلف کرد و کویر پس مکرر و دکی بود

بیک حرا

چون صحبت یک سخن از حقی که همه بخت کویر و در سب ما سعادتی
 نو از و لب کی از این از حرا کی و نو و اندک از این سعادتی
 بود و او را که لب پس سب کی ای نفس ما سوده و سعادتی که نو
 بر و نو کار ای نفس من می سب که سب کی هم سب کی جو نیست که هر
 با هم نوع خود که اندک نو این می و ای و سب کی ای نفس نو صافی نو
 هم صحبت می نو و سب کی سعادتی سعادتی نو زنده ما هر دو هم من
 میس و نو و انی داد کی با سب کی سعادتی سعادتی که نو و نو
 و نو و ما سب کی سب کی سب کی و نو کار کی و نو و او را در سب
 و من مو ما سب کی سب کی سب کی سب کی سب کی سب کی سب کی
 مرانها ما حکومده اتفاق نو و میان این معانی و حقان معانی حرا کی
 حال پس که را و و حرا کی جمع بود در یک نفس پس از که هر
 استوار و او را کرد و بدای من را خدا آن محمود ما می پس و صورت
 مانی ای نفس و نو و نو مانی سب کی سب کی سب کی سب کی سب کی
 را در این جهان حسن و حرا کی سب کی سب کی که از آن حرا کی و او
 می مانی که ظانی دیگر ما آن هم کی و سب کی حرا کی حرا کی حرا کی

موانع مانده و سستی گران نزد حسن می آمد ای حسن مردن راه می
 اید و بود و مردن راه چنانکه هم از نو بود و دان فدر که ساخته بود
 و روی تو در آن و بدان مار سیه سوی و اگر ساخته و پس تو می توان
 رسیده و از راه هر چه را روی کردی پس بدان روی بیاری و مار
 کردی و بدان سیه سدی ای حسن ای حسن برای محو سب و برای
 معنویات هر دو حسن بود و هر دو را محمودی و دینی را گریز کردیم
 که خواهی بی دفع و مع و بروی که سودمند تر از اگر در یک در برای
 حسن دوست ممداری پس محو و بسا و کی نای را که ساخته و
 از محمودی و اگر تو حسن در برای محو و بسا و کی نای را که ساخته و
 به کام جلدی حسن از برای حسن راه حسن سوی چهل مدتی و مایل
 و عزت است از انسانی ملک پس از در که ما نگاه که ما نگاه اصلی
 و پس پس اگر هست که بواس راه را در می و دای پس ما دار
 و فراموش پس و را ما دای پس باری حوی اید و بدکان اس راه
 و ما بدکان این کار که انسان باشد و هر آن و در همان
 و حوی در مار کنی و فلا و راه ما انتها و بدان ای حسن که **باید**

که باید

که در حسن دی سوی بالا بود و مانده که شک باشد و صافی و کرده
 ما در حسن مردن و ما سیه ای حسن که احصاف سراف که عالم بود
 که همان طبع اندر برای ارا حسن چون لای خود را کار فرما سیه که لای
 حشند و ما و بد و ما و نو سیه ما رسد و در دای که در ما عالم خود
 و امو پس گمده و هر چه در آن بود و جهان سیه که کار که در حسن
 می باشد و هر چه در حسن پس سیه که جهان خود را و امو پس
 گمده و ما و سیه که در حسن ارا و در و اعلی و در سیه درده سان
 کو سیه که در آن کرد و با طبع کون و و سیه پس هر که که کون
 اولی ما که در و معنی را جهان خود سان ما و سیه که درده سان
 پس هر دو کی و که در و در سیه که ما که در و من و در پس این را خود
 و جمله آن معانی را که فراموش کرد و سیه ما سیه و هر که که لای
 و امو پس که در ما سیه سیه سان و در سیه که در و در سان
 سیه در و در سیه سان که سیه که در سیه و در ما سیه سیه
 که در آن می سیه در جهان حسن نه جلال چرما سیه به حره و
 جهان حره سیه حره سیه سیه بر روی زمین ما روی آ

و اگر حال که نشاء و بعضی را عقلت و بهیجری ادا ان اعدا که با کمال
الوانی که در بدن با انواع با حجاب عقلتان و احوال که در عباد
فرود آمدن بحال حسن پس با نسیبیدن این معانی در پی سان بود
بماری عقلت و امانی بسن احوال پس با کر و در روی او در ده گن
سوی معانی عقلت و در ده گانی بی احوال پس با کر و در ده گانی
که شمار و در باب و مد آنکه عقلت مرعس را حون پدید و طبع
حون بهر پدید در و بعضی را در و هر چه است که هر دو که در ده گانی
سوی عقلت مکرر اید بهیجری که میان در و هر دو در و احوال
طبیعی جمع است و گاهی سوی طبع جمعی چسبند با بر روی و عشق
که میان در و خوشن پس در و احوال عقلت در پی زایل پس در و احوال
که هر دو حون مارن حالی مانند در هر چه صفت ماوی ماری در کرد
و کجسته و چایوسی سود و بعضی نرم و کجسته و برافزیند و ظاهر
ای که مانند و بیاطل و کجسته که در برای ان ماوی را
صفت می نمایند ما هر در این بندگی خود کار در در و سلاک جانها
در بر پس مکرر ای بعضی که در کجسته و در امار که کجسته و ما هر می

اخر و در و بعضی که در و کجسته و در امار که کجسته و ما هر می
سراسر و طاعت و حجاب و احوال که در و احوال که در و احوال
نظر ان بود که میان که در و احوال که در و احوال که در و احوال
بر ک و هر کر و در و احوال که در و احوال که در و احوال که در و احوال
طبیعی حون و در روی ما حون بود و طبع ظاهر که کجسته و در ده گانی
رسیده و در و بعضی را کجسته و در ده گانی را کجسته و در ده گانی
و انی در و بعضی را کجسته و در ده گانی را کجسته و در ده گانی
پس کجسته و در و احوال که در و احوال که در و احوال که در و احوال
طبع در و بعضی را کجسته و در ده گانی را کجسته و در ده گانی
در و بعضی را کجسته و در ده گانی را کجسته و در ده گانی
در و بعضی را کجسته و در ده گانی را کجسته و در ده گانی
که در و بعضی را کجسته و در ده گانی را کجسته و در ده گانی
نیت که در و بعضی را کجسته و در ده گانی را کجسته و در ده گانی
انسان از هم در و بعضی را کجسته و در ده گانی را کجسته و در ده گانی
ماری و کجسته و در و بعضی را کجسته و در ده گانی را کجسته و در ده گانی

و نامدی و مکر نسکس ای نفس لطیف واری عقل رنده سوزی
 و در رک کروی و محال و عصان وی مرده و دون سوزی
 محالی زادن و ما و دار و دران **فصل پنجم** ای نفس مانی
 من بر ای رانم بر راه رسکاری واک سو دمد اند هم را و هم
 مرا و یوزوی و یوزوی و یوزوی راجی بطریق پلاک واک
 رانکار بود هم مرا و هم را و من روم پس چون این جهان را
 مسان من و نواختا که بخردا شدن ار کند مکر کس جدا سونم
 و هر یک رودا که خواهد و رای کند ای نفس بر اند الصفت
 و رسی هب و عقل پند رو بخوا آرد و راه هر یک و ادب
 می آموزد و غامی مسکند را که در غایت سودمند اند و یوزوی
 او که دانسته و در درن و جفت کرده و قرب و طوطی
 وی که غایت مکره بر ازان و رب و طوطی و طوطی عم داند
 و هم و در و سنی نو دای نفس اگر او قرب رکار کرسن
 نصحت نایب کرد **فصل ششم** ای نفس که کار کرد خلا و موه جسد
 و مره حوت کاری بر نایب سود که هر که انکام در جسد

در جسد را عسله انکام موه جسد موه و موه جسد ای نفس انکام
 مر آنک مژدن و مکرند اگر مرده و جسد مکرند اگر مرده و مکرند
 و دایس پس و در جسد رانوی ای نفس حقن واک ای نفس
 جسد رنص که انکام بختان کون و قسا و در اند نایب بودا
 و احوال و معانی اس عالم را دندند و عالم عقلی را افراموس کردند
 و اب خود را نایب جسد و چون در ماضی خود را واک و انکوس
 بود سان ساد و در دایس مساهد سر و حال و سر و جهان
 کردند و صرف و حساست سر و در را در ماضی و نایب اجزاء
 سدید که در یک در کلام جهان کسید پس چون محرب و نظر
 شدی باده صرف خود را در ماضی و دنا و جسد
 و در جسد بی سک مادکب احسا کسید سوزی ان مانه
 که ماداب و کو هر سان در جسد و دنا سوزا را که ماسان
 سوزیده ماضی و دران دوری خود پس ای نفس
 احسا کس و ما و دار و دران کار کس ای نفس که بر ازان سانی
 رکب و سعادی بی اسما و انقطاع ای نفس که کسید و در

نوبتهای انسان و مستطیج شدن مدوسان سنگار و نخبی حرمهای
 تعلی با سیدن و کانی بیعت و انیم ای نفس چه در هاست میان
 و کسی که نوبه را نادان و ناسا کند سر و کمر و چون تودان
 کمر کس کی را کور کند چون ایهک راه ریب کی را کرس و کسرت
 کرد اندر ای نوبه و جسمای غانی و رطل و نطل کرد اگر که از آن
 و در نوبه ای در جع سمد که وجود ندارد و نیست وی سارمند
 در و سن و اند و سمد و رسان و حوار و سکن مار یک در کار کرد
 و در کار سمدی و سر که کز روی تو کوی حوی در و سب سمد و را
 کمان دوام و تنگی و دوسوی وی نوبه و او ساسای بر و یک نوبه
 و کد کس و اگر برادر و سمر و سب و کس کسای طبع افکند و ان
 همه که نوبه و کمر و بی و نغای و کوری و نادانی نوبه ای نفس
 چه در هاست میان چمن دوسوی که چون سوسد اگر که چای چوی
 تو کمر کند و اگر که راه سوی راه آر و سب و اگر که وای سوی سمد
 و اگر که ساسای کز و ادب سب و روی کوی و رنجی رنوشند
 و غمی و اندوی از وی سوسد و حرم سمد و او با نوبه و نوبه

و نغمه

و نغمه و طبع از وی کس و نایابی کسای ارب
 و کس سب و ریب کی اندوی و از نوبش نوبه و اجایش
 حیات و از علم و بعش علم و سر و از نوبی و عرس نوبی و
 عر و نغای حاد و نای سمد رایی نوبه و نوبه دارد و نغای
 و غطای با مستطیج سب با حین و سب سب سب سب نوبی و نغای
 سب و نای کس کی **فصل ششم** ای نفس هر که کوی دوسوی دارد و پس
 و را نایند و روی غوی و نای یابد و ساسای که نوبی حوس دل
 سوسد و سب که سمد را از سوس کندی که کز کمدل موانی بر و
 ساسای که سمد و هر که از دوسوی نایند و غوی ساسد و نوبه که اند
 در و کرد و حرس سب بر ک نوبه و ار حله نوبه سب اگر که دوسوی
 داری که سب دانی سطر و وی نایند و سب و سب و سب
 وی و نایند که سمد و نوبه و موانی نوبه و وی که سب کوی کم
 که و هر که سمد را از ساسای سب سب سب کرد و نوبه و حرس
 ما حوی و ساسای اند سب سب سب و سب و سب سب سب سب
 عقل کوی و سب سب سب و سب سب سب سب سب سب سب سب

[illegible]

نظم

[illegible]

عالم بلکه چه در هر است سن اروی ما جوی با شکیبایی و پیر شود
 جایش را ما سارمانی و را که بدن یکجاست کردی و دلس جو در عام
 کسی و خود نام کردی **فصل هفتم** ای نفس و سخاوت رس کار با جمال
 بر در خود است که نور کردی مدب افراز بر کردی کسی با کردی
 نالت دردی را که هر صبحی را الهی جان بود که الا عدان رس بود
 و چون مردم سنا سانی هر صبحی باسد و تمام الای را کار دارد و مانده
 که چون بعضی در که الای صفت دیگر صندار و صفت حیا که اگر دردی
 کردی خواهد که دسل که الای بر دیگر است اوست صند و سورن
 و سنان بر که در و چون بر کردی که سورن صند و سسل بر که دسل
 همچنان بر که خواهد است رسد و سکی مسکه که الای پیدایش
 و مدی از خود دور کند و الای دما می و حر را در و الای و الای
 و حر دمن که صفت صند و سناست و در و بر هر رسن ارم جلد
 اوست همچنان که الای صفت و مدی و دسل که صفت صند و سناست
 و لوی و صفت نمودن رس بر که که اهنک داس و جگر کی الای
 افراز صفت و صند را خود دور کی حیا که دسل که هر صبحی را الای

ان صفت

ان صفت لوان کرد و بر که الای علم و حر را که چون لوان علم و حر را مال شتاب
 سن کردی بی ریج و سکی را پند و هر که که دسل لوان بر بود و در
 سکی جوی که کسی بر لوان صفت کرد و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان
 لوان مال بر کردی که ریج و سکی سن لوان و دسل که لوان و دسل که لوان
 سن ای نفس لوان و ان که دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان
 دل و سکی که دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان
 عدان و لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان
 سنا سانی بر که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان
 و از صفت لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان
 و حفا و سناست و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان
 مان حر را دانی سن مانوای عذاب و در و دسل که لوان و دسل که لوان
 سکی صفت و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان
 در که و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان
 و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان
 و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان و دسل که لوان

نیکو که حال سال نکود است چون باس اندک لوقن اصابت یافته اند چون
 حد امودارین عادت انسان با اصابت مدسان تیار دیگر اصابت و
 نیک عانی و اگر چون باس بوده اند و در حقیقت نوده اند پس از حد
 مدان خود کونسان با حقیقت مدسان سار و در حقیقت و حقیقتا
 و کوری و مدعای عانی **فصل پنجم** ای نفس من حال را می دایم دارم
 در کسب در اندیشه ام که معارض می نمای که اراده و مدعی می گویی
 و مکر و داران او که رعیت و بر مکر راغبان عظمه می نوی و چشم
 که معارض می نمای که ما و جسم من را می جوی و مکر داران دور می نوی
 و مکر می نوی از پس و اس حالت من چیست و کردار من
 که من اختلاف از هر یک که هر ساند یک در حال داران هر اند که در
 وی کرب و در کسب بود که از کار مکر و داران می آید ای نفس تو
 حال من کسب در عین و ناک سده اراده و جسمانی مد که در کسب
 که کسب ساند و جسم و در نو مکر و کار که هر ساند به هم می رود
 سبب اختلاف در اندک او مدعی اند اگر ان در کار حال است که
 رو در و ال مد و پس سبب در خلا و و افروختن پس از آنکه در در

چون که می جوی
 نشانه

نکست

سبب بود و اگر سبب سبب من با دلس بود و مکر و مکر من با
 از پس صافی نرو ای که سبب را کار خود و هر سبب توان و هر سبب
 در کار خود سبب و مکر در کار من که که نوصانی و مکر سبب از نو
 که کار انداخته در مدعی و عزم و حرب و غلبه از ما و هر سبب
 که صفت ما و سبب در ما و هر سبب و عزم و مکر را مدعی و عزم
 و حرب که صفت من کار کن ای نفس من در اندک لوقن سبب
 مانی و راه رسد کاری بری و بصواب رسی و مکره نوات مکره
 ای نفس من دان که هر که طبعی است در عادت مدان پس این
 و چون این حال دلیلی مدان که حکم در مدینه و اما چون حکم و هر مد
 و اما نو مدی کام حضور محض حکم و اما و هر مد مدی کام
 و هر که که رو و روی سبب من سبب سبب ای نفس این کار را
 و سبب کس و مدان که سبب در حقیقت یکی در خلا و سبب سبب
 در حقیقت مدان که در حقیقت یکی اگر سبب من سبب بود پس در حقیقت
 مدی را مدی بود که اگر سبب مدی سبب مدی صدق بود که
 در حقیقت یکی مدی مکره دهد و در حقیقت مدی یکی مکره دهد پس

مقدور می کند تا در روی رماند خود دایم چراغ را برود و جان نمانی که
 اینست که در کمال طعم صداد و در دلس صداد و در دلس صداد و در دلس
 ای نفس صبر و صفا می جوید و جانها را یکی با یکی با تو بسازد
 و در این علم نماند که در دو دنیا و دنیا و دنیا و دنیا و دنیا و دنیا
 و عابدی است که در صابر است و اما که در او احوالی نماند و در دلس
 چون اینست که در کمال طعم صداد و در دلس صداد و در دلس صداد و در دلس
 حمد و از صابر است و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 حرفی را نماند که در کمال طعم صداد و در دلس صداد و در دلس صداد و در دلس
 بود و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 و راحت طلبیدن و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 من نگذاشته اند و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 نگار و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 که در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 کرده بود و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این

که حساب از و سبب بود و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 از وی نماند که در این و در این و در این و در این و در این و در این
 یک سار بود که در این و در این و در این و در این و در این و در این
 خود است برای آنکه در این و در این و در این و در این و در این و در این
 سری و راحت است و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 هر چه که در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 نفس را بدان و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 از وی نفس من را سار کرد و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 کرد و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 حصار و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 استای که خانه را می شنود و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 عذر سار و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 آنکه گویا است و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این
 او است و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این و در این

کارکن مانوس سعاد دست دهد و رسد سوی ای نفس هر که
 از سبب و حساب رکن رسد و مصدای و سایر از وی که کرد
 و از و ساسان و ناسودگی مرون رود و سوختن بر دیک
 کسین و سبب نادر و کار جعل و علای نفس چون نادر کانی کی
 و سودجویی مانوس و سدا و سودی ندس کو کس و کسین
 مخافی مدح جوی مانوس و سدا و سودی و رکنی در راز
 نادر و راه ری همه جری و سعاد و **فصل** و ای نفس هر که در
 هر کار و عمر طوطی و عالت کرد و سبک یک رس یک
 کسان است که همک جری کرد و سبب و نیز که در حساب
 وی را می باشد که هر مان و مد یک رس و کسان است
 که ای یک جری کرد و ازان نادر رسد ای نفس هر جری
 مانوس رس سو که هر رس در حلق و طایع نفس است که مدان
 سبکی اند و هر سود و سعاد مانده کرد و رس تمام حید مخافی را از
 یک مدان ندان که نفس جو سده اند و جری جو سده و مان
 هر سب که جو سده سادری وی جو سده و نفس ان می سب که هر سب

وی جو سده سود و چون فعل طالب فعل مطلوب سدا و وصول و اخذ
 و مطلوب ماطالب مصاف کس و ارای ان جو دم ان می مدانی
 که جری راکس ساسی و انی حرا لای و سوان ای نفس
 حلا و سبب راجب رده و حلا و سبب اضطراب و سبب کردن بی
 حسی بر دای نفس هر سبب مدور بر رسیدن یک حلا
 مانوس رده کی سبب راجب رده لود و ازان ره که ازان طول
 هر سبب که ازان کانی مرون مانی اس حلا مان ساس و سده هر که
 ساس رسد ریش ساس رس لادم سود و ریح و سبب سبب
 داند و مانس و ازان رسد و نفس ان گنده کرد و در رکن
 یک سود ای نفس سبب سبب سبب رس رس سبب ای اند و سبب
 سبب رس رس رس نام ای سبب سبب سبب سبب رس رس
 حید مرون رس حلا مان ساس رسد و رسیدن
 کسده سبب و جو کردی و نور نشیز و رکی و سبب سبب
 رس و سبب هر که ازان ره و ازان کانی جوی ای نفس
 واضح کردی رس سبب و سبب انکه در سبب و سبب و کانی

سرکه هیچ حرارتی را از او پس آن مگر بر سر برون آوردن است
 ملک سینه است در ضمن آنکه ماست بر سر میوه که سساکس باشد که
 آن حرارتی که میوه را دارد و فراموش کرده باشد و از سر خود
 از امتیاج میوه که بر سر سساکس است و از آن مگر یک است و از آن
 برون است پس مصلحت آن که محتوای آن که سسلی است و از آن
 و اندکی سرکه از برون سساکس و از آن مگر برون است و از آن
 که از آن گذرد و برون و فصل بود که است و از آن که هر برون
 از آن است و برون و سساکس و از آن که هر برون است و از آن
 پس محتوای ماست از آن که هر برون است و از آن که هر برون است
 که در برون و فصل است و از آن که هر برون است و از آن که هر برون است
 امی و از آن که هر برون است و از آن که هر برون است و از آن که هر برون است
 سساکس که در برون است و از آن که هر برون است و از آن که هر برون است
 حرمت و در برون است و از آن که هر برون است و از آن که هر برون است
 و از آن که هر برون است و از آن که هر برون است و از آن که هر برون است
 و از آن که هر برون است و از آن که هر برون است و از آن که هر برون است

رسد و در دست افعی تا که بچل و در بنوس و اندوه مالد
 جوی و خوف و کفر تا به افعی بچل و در بنوس و اندوه مالد
 و ازان نگاه کرد پس این اندر تا شک و در بچل و در بنوس و اندوه مالد
 ای نفس مالد که مدانی و نفس بوی در اکر حد لست است که را
 طال بود و هر که که نفس در عالم طبع لست بود چرا می خورد که
 موافق بود ارا که هر نفس نمی شد درین جهان طال اکر است و
 لست طالت با هم بود یعنی ای نفس لست و سارا حکم و درین
 لست مالد که اکر است در جهان و است موجود است و
 که پس مالد را می خورد که است ای نفس یک سکر نفس
 مردم را که حکم و دنیا فرزند و حوادث حالات و را می ماند
 و می خورد و حکم و طال اکر و هر که است ازان کرد و بدو کس را
 در دنیا سانی حسود و در ساندان مالد که دارد ملک را نلول بود
 و هر و اس روس و لست است لست است لست است لست است
 ازان جهان جری مالد که مالد و درگی کوپان در خورد
 و مان را بر او و هر که مالد پس بوی آورده اند ما را در

و طال

و هم ازان را کرده اند لالت جری را می طلب که ارا که رسد
 و هیچ نمی ماند و چون این حال در نفس است کرد پس و مالد
 ازان مالد است طبع مالد و طلب کند در عالم کون و صا دای نفس
 حکم و در مالد می بود و هر است که دران بود نفس در دنیا
 محتاج هر بود و هر طبع بود و هر سستی که مالد پس بود و طبع بود
 نفس ارضی بر مالد و طلب که در ارا که رسد و مالد حسود بود
 لست مالد و در مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد
 می رود و هر می کرد و ارا که مالد می کرد و ارا که مالد مالد
 کرد و ارا که مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد
 هر مالد که بود ارا که مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد
 ارا که مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد
 بود مالد و در مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد
 می مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد
 که مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد
 ای نفس عرض حق مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد مالد

مارسکون و نام و بر سر وجودی باشد و این آنکه بود که صاحب کار
 دارد به الب بود به الب صاحب را کار دارد و چون سوار می کرد
 را به کار که خواهد بود سوار را ای که خواهد و چون سلطان
 کار به عیب ساخته کند اگر عیب است سلطان وی سارندگی
 امثال این کارها را به اصل و فلسفی و روحانی و سکونی عدل و
 حق ظاهر کرد و چون بعد از آن که دیدی کسی هم و ناری ظاهر
 سودای نفس اگر نفس برده بود و لوی بلند و سود و سود
 و چند و بسا و دلس روغن باشد که الب بود و حسن و الب
 بود و با او از هر برای ماحوت بود که الب صاحب کار و ماند
 و این بود جهان که صاحب جاهل چون ای سار و سرست و است
 این الب متوال بود و کار ندارد پس رسد که الب کم بود
 و این الب هیچ معنی و فایده نوبی رسد و نوبت ان الب
 نمی رسد و حد من می کند تا کار ما سکون بود و معهود عاقل کرد
 حق مطلق و راستی ظلم و حوت و سکون و بد و رده و چه دند
 معانی سوا ای کرامی مد کرده ما بنمای کرکک ما دان دلی بود

ای نفس

۷۹
 ای نفس ان را ماند که در وی عیب است و ما به که کند
 را به حسن ما سکون بود و در حسن مقام طاک جمله و احب بود که
 است سوار را و در جم سوار و هم است رطل باشد و چون حد حسن
 کار و ماند نفس چند و در طاک سودای نفس است و کار
 ساری جصلت که هیچ افرده که سوار آن سارندگی
 محبت که مردم بدان از موده سود و چون چه دند خود را
 بدان آرمند از خود ماند که بدان سادگی نمیتواند و درین بود
 و مدکی ماند و در جصل را که مد و خود پس بر تکه افرده و
 و سار است و بدان مدکی نمودن و درین سار و سار و سکون
 کرد و تا بیکس و خپس یکی و چون کمر دلس روغن سکون
 ماند و ایهک خود و در صا صا و در سکاری رکن بود
 نفس جن نفس کج حیر و ای رسیده باشد و اردوی که ان
 حیر و دوا می نماید که فرو و او بود و در سار و در
 و تنگ کنی رسا است کسده و رسا شده و رسا است
 مد و عیب و جهان سار و که خوب و طاعت حدان است

سایس

ظاهر میگرداند که در میان
 و معنی کرد و بخوبی فهم
 ص

[illegible]

2

۸۰
و دیگر رسانده است چون بنده اگر در جواب دوم با جواب
اول اندائی نفس مدعی سخن یک اعتبار کن و بدانکه تو در مسا
جعه و هر چه می نافی کنس در جواب نمی بینی از او محاسبه کن در آن
جواب دوم چون بنده رسوی از هر چه در اقی است با تو حاضر دیده
بسی از آن جدا کسی کلی و ما را احوال بنداری استی که ما آن
بنداری را جواب اول خوانده ایم و آن احوال را در دست سبائی
اراک در جواب دوم نمی دندی تخمین چون از جواب اول که بود
در و رسانده ای کردی و حق است آن بنداری عصبان که ما را
که در آن بنداری در پی دست سبائی اراک در جواب رسانده
بسی که آن جواب عالم طبع بود پس بجا که هر چه در جواب بنده
ما که بنداری بندگی است سبائی بنده تخمین چون بنداری
اصلی بند و از عالم حسن طبع بدون امید و با و که در و
ما صاف ما که بنداری عصبی ما سباطل سبائی و از
این شرح که دم را ما بوی نفس خود را در آن محوسات عالم
طبی ما در بندگی و پس چون کسی بایستی که بخشد و در جواب هر ثانی

سکو را بلند و ندای نال کرد و چون سدا رسد و محاربت آن حال
 نمک و اندک پس کرد و با حدی که خواهد که دیگر بار محسد یا حسان
 حر را به بند کشند تا آنکه هر نفس که در عالم کون بالذات حسنی و کمال
 و جوی بود چون ایران مار کرد و محاربت کند در در و در و در
 اینه و محف خواهد که بارند سا اید یا زوی آن حر ثانی که در
 اینه است و محف هر نفس که در حساب دسا عالم و کوس و کلاه
 بود پس دینه چون ایران محاربت کند محاربت که در نش عظم
 رسکاری بود و اسائن برک سده خود را محما که حق که
 جوانی بمتاک ما خوش سینه چون سدا کرد و نیاس سادمان
 کرد و ندای که اراں حر ثانی دند و اراں حال محاربت کرد و حواس
 دشمن کرد و اراں که سدا داد و وی حسان حال را بلند ای نفس
 هرگاه که و ساعد تر اسس بود و داری حسان که دایان
 وی طس کردن و اسس دسین سبب سوا را اندک محاربت
 بعد اراں سناز کر مایه و اس کس لطیف است و حر ثانی
 طس سوا سدا که حراں پس امان سینه زنده است و در دمه

اندک

اینه سینه نو اند که و لعه سوز و نو اند که در سدا چون کلاه
 و بلند را بلند و اراں وی بر کرد و در حدی که سدا سبب است
 عاصه و چون سبب سدا و دما بوده را نو و انکار و سبب
 آن به طبع و نش سوسن از سبب که هر دو هم سوا و سبب هم
 حد را و سبب ای نفس اراں سدا را کار سدا باری و سبب سدا ای
 و محل نور و صفا سدا و اراں کرده و سوا ان سلسله ای نفس
 حر ثانی اراں بر گیر که اراں هم سوا سدا سبب و هم دیگر اراں و کلاه
 اراں که سوا سبب و در حدی که نو و دای و هر کس داند که اس
 کر سبب سوا و اراں و سبب است سدا و سبب و تر و زنده و
 سبب سدا و اب که در سدا سبب که سبب سبب اراں و سبب
 نو و در سبب سبب که نو و دای سبب که طوی سبب بر کرد و سبب
 و در سبب سبب و سبب سبب سبب اراں نو و دای سبب و سبب
 سبب که بر اراں نو و دای سبب که سبب سبب اگر دوری و حدی
 از دای سبب و سبب و سبب دوری و حدی سبب اراں و سبب
 و سبب سبب و سبب که سدا و در حدی که سبب سبب و سبب

ملکه مادر در گشت

و حرب و احب سجدت او را و طوی و ناز و مستحق را
 ای نفس طبع خدا و سوس سکر با هیچ مانی خود را و
 لذت خود را پس چون صف خود کوئی مگوی خود پس
 صورتی نگاریده یکا سده حسا سده حسده رنده و نای هم
 اگر از معانی جز او نماند و معنای خود خدا و معنای سرگ
 نگو کار سگی نفس که آن عدالت و حکمت و داد و پیکار
 چون صف خود را کفی بدین معانی و استمع معانی و آن توان
 پس لا ریب شود که اگر از وی ندان که نوی آن حرامده
 لطیف مدلس اگر صفات که خود خویشی هیچ صفی دانی
 نامعی اصلی معانی و را الا که معاریت حواسی صفی حذر را
 که بدان معانی و صفی کبی که آن معانی خودی پس پس پس
 سودا و ارادون ندان که حری که او هیچ صفی دانی سودا
 اگر حرد و بود و رای کار خود و پس نهاده بود و از حکم الهی
 ساند و است است که نفس آن معانی در طبعش بعقل اورد
 که از عقل بوی اند و از عقل اگر نفس اند که از است عقل

نفس بعقل اند و چون نوبی نفس این معنی دانی را که خود بود
 در نفس پس از انچه برست و برست سلطان ملی ای نفس
 این معنی را است سکر که پس از آن بخندی از غایت سکفت تا بد
 ما بشمار کمری از غایت خوف و بیم که در و صرع را است که بر
 نامم سده مدما چون ره که مارک سده مدما کاوی ماسری مارده
 با حرد و ای نفس هیچ مدحک را دانی سلائی رنده که با حرد و پس
 کرد و ما دانی که ما حاطی مار سده بود پس اگر ریب که پشید
 که ریب ره سده مارک در آن بود که اگر کس مارک سده
 و ریب و اندر کس پس از سود حاطی بود و چون نوبی نفس
 بدین معانی از ارادوی پس مناسب حلا می و حیا از رنده
 اب رحاب و اگر مگر وی دمی ساسی حد و این سخن پس
 و از دانی معانی را مدلس کن و خود سمار که از اطلب
 سوز و داری ای نفس یک سکر و اعتبار کن و ندان که
 کو هر نفس کو مری سده ما ریب و اس و مناسب است و
 ما سده عالمها و در پس پس هم چنان که در این یکا کم است عالم

چراغی در دست حساس کار و درسی فی مابین ای نفس
 در حبس ملک کار و خود و هر که کند کند و مکره کردار یک جوی
 اصلش بود ملک و مکره کردار در جوی جلیس بود و اندک
 دینی با کار کرد و ساز بود و ساز را ساز دین که کار نوی اندک
 بود در دست **بسم الله الرحمن الرحيم**
 اما از این که از احاطه مجلس استواری صدی مجلس
 محمد اسلامی لا اله الا الله محمدی محمدی محمدی محمدی
 باضافه این سوی او را مکرر در این جوی که مازنی مسجد
 خرد پای و لایق از محمد و محمد از سرین بود و این فاعل
 اولست که هر که کند از خود را در جوی از نو اندک سرین
 سوار کرد و مسجد محل لایق از نو سازد و در آن مسجد محمد
 یکی دل در حد صفت و ما محمد دم مسجد که لکن کار کرد
 دل که راست در دست و دیگر حواجز مازنی دل تمام
 سازد لایق از دل مکرر حدی سازد و حواجز مکرر در حد صفت

و ما مد سازد و تفصل احسان است که احسان را قوت روح
 فی سوره و محمد دم مکرر و معانی که از روح اند چون اینک
 جمعیت کند ماز احسان را از مکرر و دل که در مکرر و فاعل
 وجود است این جهان را احسان عالم است لایق از احسان
 مکرر روی در جوی از خود را در جوی از خود مکرر و مکرر
 هم فاعل مکرر و مکرر کند و اتصال با مکرر مکرر
 پس از اتصال مکرر و مکرر بود و مکرر احسان و مکرر
 مکرر بود و مکرر مکرر احسان را مکرر سازد و مکرر
 دل لکن در آن بود که اندک که خاطر استواری در آن بود و مکرر
 در دست که در دست در آن احسان از مکرر و مکرر
 با جوی های مکرر و مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر
 و مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر
 در دست مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر
 و مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر
 مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر
 مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر

و مقدار را بداره العاده اما ذاتی بهاس رکب نامکن
 بود و آنچه هر دو ادوی ما هر دو یک مسمان معاصر باشد در
 احرای وی معاطع و معاصیل بود اما آنچه هر دو یک کل بود و در
 هر دو الف مکرر و در یک رکب که قول انفصال و لغز آنرا بود
 بود که احرای مسمان دارد و اگر هر دو یک طبع کل دارد انفصال
 باشد و چون انفصال در دو یک سده عاقل گردد لازم بود که آن دو یک
 از قول انفصال و مساوی و مبره بود و حاصل بود و حاصل یک
 علیکاه فکر است که در خاطر جمیع مردم لایزال باشد و آنکه در شمار
 حکما از حسان آمده است که هر یک از این خاص نوع مردم بود که است
 سانی خاص جمیع اندکی از انفس سانی و نفس کو با هم است که اگر
 نفس و محبت ما بود و در یک سنی و سنی و سنی و سنی و سنی و سنی
 سارا بود و در دو یک سنی هر طبع است که آن هر تا را که گنما مار سنی
 بود و یک در کنار ادوی و احرای و را معاصر و انفصال و سنی و سنی
 فعلی گنما کردانی محسن آن سنی که در حد و او آن بر کا عدل شمار
 نسکس کرد و لایزال بدان دل را حمانی کند که آن حمان در وی کم

و ما که کرد و در یک سنی که در انفس عینک در سنی و اید ما طبع و انفس
 ما سراج و اصراط ما کرد و در سنی سانی آن سنی در وی محال ماند
 و مسمی دل کرد و در وی سنی یک مد که هر طریقی و انفسی که ما حالی
 از احوال انفسان که اگر بشیر از اسعاد و دولت یک سنی و سنی
 و او ما سنی سانی سنی و در وی که در انفس عینک که در وی بود
 دل سنی و سنی و در وی که در وی که در وی که در وی که در وی که در وی
 معصود و انفس بود و سانی است که در یک سنی است که حمان است
 که در یک و کم کرد و در ما و است و نفس ما حرت و در حمان
 سانی که در در در که سانی در در وی کم بود و عاقل را ما حمانی
 این کار بدان سانی از بر رمان وی سانی که در سانی و سانی و سانی
 از وی سانی و اس و انفس که بود که بدان ما که در سنی اری در وی
 و در وی سنی سنی و در وی که در وی که در وی که در وی که در وی که در وی
 طبع سانی سانی سانی و سانی و سانی که در سنی که در سنی که در سنی
 الی الارض و انفس که در وی که در وی که در وی که در وی که در وی که در وی
 و سانی علم الامت و سانی علم سانی و سانی و سانی و سانی و سانی و سانی

و جسمی است محاکمه نفس چون دیکر رو بر سر مارده را کرم
 که دیکر بود نفس با انسان که نور بد و ماضی کردید بود
 و نفس طایع جسم را بود و روحانی و نفسا سازا و کواکب
 و جهان نفس تا یک مبداء اجسام مبداء و تمام اجسام عالم نفس
 میگردند و نفس را پس با هر اجسام بود و در ارواح و افعال
 علم و ادب و دکان را بران و است با ما چون که چگونه این
 سید و نفس پاک و ماضی عصاره سجاری همین است که با هر
 افلاک و عصاره دمد و طریق کریم و غیره و در سید و نفس
 از آن که در این عالم در کوه پس را در و حجت مدد که این را در جهان
 جسمانی و در این جهان سید و کوه سید و ماضی و نفس و عقل سید
 مدد پس به صورت و صورت جسمانی را مدد عالم جسمانی را که در
 و نفس اگر سید که کوه را این جسم پاک نفس است و مدد
 نگذارند و کار مدد اجسام و عقل حجت و اصل نفس انسان
 خدا و مدد و ماضی و نفس و مدد و جسم کار و در و طراره
 اجسام و جسم را بر این دردی بنام است که هر عالم جسم

در عالم

جسم محاکمه انسان پس این کار را با مدد بود اگر از سید و نفس
 جسمانی و مکرری که طایع هر کوه است چون فانی سید طایع ماضی و اگر
 از آن سوار ماضی کواکب روحانی سید روح فانی را سید و نفس
 و راجع بود در غلبه ماضی و نفس جواب و ماضی ماضی و عا
 صحرای اجساد و سوار اجزاء و مردم چون اجزاء
 ماضی ماضی و اجزاء و اجزاء سوار ماضی و ماضی که در مدد چون
 روحانی اجزاء که مدد و درون در خانه ماضی طایع
 مختلف ماضی یک درون در یک و در مکرری و در و در
 و مکرری که در و در مکرری حار و حار و در ماضی ماضی و در
 و عصاره ماضی که در مدد و در و در و در و در و در و در و در
 مختلف ماضی که در ماضی ماضی و ماضی و در و در و در و در و در
 و این حرکتی ماضی و عقل و ماضی و در و در و در و در و در و در
 و در و در و در و در و در و در و در و در و در و در و در و در
 ما اجسام کون و ماضی و در و در و در و در و در و در و در و در
 سطرانی و ماضی و ماضی و در و در و در و در و در و در و در و در

سوال ۲

در اجزاء

سوال ۳

مخون روح خود حری و مکرر سید نفس بنانی سحر بود
 این هوا نفس است که در جسم ظاهر میگردد
 جسم صلب است و صفتی که در او را هیچ طرازی و آرازی
 برمان رسد رای او سحر که او سحر هوا و او را نماد نفس
 مادی است نسبت به نفس که در کلی و طبع آغاز میگردد و در دارد
 اگر او روح سخی همی بودی درین هر که روح انسانی میبوسی
 ماس نفس سخی همی نفس ماس نفس انسانی مبدل میگردد
 در خود سحر مدی ندارد چنانکه صلا و کمال و حس و حسنه
 و امثال این مانند اسباب را و سحر مبدل میگردد اما که مادی
 نه مان این سودن ماسه مبدل و مانی که در
 فرمان خاکر خود است نفس نفس سخی و سخی ماسح نفس
 انسانی ماسد ماسد سحر سحر سحر سحر سحر سحر سحر سحر
 سحر سحر سحر سحر سحر سحر سحر سحر سحر سحر سحر
 دعاگوی مولانا و در دست هر مد و هوا خواه است اما حاضر
 مکرر مایه است اگر آنکه هوا هر در مسمومی مبدل مادی

رای نهاده و از حدت محروم مایه روح مبدل مکرر مولوی که
 خط است در مان در دامن سده حرف مبدل ماسد ماسد است
 مولانا کرم سید ماسد مبدل و در ماسه بر ماسه
 آنکه هوا هر در مسمومی مبدل و مسموم مبدل مبدل مبدل
 مبدل که مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل
 حوس ماسد مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل
 ماسد مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل
 و حد آنکه مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل
 و مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل
 مبدل و علاج وی مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل
 عقل از این مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل
 از روی مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل
 کم مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل
 مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل
 و اگر مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل مبدل

باشد و مکرر در حال غلبه کوسس در محصل این کار کند
 و ثوب هر در این سال این اندک با فرزند و غالب گردد و چون
 در غالب گردد و در دایه و کام و مرادوی کم شود و معلوم
 گردد اگر در در اعضا و جواسس که معلوم باشد که در اسباب
 اندکی تعالی سرمدی و حریف رضای ابروی باشد
 جواسس و اعضای بی خون در کارهای بنده و محاصل و معالجه
 عقلی باشد و جواسس را از عقل باز دارد و محصل این عقل
 اگر در دست بود که جواسس را طلب محسوسات بکار معرفه فاسد و
 اگر حرکت سوی مال و دینی یا محصل جاه و حالی یا سالی
 لذات و تنعمی باشد یا حسی محسوسات یا سرآمد و در اعضا
 یا سالی جلیش کند و هر یک را که در این و اندک بود بی این
 یا سر او یا سالی است و هر در این سالی کردن صالح کردن خود
 دان اگر و نمود باشد اعضا و جواسس صفت با معرفه
 و مع ممکن باشد اعضا و جواسس است که جدا و در
 جواسس اعضا را با کار بود و جدا و بدین جواسس را با کار

حرکت و در حساب ها و دانی و جمعی و اخروی بروی ماطل کند و
 حا و دانی نفس که جدا و بدین جواسس است که بود که حا و بد
 اگر و سدار باشد و اگر ماطل کرد که عامل و معرکه که حاصل
 اگر را که در و عامل است بداند و اگر را که در و اگر دارد و جدا
 مانند نفس که اگر در و عامل است بخود است این زندگی حا و دانی
 او است پس سر که جواسس و اعضا در کاری شود و نفس را را
 عقلی فرزند در بزرگ است که کوسس و جواسس سرمدی و معنی
 که اگر این سدار و اگر نفس فرزند سنده اند کوسس بود
 سواد هر چه رای خود دانی و مکرر و دوری جوی ابر و کوسس
 سالی که اگر محله میانک رست و اندک جاده و اعضا
 نه نه نیم سلیا و ان اصدیح المحسن اگر رای مولا را را
 سالی سر مایه ان امام و احمار که در سالی سالی سالی
 این فرزند است مایه ان امام و احمار که در سالی سالی
 سالی نمودی سدار جواسس هیچ صلاحی پیدا و را
 که نزع و روست سالی اولی باشد که رسیده باشد که این

حرکت و در حساب
 مایه ان امام

صفحه سرخ کسبه در چشم و با و علی سران و هجرا و سر سخی
هجرا درک ارادمان برای اکتفا سخی که در زمان این صغیف
دره بود و زمان دیگری رانده باشد بعد از آن که هر یک باشد
و از عمد فان مروان باشد آمدن کا سخی از عمد که خود در
نواسم ادا ما که وجود ما در ام این سحران کنی و کذا که این
و اما در این معنی نواسم باشد که بر سرده را از آن فایده
رسد اما معنی این است سر هم اما ساهی الا فاق و فی بعض هم
این هم از الحی من صغیف حسان و نام که هر موجود که حسن
و بر او این نام است از موجود مطلق و اما که که بودانی که
احسان موجود است و این موجود است و در حجب و گناه
و با نور و آدمی و گناه و اب و حاک هر یک حد است
از آن دیگر و همه در حجب موجودند و وجود هیچ یک مطلق
دیگری نیست که اگر می باشد بود یکی موجودی و دیگری ناموجود
نس در وجود و انقاص میان همه نس هر یکی مسترغ باشد
از موجود مطلق و موجود مطلق مسترغ هیچ یک از آنان بود

شود و سرخ لسان حاصل بود و معنی این دو علم حسن تمه
 افان که اسکان است و حصار عامه که امامت و سلاطین است
 موجود و مطلق را و نفس است و امده که امام را و ادب که موجود
 که حرف است موجودات در و کج و وار و اسن و محط سدن
 را اسان ریح سادیم است در سار اسان تمه
 از موجود مطلق را که موجود مطلق تمه موجود است در کجا
 او سود و سگ ساد و کاکش مطلق کرد و نفس بدن
 حاصل شد که سب موجود مطلق کرد و کج موجود است هم
 هم از این معنی نفس من عرف نفس نقد عرف رب و نفس اعرف
 نفسک عرف رک است و است و اسحق راجع مرد و سوس
 و محاسن اگر می توان است را مارا یکی و مکی است ملک
 از و گهای الوده و مره حاصل بود اما اگر کعبه بود و لو سوس که
 متحرک اگر در خود باشد از معنی اتصال که ساد را را کاکش
 کردی این صاحب داری و هیچ معل را است این محرم
 صال و کراهه که مانی که از این اندک و دوی و متوالی علی

چون درای و سی و ستری و نبات و کراں هر مقدار را شود
 نبات و کجفت اس که سب ما حرم کند و گوید نبات حرم
 ال که نبات بود ان ارای ان گوید که اس حرم را بدود
 بی اندازه و مقدار و هیچ اندازه و مقدار کی گسترده و نبات
 بواند بود و سب سب نبات اندازه حرم را نبات حرم
 نام رود و عامر دم که در کفار ما نبات جوید و اندازه حرم
 مقدار اصل بود و نبات و حی حرم را ما سب که حرمی دیگر
 را اندازه کی را ان در حرم نبات و کما حرم سب علم کند
 که حرم مسای بود و حرمی دیگر حرم که گوید که اس حرم مسای
 بود و هوامسای بس حرم بس مسای حرم فلک فلک
 ماه مسای فلک عطار و دم رس نبات با حرام است
 بر آنکه حاجی و اید سب و نبات حرم عالم را معلوم تواند
 کرد و آنکه حرم عالم و سرون از عالم حرمی دیگر اندازه ان حرم
 نبات حرم عالم کند و تواند که حرم عالم را نبات
 که خود حرمی از حرم عالم حرمی دیگر که حرمی بود و دیگر

و اس روی در حرم اسب که کجفت اسب نبود و اندازه که
 حرم عالم مسای است و تواند اس که نبات را از ان کون گویم
 گوید حرمی با اندازه و عظم و کوه بود اس حرم که در حرم
 چون مقدار و عظم که در سب و ان روی که کوه
 او را نه ماره بود و نه نبات کراں و ماره و حرم و نبات
 کن مقدار کوه سب که کوه سب و حرم ماره و حرم و نبات
 لا حرم کوه سب لا حرم مقدار و مقدار لا حرم کوه حرم سب حرم
 لا حرم کوه سب که لا حرم لا حرم لا حرم کوه سب ماره سب
 را در و حرم نبات سب را در و حرم نبات و حرمی
 مقدار را سب و حرمی حرم و حرم سب مقدار سب
 یکی که کوه ماره توان کرد و نه ماره را و نبات بود و حرم
 اندازه را در از ان گوید و حرم و نبات را عظم و دوم
 مقدار که در از ان گوید ماره سب که در و نبات هر ماره
 روی حرم بود و حرم مقدار سب و حرم کوه سب مقدار را
 کوه ماره سب که در و ماره را و حرم مسای بود و حرم

مقادیر

یک

خداوند سبحان که هر حری را از وی برای خود که نوبی
و خود را بداند و از این به واسطه که همه جسم بود پس هر
ارحام است که همه خود را از این که کل جسم است و از کل جسم که همه
است که همه خود را و چون جسم عالم که هر یک را معیار و ماسای
به ماسای معیار از خود که همه که نوبی معیار را ماسای دان
که هر یک که حافظ و مدبر و محرک و ارغام جسم است
اوست و در میان اینها ای عالم است که هر جسم بود
و در میان که هر یک از علما و مردم و مکلفه و بنوده و غیر
عام است که هر یک را معیار و ماسای و در میان انفس است که
بسم الله الرحمن الرحیم
رئیس را که در هر یک از این است که هر یک از این است
که همه که این بود که ماسای است و خود که کل جسم است که کل جسم
بود و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان
است که کل جسم است و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان
جسم بود و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان

مصرع

از خود نوده هر که وجودش بود و او را من بود و من بود
 و خودی جسدی و خود کلّی را مان ندارد از آنکه این جویان
 در موهبت حلال و معذوران سخن نموده در علم و ادب آن در ده
 هیچ آینه اندامی از و سبب رخصت و عتاب نماند بود
 با سکه انداختن دلس آن هر که را موس بود و ماند
 که محتاج بود که از یکدکرت با حسان سخن گوید که اگر شروع
 کند در آن جسی حالی اند چون جرات بخاری این اصل بود
 و در آن موس کرد و نفس خودی خود متولد شد با حال آن
 چون چوبس و اعضا چون بدن هر یک سبب آن بود از سبب
 و نداند که این سبب بدن هر یک سبب شده باشد و خودی خود
 بود یعنی وجودش را بی سبب و عالمی او هم وجودش بود و خودی
 خود و فاقدی او عالمی وی بود و سبب او حجاب وی در بین
 نود و اندک خود را میسازد و هر که را میسازد و در آن حال هر یک سبب
 و به کاره بی مدرک خود و غیر خود باشد و چون از سبب یافت
 از هر چه با اتصال دارد و در آن سبب همه خود و چون عقل

۱۰

لابل

طبیعی طبعی کلی جسم و جوهر و لایس مطلق بودمان مشاهده
 و اتم کرد و در سائل مانند جگر و موی برسد و او را
 معقول گردانند چنانچه جوهر نفس را در آن قالب کریم
 انداخته و جوهر نفس را در آن قالب حروی هموار و نوسان
 اگر نفس در حال جناب از او را که خود کلی مجروح نماید و لایس
 برکت الای و اعصاب هر دو را از او جدا شود و همچنان باشد که
 پس از لایس جناب بود و بحر و عافیت را نگارند و لایس
 که او را کات حروی سرعانه و مدور و جود فنا و ابد میماند
 و جرم نامعتمد المصطفی و لایس علیه الاحرار فی جنه العفصل
 کریمه و معمر جمه **بخت**
 بدانکه هیچ عقل جوهری هر جوهری جوهر بود و او را ما
 بود پس است و هیچ عقل جوهری بود و او را ما بود پس
 معنی اینکه هر جوهری دایره او و دایره ای او است و هیچ
 حرکت دایره او و دایره ای او است و هیچ عقل جوهری بود
 و چون هیچ جوهر عقل بود هیچ عقل جوهر بود **بخت**

دنیات

در علم موسیقی هم که سخنان و سبب آن را برای چند لحظه آورده
 از بعضی های مختلف که بعضی سبب آن است مانند و عله اوری
 بود و هم آورده از او را برای که که میخواستند که که انعام خود
 و او را در حرکت در هوا حسیه از کون و کون و حتم و حتم و حتم
 که او را در انعام که که سبب ماری میماند ماری میماند
 و خود را در ماری میماند حرکت سبب سبب که که سبب
 و سکون بود و کون ماه زبانه ماری میماند بود و سکون
 بود و سبب حسیه سبب و کون ماه سبب که که حسیه
 سبب بود حسیه سبب و در هر یک از صوب و انعام
 که که اختلاف است اما اختلاف اصواب و سبب و سبب
 و در یکی و خود و سبب و سبب و سبب و سبب و سبب
 که او را سبب است و سبب و سبب و سبب و سبب و سبب
 سبب و سبب و سبب و سبب و سبب و سبب و سبب و سبب
 و حسیه را در انعام اختلاف انعام که که ماری میماند سکون
 و در این حسیه که که سکون است و سبب و سبب و سبب و سبب

بسیار ماکر آنکه زبان حرکتش متحد در مان سکون بود چنانکه
 من من من که زبان حرکتش با متحد در مان سکون بود
 و این سکون کما به بر زبان حرکت بود و حسن الصانع
 که بر این بود ماکر در اجزاء بعد از آنکه بعد از حد اول و دوم
 بعد از حد اول و دوم و اما آنکه پس از آن حرکت بود در آن
 عنوان است اگر چه از روی قیاس عظمی موجود است لیکن
 در صفت عنوان است و الفاع ان سکون حاصل بود در مان
 جمله و جمله چنانکه پس پس پس جمله پس پس جمله و دیگر و اصول
 مختلف را نام عنوان است و الفاع انی مختلف را پس
 که مکرر است و با هم می باشد نام سکون در آنکه پس
 کرده بود **صلی علیهم السلام** بر آن است و جسم رنده
 ارد و مرون می باشد با جسم در پس آن صلی و دانی
 پس با عرض و عارضی و اصلی و دانی پس پس پس پس
 و عارضی و ان حرکتش می پس دانی پس پس پس
 و ان حکم که حجاب می پس دانی پس یا دانی بر صفت

اصطلاح

صلی و دانی

ط
و دانی

اصلی و دانی بود و اما پس پس دانی و معروی و اما
 بود و دانی دانی و پس پس پس که پس پس پس پس
 بود و بر او دانی بود پس دانی و حق مکرر دانی
 حرکت دانی و راست ماکر و اما است ماکر خود و اما اگر
 خود و اما است بدان حرکت است که او خود و اما است و اگر
 خود و اما است انهای میست و ماکر پس خود است و اما
 پس پس پس که پس او موجودات و علت مستند است
 دانی پس ماکر و معلولات و موجودات را می پس پس دانی
 ماکر اگر پس که پس و علت معلول را هر یک است و پس پس
 از آن روی که دانسته از روی عظمی و معلولی ماکر ماکر
 ماکر پس پس پس ان حواهد که ان دانی دانی دانی بود
 دانی دانی دانی اگر پس است پس پس پس پس پس
 و پس پس دانی محال بود که را علت مکرری بود که پس
 پس پس پس پس دانی خود پس پس پس پس پس
 علت بود ان در هر موجودات و مکرر را و اگر پس

الکلی الاخری

توانند این کارگران بکارگیری کنند و کارگران را در پیش
جوان طالب علم و دانش درست گرداند و دانش جوانان
از روشنان دانند و روش و داناشوندن کار بزرگست و طبع
کار و نفس کار فرمای و عقل کاروان و کار وجود و ازین شخص
اصناف الهیان و دانندگان و روحانیان و دانش جوانان دارند
و در چیز کمال دهند و داننده تمام بفعل و دانش جوی تمام بقوت تمام
بفعل انکار وجود تمام بود و از تمامی او انکار خود اوست تمامی پذیر بود
و تمام بقوت انکار وجود تمام بود و اعنی دانش جوی که در داننده
ناقص بود و از داننده دانش بر بود تا انکه غلبت تمامی و روشنی
دانش و بفعل ناقص بودن نیست گردد و تمام و روشن شود
بفعل آموزنده و آموزاننده کرد و چون کار وجود و آموزند
و آموزنده دارند پس در روش و داننده کرد و دانش
جوی از داننده چگونه فرونی گیر و کنون کوسم آموزاننده را داننده
بفعل گویند و آموزنده و داننده بقوت و داننده بفعل دانش دهد
و داننده بقوت دانش گیرد و غیر و در دانش و بفعل دانش پیدا
بود اعنی روشنی وجود او را روشن بود اعنی آگاه بود و اراک بود خود که
بود و دانش داننده بقوت بقوت بود که دارد و از انکه خود انکه ندارد

عز

نورانی

بر روشنی و انکه داننده انکه داننده اگر در انکه خود بخوانند
بفعل باشد و بقوت باشد و داننده نیز بفعل باشد بقوت
بود و داننده بفعل در داننده پیش بود و داننده بقوت
چنانکه داننده بفعل بدانند که پس دارد و داننده
بقوت پس دانشمائی بنیاد بر تربیت تواند بود که
ازین دیگر و هر داننده را بداننده پیش از توان یافت
باختن داننده رسد که آن داننده خود است و ان داننده
بسط است از ان روی که در وحش غیرت و اختلاف نبود
و معلوم واحد نیز بود از ان روی که مبدا معلومات
بسیار است و معلوم ضروری و ناجاری بود از ان روی که داننده
بود و معلوم مذمت بود که دانش در معلوم بود و معلوم در ذمت و
و معلوم بود که خود روشن بود و معلوم پوشیده بوی روشن و فعل
باشد و این عالم که بر ششده شد از قوت و فعل و بساط و وحده
و کثرت و ضرورت و ماضورت بذات و نه بذات همه بدین خود را دانسته
و بدین چنینها را دانش تصور خوانند و دانش حسن و ان و دانش غیر
بودن هر یک از آنها بود و بدین هر یک ازین دانشها را دیگر یکسره است
و دانش تغییراتی خوانند و این دانش مریع بود و داننده تصور و ماضیرا

و صحیح المراج نامده میاوت با و اب اخبار و عالم و حافظ را
محمد و عارف ملقب عرب و اعد علوم سری و عصف
النفس مجمع ارض و مجور و عدد و روز و مریه احسان و مکر و
حلب و قانع المال و اصلاح مناس و مواظبت را در این طائف
سرمایه و مسجوع احطال مارگان ربح و ادانت
راه مدد و تحصیل علوم بهار حبس و کتب حطام مال جاه
گند پاک ار برای کمال نفس و احراز عاقبت اندی در آن
سرمه و عاید و سر که بخلاف این سوره بود و در حکم روز
و بهر که کند که تمام عبادت در این عظام منوط است
حما که کام ششمه و عمره نفس خود را مالا و فروان رعد و قدر خود
ندارد و اما در سبب کمال محبوب سود و هر که از خدا آن ترسد
سرمه در آن عاید و خوش را لایه طلب عاید و دست که و به
صواب رو میسر بود مایل کند که تمام که هوای نفس از دست یابد
از آن احسان عاید و از لحاح محرمه و صدق و راستی
سعاد خود سار و در و روح و کتب حد کند و حواله حرکت و

بکر

بکر رست از آن ترسد و اگر از حالت بند حرکت عاید باشد کار
میل از حرکت تعلل صالح اصلاح عاید پس مدی عمر خود را و عین
خود را حومان باشد و هر دم حبس نفس او را و دانا را میسند
و بهر که در دینی و عینی او را رمان دارد و پاک این سوداگر که در عین عباد
او باشد و ما هیچ کس محالست محاورت نیز رسیده و طبر بفر
او کند که اگر کسی با حایل بند و ما میسند و فاحش هیچ بخندد
حبس و مدد خود را اندا کرده باشد و حواله سخی سگوار و کزکی
سعاد خود دست کند و ما عبادت از آن عکافانند که فرزند
نور مدد و سخی سخی تواند بود و حواله سخی خوب و کمر را بخود
بست که عمری سرعضان و در آن خود را بدوست نماید
و در هر کاری که بدان تمام عاید بود که کند که در حبس انانیت
حبس استیاب تواند نمود و مدد و سخی کسی را پس باشد که او را
از برای فصل عسانی و ادراک حقایق و صفات حمیده و خوب
و از جهت عین که این مصالح لازم او را خواهد بود و سخی او را
باشد و انس را در عین خود حرکت دارد و چهار را در طبر خود

حشر مار و درین حشر رها ده از لوازمی حشر تکلیف کند
 و در آنچه در ماضی آن سخن باشد کسی صاحب عماد و اگر در وقت
 کسی مادر است یکی در کسب باشد تا آن قدر بوضع دارد که استقامت
 آن باشد و از سر راه خود رود و محال آنکه از مردم با حشر جدا کند
 و در جواب دادن سوال سانی باشد و در آن کوه که مشتاقی
 نوزاد آن رسیده و مانده که بسیار دل و سدا را باشد و در میان
 حشر یعنی نوزادی عصبی و کشته نانی غالب باشد و در همه حال
 کسی که نماند در دست اندک باشد و حوائی که نماند از صواب
 احکام باشد و اگر کسی را از راه خط مقصودی حاصل کرد
 من بعد از صواب ضوابط مانده که منحرف گردد و در سلام
 بعد از خطا اگر نماند بود در سبیل بدر بود و اگر نماند بود
 کند در طلب طلب آن و در مع غایب گردد و چون بهر معنی
 امور را صدق است اگر عقل بود و در لوازمی تکلیف بر هر که گوی
 و گوی در آنکه را مدتی فصل بر قول از حکماست و بعضی از
 قولیات را مانده که نماند است و در سبب علم مانده که آدمی نماند

و در سبب در سبب مقصود و مرام مظهر و مانده که مانده که
 بهر وجه کرد صاحب کمال برساند و می دگر سر و ج تا در هر که که
 بعضی از صنایع حشر است که از در ماضی کمال در حشر انوار
 محجوب مانده و مانده که فاضلین سخاوتمندی است که رجوعی که جدا
 از راه او مانده که یکی که در و کوه که پس از انوار عارضه مواسات
 مانده که فاضلین مانده که سبب در حشر بر ممد برادر است
 زیرا که هر چند از لفظ منبر کسی از و منبر کرد و در حشر او مانده
 از محققان او منبر و در حشر او منحصن بخلاف آنکه هر که را
 از و سادگی حشری حاصل بود و حشری دیگر از و سادگی که محققان
 حشر باشد محتاج گردد و چون آن دیگر حاصل شود و محققان و بعضی
 منبر منبر است که صاحب و سادگی در و سبب و محتاج مانده
 و مانده که زهد در لذات مانده که نماند در هر سادگی است و مانده
 فضائل انسانی حکمت و دانسته از حشر محمول است و در آن است
 کامل بر سبب از حشر عظمی اندکی و حکمت عظام و حشر
 بهر کمال حشری حکیم است که نماند و سادگی و سبب و سبب اعضا و حشر

شکل و معنی افعال و بارک و پست باشد و مانند که و سببی تمام
 در میان صانع او باشد و کوه روی او بسج بود و مانند
 آنچه و موی محمد بود و در سارا آمده و در اندک و مانند که جم او
 سبب باشد و مانند که در کس او امر کس سادمانی و در
 روحانی بود و در سبب طاعت در و در حسن او و در حال و لایح
 و در حسن جوی در رک و زانما و سبب که تصور و نوی حد
 و محمد و سبب که در رخ و اندوه و در او بود و مانند که اول
 فکران و این و اب تک حی موم و سبب و سبب صبری
 در از سبب و در مکتوب اعنی است و مضافه به حال و انکم
 که در من لایحه و السلام **و سبب حکایت**
 ای خوندگان را که حکمت و نویدگان طری سعاد باشد
 است و در عاقل است در امور اخروی و دوی حد سبب دعا
 نامناوی مطالب محمد است فکر بود و مانند که در
 عفت فکر و حصول محبت ممکن بود و در عفت دعا و حصول مطالب
 ممکن بود و در این جهت گفته اند که دعا مبادی را در حرکت

او و گنگ حال دفع الاصواب عن خلوص السبب محل عقد
 الاطلاق الدار اب و در همه حالت صریح خود سازند
 و توکل در همه امور و در حجاب حی کس بد و در همه اوقات سکر
 بعد از اند و احب دانند و بعضای سابق بر خدا دهند
 و هر مادی و سبب با کاه محاسبه نفس خود کنند و در
 این سبب که امر و در روی بود و اگر خود ماند که حر بود و الا
 از جمله رمانکاران و سبب و احب که در همه در امور صحت مدله
 صریحانند و چون زمان را احب بدن حسن عادت کس عادت
 است و در سبب که اموری که حسی است از کارمان دارد و دم
 دم ما و حرکت کس در عفت و ماموس را کاه در دنیا و سارا
 کاه و در او کار و امر و در امر و در امر و در امر و در امر
 او و در عفت را که سبب و در سبب و در سبب و در سبب و در سبب
 که سارا عظم اجسام کشند و محرم با سبب و لاز و ماس خود را
 در عفت و در سبب و در سبب و در سبب و در سبب و در سبب
 در عفت و در سبب و در سبب و در سبب و در سبب و در سبب
 در عفت و در سبب و در سبب و در سبب و در سبب و در سبب

از چنانکه کند و اگر تمام عالم از تمام کسب اندای موری کند
 در تمام عالم محکم که تمام کسب بد و بدست
 بعد از این که تمام کسب کوی کند برای آنکه اگر کسی کسب از جمله
 صانعان بود و کما موصی از مومنان کرد و بدو همه امور
 حق را که دارد و ماحی جهان ملاحظه کند که هیچ کس بران
 اطلاع بود چون جمیع عالم ملکوت ماطر کما اند و احسن
 نعظم او امر الهی از موی که خوردن احسن کسب و اگر چه بر
 بود و مایه که مادر و مادر جهان کسب مطلق که تمام از کائنات
 صغیر کند و اگر چه بود و موی که از کسب خود و حسب سرفرو
 کسب مایه و جهان حدیثان که موی که حالت کسب مایه
 جهان کسب مایه که موی که موی که موی که موی که موی که
 در کسب او و اگر چه کسب از کسب اسلام و موی که موی که
 عالم مایه که موی که موی که موی که موی که موی که
 در کسب مایه که موی که موی که موی که موی که موی که
 بود و موی که موی که موی که موی که موی که موی که

والم

و کسب کسب مایه که موی که موی که موی که موی که موی که
 مایه که موی که موی که موی که موی که موی که
 که کسب مایه که موی که موی که موی که موی که موی که
 صعود و عالم کسب و جهان ملکوت موی که موی که موی که
 و مایه که موی که موی که موی که موی که موی که
 الاما و موی که موی که موی که موی که موی که موی که
 اصحاب الکرام من اقامه کسب
 اول کسب کار و موی که موی که موی که موی که موی که
 بود و موی که موی که موی که موی که موی که موی که
 از موی که موی که موی که موی که موی که موی که
 بود و موی که موی که موی که موی که موی که موی که
 با موی که موی که موی که موی که موی که موی که
 موی که موی که موی که موی که موی که موی که
 موی که موی که موی که موی که موی که موی که
 موی که موی که موی که موی که موی که موی که
 موی که موی که موی که موی که موی که موی که

و کجای زبان و وقت خود و مواسا ارد و زمان لغز است
 مست بود که مذ لغز است را زمان خواند و کسی که
 و مانند کی دوات را زمان بود ملک مذ مانند کی
 و هر خواند و اعراضی کوهر از ازل مانند ان معنی که
 کوهر بودن کوهر را اعراض و الحاحی من را اند کوهر
 معنی که الحاحی نازد که معطی کرد پس منان حق حل و علاو
 منان ملکوت لغز است را فی مساجی مواند کوهر و اب ان سوید
 ملک ملکوت لغز است را فی مساجی مواند منان حق حل و علاو منان
 کوهر ان معنی لغز است را فی مساجی مواند کوهر و اب ان سوید
 که از این کلام ظاهر شود که هر مذ مانند و مانند کی دوات
 فی ملاحظه امور مستمره حادیه حاکمه در زمان ملحوظ است
 که لغز است در مست و از لطایف منزه است و حق که مست و در
 مانند کی دوات حق را لغز است را فی مساجی مواند کوهر و اب ان سوید
 را مانند حاکمه که لغز است را فی مساجی مواند کوهر و اب ان سوید
 لغز است را فی مساجی مواند کوهر و اب ان سوید

الی انساب هو الذی هر چه را در یک مانت دوات حق لغز است
 مانند و انساب و کمر و هر مانند بی سحراری دوات حق لغز است
 مانت است و هر است و لایم مانند سبانه بر و اگر کوهر
 و هر دوات حق است و مانت حق دوات خود و اگر کوهر
 حدیب آمده که الذی هر چه را در یک مانت دوات حق لغز است
 توان گفت که هر چه را در یک مانت دوات حق لغز است
 که هر چه را در یک مانت دوات حق لغز است
 از کجای و لغز است را فی مساجی مواند کوهر و اب ان سوید
 لغز است را فی مساجی مواند کوهر و اب ان سوید

فی مهبیه العلم

رساله فی فصل الدرس العالی فی مهبیه العلم
 حق کوهر کوهر و اب ان سوید
 فلسفیه العبریه و اسما فی مهبیه العلم
 فلسفیه و کم مانه که اهل فلسفیه کم مانه که اهل فلسفیه
 که مانه و اب ان سوید و لو انکر و امده مانه و اب ان سوید

کوماگون درونماوه چون که خانه را خواسته راجی ولدنی و
 به خواسته ارجاء رشتی و سرپی کرده و چون بن داس اصل
 بعض را چون ذکر دستها ناوی هم انداختن چون بی رشت
 بود که در خواسته کوماگون هم اندوه یکبار ارجاء قطع خواهد
 میکرد اندوه برده کند چون خود و هم بن ارجاء خواسته بنیز
 بود و هم بن خواسته از مردکی و خواسته بودن برسد
 و خواسته کی رسد محض بن مردم چون بداس اصل رسد
 و از ناگردود استن حرا تا سار که او را از داس اصل جدا
 بنده فایس را سده بود بدو کوهر بن سو بدو از داس کی
 بود اندکی رسد داس و داس چنانی را بنده او نیز از داس
 کوماگون از ناکیه داس بنو انگری و داس چنانی رسد
 ان داس داس خود و او را کاه لودن است و طریقی رسد
 بداس است که را بدلسی و خود عمری واکه سوی را که را
 به حراست بنی که احمد بن محمد طرا انده سده است کاه
 چون خواص و بی و رک و لب و مانند ان و دیگر چنانی

۱۰۰

۱۱۱
 کینست بدان رنده لود وی او مرده شد دیگر خردی کین را جان
 بر دو مسدا شد و هر یکی را جدا می ساسند و حوالی ایدل ساس
 این بر سه رسد حاکم در آن سنج مکند و غلط کاگرد
 کار بر اندلسی و بدانی کین بد حال و جان حسد و
 ارا که تن ازین بود و مار کاگرد که مار جان لود و اگر بی جان
 لکس نماند و بشنیده ماسد تک کالنا رنده ماسد پس
 جان کین مادی رنده ماسد وی وی مرده پس لود و نیم
 هر دینست و بد حال که اگر درین بودی که تنها هر دینست
 بود و دی پس در سب و در پس که و اسده جان و پس
 بد جان ماسد و پس و بر ماسد و اسب که هر دینست ماسد
 ارا که هر دینست هر مار دینست ماسد و اسب که
 هر دینست ماسد و اسب که هر دینست ماسد و اسب که
 بد جان ماسد و پس و بر ماسد و اسب که هر دینست ماسد
 پس در هر دینست ماسد و اسب که هر دینست ماسد و اسب که
 ماسد و اسب که هر دینست ماسد و اسب که هر دینست ماسد و اسب که

ماهی مقام

ایری اران محالی ظاهرست سوان پوست نمودن جان چنان
 هیچ و حتی توان نهاد الا احداث حق انکول خود میدرست
 و سبب سوانها صاف و درین که در یک ماه درین عالم و مقام
 اصلی است که اگر کسی بودی و گوهری سرگشته ای اطفالی
 محالی گردد و برابر کی رسندی مارا که هرول از مقام گوهری
 و اصلی خود حری و مکر طلب کردی و بکلی خود سوزی ان ساسانی
 و از روی سبب سوان خود را بپای مای رول و از لذت سوانی
 دست ناکشدن و مار گردیدن نماند سوزی مقام سوان
 لطف و محال و خیر و نماند از عالم عقل و هیچ مقام درین
 پر احاط و مار گردیدن کان سوان گوهر اند و در مار گردیدن نظر احاط
 و ادای سن که رسد و سرنک کار معاد خود و را در خوب
 نظری که هر سوان سنان حتمه گردانند و نه سنان اگر ان دو
 از روی مار کن نمود و تعالیم خود حاسنت سن که رسد
 تا بس از انکه سام جوانی رسیده دم بری رسد و طراوت
 حوی سن بدلول و بر مردکی احاطه مار گرد و حسان کند که گوهر اند

سنت حوی ارمنه کار تا عا و اری **سنت** ای و حسی مای ساری
 گویند سحی بر و حسی نویسه که حوی سن امام رسد از او
 رسد که صفت خود بودی جواب داد که مای روحی کف را و
 که اگر مار دور مای سن نویسی کردن اس نامت هر که بودی
 ای ساسان کان صادق و ماران که رسد و در نیکان
 بی آرام که حال کرامی درین راه رسال رسد و سن عزرا را
 و دلب و رسد و خور و در میان نهادند و دل و حکم
 حری سحی را که با مار دیدن کان بر چه بالود رسد و سنانی
 از سبب و دلب حسی که اند که رسد و در انواع سادعی
 بر خود رسد و رسد و غنوم حکمی و طبعی محاط رسد و صفت گوهر
 مار و حتما عظم حاصل کرد و در وی ارادت و حسی ساری
 سوزی عالم عقل و حسان محالی آوردند و رسد و در رسد
 عالم حسی و طبعی رسد و مارا که رسد و حسی حسی نویسن
 رسد و در حال و حسان که رسد و افع و انکه رسد
 انکه رسد و در دم رسد و رسد و افع و طبعی رسد و حسان رسد

اگرچه محسوس که اسان هرگز در حال حاکمیت است که بود
از آنکه جز را روی او خود مدسید و طلب معقول است که
در عقل بود پس و همچو محسوسات که درون ارجح بود
می گردید و مدسید که مساوی عقل و عاقل و معقول هیچ نیست
و اسطیحا بود تا عاقل بعقل معقول خود را بدان آلت در باید
و میان حساس و محسوس آلتها و سابط باید تا بدان
آلات و وسایط حساس و محسوس خود را در باید و حس
نه هر که خواهد محسوس را تواند یافت عقل هر که خواهد
با معقول خود تواند کرد است از آنکه معقول از عقل جدا نیست
و ایم در عقل باشد جدا شدن از او معقول را تصور توان
کرد و از آنکه چون معقول از او جدا باشد عقل باشد که عقل
آنکه بود که معقول با او باشد حس از آن که معقول جدا نتواند
که محسوس در وجود جاوید و کاهی حس بعقل بود و کاهی
در عقل هیچ جز بقوت نباشد الا بعقل بدان معنی که اگر عقل
جزی بقوت بودی پس چیزی جز عقل او را بعقل آوردی

و عقل نام دانی و عدم باشد و بنا دانی و عقل و نامی آن
نتواند آورد پس هیچ چیزی عقل بقوت نتواند بود و کل بعقل
و کل بقوت محسوس بقوت بواسطه با هم بعقل آیند از آنکه
محسوس در حق نباشد و ایم و معقول در عقل باشد جاوید
و حس اصل و بنیاد محسوس و وسایط نیست و عقل اصل
و بنیاد معقول است و چون عاقل معولات خود بود و معقولی را
بمعقول عامتر از خود بخارزد و چون عاقل معولات خود بود و
معقولی نباشد الا آنکه بدان معقول خود را در باید بیکبار از آنکه
خود عاقل و عقل و معقول است احوال حس و حس نیست که حس
بقوت همه محسوسات بود لیکن تا بدو نرسد بواسطه از خارج
در نتواند یافت یکبار را نیز ممکن نیست حس را که چند
محسوس بیکبار در باید از آنکه حس تا محسوس نکشد نشود در نتواند
یافت و تا آن صورت محسوس از حس سترده نگردد هیچ صورت
دیگر محسوس نتواند پذیرفت و این معنی از آن چنین است که محسوس از
خارج حس را منفصل میکند بواسطه تا خداوند حس را آن که بود که

بگویند و می رود اندک آنکه که مروج عقل بندوبست و از حیوان
 کاهی پس بنادلس بگویند با سبب آن که فاعله حیره
 حیرانی بندوبست و با سبب آن که در او وجود حیرت و حیرت
 گردد و در کتب و محققان علم بر علی الحاده غالب است و در کتب
 جویند و بنادلس و کتب معتبره که در مروج عقل الا با سبب
 بگویند این المعرفه ان حیرت معنی می بینی و اگر این مسئله را
 در بعضی کتب سابق سابق و سبب از برای نداری
 بگویند با سبب آنکه اگر این و لذت و سبب از برای نداری
 علم و سبب آنکه سبب و حیرت است که با سبب که با سبب
 بنادلس که در او که راه و در او که راه و در او که راه
 حیرت و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 پس و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 بگویند با سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 و این همه از برای سبب است با سبب آنکه سبب است با سبب
 بود و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب

درام

درام بود و در زمان خود کوهانی توان داد و بوم معنی الفاضل
 صد و نهم که این معام بود که خود در صد و خود کوهانی توان
 داد و سبب آنکه سبب است و سبب آنکه در او که راه و در او که راه
 بود و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 معنی است اگر چه او نداند که در او که راه و در او که راه
 صد و نهم که در او که راه و در او که راه و در او که راه
 نادر است **س** سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 از کتب و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 حالی می بیند سبب و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 بود و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 امر و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 از کتب و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 بر حیرت و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 از کتب و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب
 فاعله و سبب آنکه سبب است سبب و سبب و سبب که در کتب

رساله فصل الدین که مانی بعض

افند فانه الضامن ان لا یفسد اندر و حواله را می در کون
 از برای یک حدیث است که من ماریا پس است که آدمی که
 از حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 معنوی که من ماریا می نامد و حواله را می در کون
 حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 معلوم شد که حواله را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 پس ماریا حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 ماریا حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 کرده ماریا حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 و لیکن ان حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 پس ماریا حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 بود و حواله را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 که اکاه بود و حواله را می ماریا می نامد و حواله را می در کون

طریق ان اردوی لشکر است و در دگر بود و لشکر
 نوع بعضی که کرد و در دگر بعضی که در دگر حواله را می در کون
 که در دگر حواله را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 ماریا حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 پس ماریا حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 ماریا حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 کرده ماریا حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 و لیکن ان حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 پس ماریا حرم خود را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 بود و حواله را می ماریا می نامد و حواله را می در کون
 که اکاه بود و حواله را می ماریا می نامد و حواله را می در کون

اصناف و حصول بسند و بدو از احوالی که مضامین خود
مانند و آن خداوند است و در احوال خود و احوال
خیران و محاسن که مثل بحر نایب که معنی خود بود و عصب
کنند و اگر در اندرون آن مثل قوت دارد و مکرر در گذارد
بامر و بدو از احوالی چند که در آن اندوهی مالمی با انصافی
نول که کس در آن احوال ضرورت کسب می نماید و سهل بود
و اگر بخواهد که دفع جنس احوال را در نظر بماند که در یاد
لغز قوت مضامین غالب شود و هم از آنکه بگوید و هم
از آنکه بگوید که کس با احوال مضامین و بعد در دست
از عالم مضامین و در یک شدن و در عالم تضاد که آن عالم عظمی
و چون بدین مرتبه رسید و در آن درجه ملکوت حاصل شد
که ما ساند اسرار الله و حده و احوال خود و احوال بر عالم
نوال و است بر عمل که مردم را بداند و اگاهی کس
در انجام اگر چه در صورت آن احوال را محمود خلق سکون
و از حساب بمریدان حساب ما ساند و هر کار کرد و عمل

مقدمه

۱۲۲
که در آن حریفی نماند و ما کانی رسید اگر چه محمود خلق اراد
اعمال خود بمریدان به احوال خود و اگر چه صورت عباد
دارد و السلام علی ائمه کتب کامل شد
سسم ائمه الحسن الرضی الله عنه رب العزه لعالی و حده
و بعد است اسما و اکاه است از مکتوب دل و صبر و
خادم که در باره احوال احوال و احوال و احوال مجلس نمودی
از حق عالمی باری الهی صدی حسن الهی صبا الاسلامی
اختصاص و الا کار و الا مصلی رتبه صفت بکجه و مصلی خودی
بسد و بماند که دل بوس و صبر یک مبارک می سبک شد
که آن سخن از دعا کوی بختی است و حاصل بر در و عرض
حال عظمی خودی و است آن از آنجا و حسن هر مسافری
و موافق جلی خواهد بود و ما مبارکی از آن صورت زلف
اعلی او فایز دل مسافره و محافل و مکارم بر کار خود
و از حد دل سبکی تعالی در آنکه از محاسن و فضائل نظری
و خلق هر چه ساند و ساند و هر چه خود است و فرایش کرد

البحر ما والکتاب رقی لحد البحر مثل ان بعد کتاب رقی و
مقصود بدین مواقع اعلام سر لوقه بحان بحان من بسیم
رحم العین بحان دند که کدب رسد و نظر مبارک از طالع
ان حالی باشد پس از اوقات کدب رسد و تو اعد سعاد
و و حسانی محمد ما و اساس رسد و دی بود و محمد و محمد
نقد حق محمد و صلواته علی محمد و اله

انصاف رحمه الله
تم از بحان حواصیل الدس حمد الله موجود است و کما
ماکی و نفس ما مصرف امور کبی بود و کبی ما مصرف امور کبی
و ما کما می مصرف امور کبی و کما می مصرف امور کبی
اول را و اما می بفعل حواصیل دوم را و اما می بفعل
و سیم را و اما می بفعل رد یک بفعل کس مصرف
امور کبی را کبی در عالم روحانی است و اما کما کما
امور کبی کبی خود در عالم حسانی و خود ندارد همه حرد در می ار
اصنام خود می خود و حردی حردی کس بود و کبی حردی کس

در کبی

و محسوس حسانی بود و معقول حسانی مل مصرف امور کبی و
حردی کما کما که روده هر دو عالم است و نمودار هر دو عالم
و اما هر دو کبی سیم از منقسم در ار وی داد و نوسه داور
اکسول کس کس موجود کس دیگر با کبی دارد و اما کبی کبی
رود و کس با خود و حردی کس بود و کس بود و کس
حواصیل ما خود کس بود و حردی کس بود و کس و ان
و حردی کس و اما کبی کبی دارد و اما کبی حردی دارد و اما کبی
کبی با کبی حردی با طبع و کبی کبی با عقل کس کبی
کبی حردی دارد و در با طبع مانده بود و کبی کبی
دارد و بفعل نوسه و کبی حردی مالاب و حواس
بود و محسوس موهوم و حردی کس بود که اکا حردی
بود و اما کبی امور کبی حردی کس بود که حردی محسوس بود
و حردی مالاب امور حردی اند و حردی محسوس بود و اما کبی
کتاب به مالاب و اما بود ملک یا خود و اما بود کبی
در خود که خود و اما بود و خود مانده و اند و اما که خود مانده

وجود پس از خود بود و خود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 و نمیدارد که پس خود بود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 بود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 و این مانده است و اما مطلق و خود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 یعنی که مانده خود و مارک بود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 اما خود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 بود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 البت مطلق کرد و هرگز نیست بود و مارک کرد
 که پس در عبادت پس از خود بود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 شکل و دو وجه اندی بودند و خود و مارک بود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 کلمات را از هر حالت البت تفاوت کرد و مارک کرد
 او ثبات بود و مارک بود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 بر جای بود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 کاهی مانده خود و مارک بود و هرگز نیست بود و مارک کرد
 مانده کلمات و خودی خود و هرگز نیست بود و مارک کرد

و قوت

و قوتها جسمانی از کار مار مانده مانده کی خودی هرگز
 و سوا اعلی جسمی مانده و مانده کی خود که خودی هرگز
 و در بی ادب مانده و اس مانده مانده که خود و مارک بود
 و در اما در مانده و اب خود و مانده و مارک بود
 رسد که هرگز نیست بود و مارک کرد
 و الصلاه علی محمد و آله الطاهین بحسب تمام شد

القاسم کلامه

العهده الی من بعد من العزیز و منی فی العقیق مقام کل
 واحد و من بعد من منارک و اما الامر من الی تم العقیق من
 تم الکلمه من الموعظه من الوحده و منی العالم الی منی و منی
 و صلیت الی کل و صلیت کل صاحب کلمه و عدده واحد
 القاسم کلامه

ساکت است هرگز نیست بود و مارک کرد
 اراد است که هرگز نیست بود و مارک کرد
 خاطر بود اما خود و مارک بود و هرگز نیست بود و مارک کرد

بدیده نفس بود انگاه نفس مرعفل را با و بد انگاه بعضی بدند
 ان حروست نفس کل ان و است که محط از همه است و چون
 ان نفس را در می خارج کرد که کامل بود نفس کل رسد و اگر نفس
 انرا مانند اگر است را رسد که ان نفس کل رفته بدیده که رسد
 نمیدانم و اما در این راه موجود که رسد و معدوم بحالی اند
 عاقل الطالون غوا که ان نفس است سهوانی و عصبی و لطیف
 سهوانی حرثای مایع حاصل کند و نفس عصبی بود ما را خود
 دفع کند و نفس لطیف و نمری است که نمر که میان مایع و خیار
 خون هر سه اعتدال دارند و فصلب حاصل گردد و چون از حد
 اعتدال مل شود در ملک حاصل شود اما چون نفس سهوانی
 معتدل بود از اعتدال خوانند و هر دو ان حرثی است
 نیکو چون معتدل بود یعنی رانده از اسره خوانند و اگر مایل
 گردد و نقصان را محول خوانند پس معلوم شد که عصب حاصل
 رسیده متوسط میان دو حرث که رسد و ان سهو است
 و محول ان نفس عصبی چون معتدل باشد از اعتدال خوانند و

نفس

عقل

حاصل میگردد و چون ان موه از اعتدال بیرون شود اگر رانده
 گردد و از اسره خوانند و اگر مایل باشد نقصان را حروست بدیده خوانند
 پس دانستیم که نفس عصبی است متوسط میان دو حرث که رسد
 و ان نیز و چون است اما نفس لطیف و نمری چون معتدل بود بر مایه
 از انکه و حد رسد که رسد و اگر ناقص بود از انچه و لطیف که رسد
 نمر حاصل است رسیده میان دو حرث که رسد که هر چه عصب است
 و لطیف است و انهم که نمر حاصل است رسیده سهو است رسیده
 که فصلب انسانی را اصل ان حرث رسیده عصب است و عصب و نمر
 هر یکی میان دو حرث که رسد فصلب انسانی هر چه رسد که در حد
 و اساس و دولت است رسد که خارج از اعتدال اند پس
 ما در ان سر است از مردم و اما و انجا اساس هر که رسد
 سهو است رسد ان سر رسد که عاقل و عباد و علم
 و صبور و عصب است رسد و علم و حوس و سر حاصل کردن رسد
 و عاقل رسد عاقل و حوار و ان و اما است اصول
 اساس و احلاق که رسد و السلام و الحمد للقدیر العالمین

از انچه خوانند و ان نیکو است
 رقیب و حد معتدل بود

و در دو حال را در حجم حلول یواند بود پس در دو قسم عالی بود با حال
 حسن اصلی و دانی بود حجم را و آرام عریض عارضی با تنگ
 و نه در دو حال مساوی حجم را اصلی و دانی سواند بود اما دانی بود
 حرکت طایفه را که حجم کو عریض با مقدار معیار خاص بود که
 با خود دراز ناگوار باشد باز که سطح یک ملک مطلق مقدار و
 حال اول و دانی که هر حجمی مقدار است پس اگر مقدار حسن
 سویی مقدار می حجم بود پس باطل بود و هم خود است سویی خود کرده
 و حسن جز را محدود و است سویی نماند که اگر حسن حجم را به از مقدار
 بود ملک در مقدار بود و در دو نماند که حسن و این حال را اصلی
 و دانی که در دو حجم را پس بر تمام حجم را و مقدار حاوی و در آن
 بود و در یک شکر در دو نماند که حسن با مقدار حسن با خود هر دو حال
 خلاف خود است که نه چیزی و را پس کرد و نه چیزی که این
 بود پس حجم که حسن اصلی و دانی بود حجم را با مقدار است
 و نیم دیگر در است نماندنی آرام و بی حسن اصلی بود و حسن عارضی
 و نه از آرام و میگون حجم را در هر حال را احوال چهارگانه اند که

باطل که

باطل که حجم بود مقدار و عظم که صورت حسن نماند و اروی
 از حسن که در حجم می بود حسن پس و فعل او بود و در بدست
 او کرده و پس که در حجم نماند است حجمی را و در دو بخش
 حده و حجم که حسن حجمی را با است با احوال و صورت مختلف
 چون حجم سبزی و عسری و وسط و مرکب و رومده و رنده و
 محکم که حجم بود که با احوال که حسن مختلف با حسن نماند
 حجم بر نصف با علی و حسن نماند که حسن بر نصف نماند
 و ایندکان نوع مردم مقدار حسن احسام را طبع نام کرده اند
 و حسن چیزی را طبع آن حجم با حوائج حسن مایه را
 در وضع و بها و طبع فلکی با حوائج حسن احسام عظم را
 در کثرت و استیاله طبع عسری و حسن احسام مرکب را در مقدار
 طبع مزاجی و مایه حسن احسام حاوی را در است
 حیات و رندگی و طبع رنگی را حیات رنده و حسن حیوانی
 نام کرده و طبع احسام سالی را حیات رومده و حسن نباتی
 و طبع احسام سطر را موی عسری و طبع و سهر را حسن فلکی

و حوال حسان سطا مکنی و کرکت سطا مکنی اران حسان
که مده اجس ل حسان اند نام یکی مود و طبع ح ای نام
که مده و احسان مده مده و کرکت مده مده مده
و حوال طبع ح ای حسم مخرج و حوال نام اند کس وی حسم
نگذرد و غالب مود و طبع بعضی حسان دیگر حسم
آورده کربان مایه و حای حسم مده مده مده مده
اروی مده مده مده و حان و مده مده مده مده
وی سار کو مود و اران کو حوال و حوال طبع حسم و طبع
عصری و طبع ح ای کس وی سار کس و مده
و حسم و حوال و حوال حسم حسم حسم حسم حسم
مده مده مده مده مده مده مده مده مده
و حوال و حوال و حوال حسم حسم حسم حسم
وی مده مده مده مده مده مده مده مده
سار حسم حسم حسم حسم حسم حسم حسم حسم
و حوال و حوال و حوال حسم حسم حسم حسم

۱۴۰
در افراس نام از جسد درو شده و مانده او از حتماً محقق
از احوال و بطور که چون احوال و فی کس است برای
بروین پس این اندامهای مختلف برسی دیگر چون
رسمها ساخته کرد و اندامی دیگر که می چند برای در آوردن
عذاب موافق و جندی از برای برزخ کردن و در میان موافق
در و نداند چون دمان حال که غذای و فی کس بدو رسد
و بعضی ناسکی مانند عداست جی جسم و یا مانند و حر کردن
بالا است بجه که هر چون دمانها و چون دیگر مری سوی مجده
مانند عداست از آن که در دمان خود رسد مانند مانده
فوت و اضع دمان بران دیگر می کند و سوی مجده و در
مجموع می مانند مانند فوت و همه ساله که در و از برای
بروین شدن عذاب مجده و سکه محراب و ساخته می شود
بروین پس از آنکه از مجده سوی فکر مانده عذاب
اعظم و ساله زود کند و در و افواج با آنکه ساله
و مانده موافق مانند ماری فوت و اضع مجده را ند که در و محرابی

فراج خون رود و ما منصفی کند که ما ندانیم که از برای مریون کردن
 ساه و ما موافق افریده شد و عذای لطیف و سالی مجاری
 سنگ ساهوی خوب کسیده حکم خوب را بنده معده را
 روان کرد و سوی حکم که مژده و منسای مویهای عاریه است
 در جوان و در تمام کس که زود و دوران حکم که چار کوه بود و عدا
 الحی سکه و گرم بر سر اند و صرا نود و خدا کرد و موقعی
 را اندر کوه حکم که نهاده خون کسیده در مجمع بود و الی هرگاه
 و الحی غلط و سرد بر سر و سر و سینه و ان سود است و
 خدا کرد و در کله کله ای حکم سوی سر که کله و سر در
 مجمع کرد و الحی ما را مدهم حجاب بود و معده با عذار و ان کرد
 سوی حکم که ما را خدا بود و کله و در حکم سوی کرده و اگر کرده
 سوی مساه و از مساه بر کله نگاه نول سوی مریون را بنده بود
 و ما می خون بود و کس که کرد و الحی بطرف و سالی سالی را نام
 زلفه بود و در مجرای رک فراج سوی ان اندام سرف که
 مژده و معدن حساب اوست در حال و اول و اول خوانند

کینه

و الحی بر سر او را ساند و مود و الحی مریون عذای
 دی ما در رک سریان که مجاری اوست سوی اندامی
 خالو و همگی در خون حوی بر رک که سس اب را در در مای
 رسته و ازان رک فراج و در رک که سس ساه را در
 و احرای اندام خون خدا و ل و سواقی از و در حای سوی مریون
 کسیده و مسکن و از حوی که در دل روان کرد و در شش باهای
 بر رک در حوی سوی ساه و از سس که مژده الی الحی
 و حرکت احساری در سب نام ان مژده و از ان مژده را
 سز و بد و مود و الحی مریون اند و احرای سس خالو و در حای
 خود بر همه احرای سس رسد و کوه سس سریان بر کس مای
 از کوه است الحی لای عذای همچون است سس سس سس بود و در
 مویهای همچون و از مای و محس سوی اندام سس
 مجاری سس مای دل خون سس و مای و سوره سس و حوی مای
 لطیف و گرم از حوی و بر رک سس و رک سس سس بود
 رود و ام سس سس ل و مژده سس مژده و حای اول

سوی اندام سوخته ماند و هر اندامی به جی ماند و از هر که
 سوخته است سوی اندامهای دیگر در دل با جوی که عدای همه
 است الی می گردد و در گمانی فکر چون در گمانی دل کند از آنکه
 فکر مند و کارهای نوبتهای نامیده است و دل مندا کارهای نوبتهای
 حیوانی و دماغ منسا و مندا و نوبتهای الهی و ماسنگی و منسا
 از دل و فکر گمان سوخته است بدگر اندامها را بر هر عضو
 سوخته است هم غصه جوی بالهای حسن و هم غصه
 حرکات اراداتی اختاری با اعضا و حال و رو گشت کسند و حسن
 حساسند در هر محلی صغی دیگر مانند دماغ که مندا او ترس
 اعضا است غای او در مسائل محال خوف ساحته شده است نام
 از خوف دماغ و احوال لرزش خال و معدی دارد و سوی مهرهای کردن
 دست متصل به فداال مهرهای و کسان اسان مری ممکن نام
 ال کجای و طبع و مزاج معبر مانده و تحول و سالت معبر را
 و غصه است خال و زخم از مزاج و کجای رسیده و عدالان معبر
 با اسان رسد و نوبت جن و حرکات دماغ لویط اسان

اعضای

اعضای همه احوالی رسد و از غصه حرکات ساج
 کرد و در کوس اندام حساسند و در احسا و در حوس و در
 حسن است محسوس ساج کرد و در حوس و در حوس و در حوس
 نوبت سرون من کسند و در اندام حسن و در سرج ران
 و از برای هم رنوبت مجاری سبی و از برای حسن سوانی ظاهر
 سواج کوس و از برای حسن سبای غصه سمان الی این
 دماغ رسد و راه دو ساج که بر دماغ خوف
 و در آن غصه ساند و مزاج سده و طبع جی هم و در طبع ساد
 بر طبع نوبت مرکب و حمله مبدوم در غصه خوف و در جوی
 از الای حسن الی دیگر در جسم سبای و در کوس سوی و در سبی
 نوبتهای و در زمان حسدن و در نوبت کف دست و در اندام حسن
 سواد و از حسن بر اندامی و جوی خاص هر سده که فعل حسن
 در هیچ حسد مختلف است به هیچ فاعل حساسند و فاعل حساسند
 اختلاف دارد و کس که اجسام که هر یک در سب کالی و صغی
 حساس بر در است حساسند و در حوس اجسام و سنده است

حساس
 ماهر و حاکم است
 و در اعضا اختتام

حساس هم

و حسن احسان بوده و چون حسن حال او است و نقد و سداد
ارضای خاصی است از آن و حسن مردم در کارها و کسبهای عقلی چون
دران و کارگران که بگویند و حساسند هر نوعی و هر چند اهل امر اندازی
اندک هم خاص مردم و دیگر حال او را که فاعل و دیگر حساسند و فاعل
مذکور بود و فاعل بود و فاعل بحر خود اما فاعل بود و فاعل است
و حساسند و احسان و حساسند حال و ملک او و حساسند و فاعل
فاعل او عام است و فاعل او را که فاعل و فاعل و فاعل و فاعل
حالت کار او است و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل
میرسد و بعضی احسان و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل
مذال از رزده حساسند و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل
مخود و او خود و حساسند و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل
کند و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل
گویند و بعضی از فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل
نسب فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل
رود و گویند حساسند و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل و فاعل

١٠

۱۳۳
و گفته اند که در این جسم که بعضی از اجزای آن را انسان
می نامند و در اجسام دیگر چون بعضی اجسام غیری در بعضی
بعضی از اجزای آن که را طبع است و چون بعضی اجسام
روشنه در اجسام غیری که در بعضی اجسام
حیوانی و انسانی و حرکات و محركات **فصل** در شرح بعضی
قسمت های انسانی و حیوانی و در خود هر یک از این قسمتها
و سبب اینها و سبب اینها و در خود هر یک از این قسمتها
مردم مانند انسانها و سبب اینها و سبب اینها و سبب اینها
حیوانها و سبب اینها و سبب اینها و سبب اینها
که در بعضی از اجزای آن و در بعضی از اجزای آن
حرکت را و در بعضی از اجزای آن و در بعضی از اجزای آن
وجود سبب اینها و سبب اینها و سبب اینها و سبب اینها
بسیار از اجزای آن و سبب اینها و سبب اینها و سبب اینها
مردم مانند انسانها و سبب اینها و سبب اینها و سبب اینها
سبب اینها و سبب اینها و سبب اینها و سبب اینها

و اما میان کلی عاطف وی رتبه ای من روی و در رتبه
 کلی در و اندر خلاف موجودات حروی باشد در جهان
 حروی که یکی کلیات و مرکب و یکی اجزای و در آن
 و این جسم را سراج نام داشت میان اجزای که در آن
 روغن مانند و در کمری روغن بر روی و سراج هر سراج
 و روغن بر آید سراجی و روغن سراجی است سراجی و روغن
 بدان اند و روغن کرد و در و ما و ای نوسندگی جهان
 جسم است و از عالم حروی خوانند و هر و سراجی جهان
 حروی است از عالم کلی خوانند و جهان جسمانی را از آن عالم حروی
 که اندک که در کمری است از روی عالمی که بسیار است از حرا و حروی
 از روی زمین صفت دارد از آن روی که بود و از روی دیگر
 سراج جهان حرا و از آن عالم کلی خوانند اندک که در سراج
 در و همه یکی باشد که مردم سخن در جهان جسمانی بسیار است
 لکن بیوع در جهان حرا و کسب و در روی که در سراج و از آن
 عنوان نام می کنند که در جهان جسمانی که کلی مطلق و العاقبت حرا و

جهان

بود و کثرت بود و کثرت است و واحد با کثرت بود و
 و حده و واحد معنی است که کثرت و حوال جسم بسیار
 عالم جسمانی جسم واحد عالم حرا و جسم مانند و حیوانات
 است و عالم جسمانی که حوال معقول حرا و جسم و مردم
 مجموع و دو جانب کانی حرا و در و لغوب بود و طبع
 لغوب و کانی حرا و فعل و طبع لغوب است که مطوع و در
 جهان جسمانی اصل و فعل و معقولی نوسنده و بقوت
 و در جهان حرا و روغن سراجی است و فعل و نوسندگی
 و مطوع و لغوب و حوال جهان دو کلی و حروی که مردم
 نیز بدو کس بود حروی که یکی و سراجی جهان جسمانی و سراجی
 او مردم که یکی و سراجی حرا و است و یکی وی از جهان حرا
 و سراجی سراجی است و یکی و سراجی حرا و است و سراجی
 محسوس و محسوس و مو و مو اما اندک مردم که اس که کرد و
 حرا که یکی و سراجی و سراجی و سراجی و سراجی و سراجی
 حرا که در در البس مردم از آن که بود و کسب لیس

[illegible]

حبيب

تورک

130

قوت غایت از حاضر سردار و فی عسکری و عصائی و ایست
که حلاوت غل فی عمل حضور در الب و فی لوان و فیه
و لوی خوش و ما حوس فی حضور مک و عفو مات الاول
و اسکال فی مکه بر الب مداس ماسد و اوار ریط
و حروک سد فی الب سوانی و کرمی اس و شروی آ
فی مکه سوب اندام مار اند و سوم ماه اکی ماس
که مدس سوب اکی بود و احوال محسوس از حرمانی محسوس
که بحال و محسوس از آن که موان سده در حضور از حرمان
و به رغبت حوس و سمنی و دوسوی و کراسدی و لوار مدگی که
از بعضی محسوس در کمال اند و از آن غیث و حوی بعض حیوانی
زاده و در س مراتب سه کاه است خاص حروی مردم احخاص
و کمر طایران عام از سبب انبار مدوانی گشته از هر جریب
و مالک حروی و حارم ماه اکی سده است که مردم حرو
احوال احسام فی احسام و احسام فی احوال سده است و
احسام حروی که در حواس اسکال و احوال و کفایت پیدا

همه با هم بسند به شکل جسم جدا بود و به یک جسم رکن
و بعضی جسم بعضی و بعضی که جسم و کماکی جسم در احسام
ساز و کماکی لول در الوان ساز و کماکی بعضی و اتصال
ساز بسند اگر در دنیا که حرکت جسمی آن وحدت باطل کرد
و از عالم حقایق و احادی وی و مولد است و مرکبات است
و جنوا مردم را نفوس هر حقیقی جدا تصور شده و هر یکی را
می خوانند از من و اسما و از عالم کلی موجودات است که یکی
و روسی یک سال بر دار و در هر دو عالم و هر است موجود
است ساز می یعنی کرده بود و نور الهی و الطاف ماسای
اما آنچه در سده مردم را از یکی جسم عالم جدا جسم است
و فی لونی و سفاقی و سبکی و سنگی کرد و آنچه طعناست هر
مرد و او محط و مرکز زمین دارد و طعنه است اگر از زمین
یک طعنه کردند و هوا و است یک طعنه و طبع اطناف و سفا
طبع اطناف و سفاقی فاند و در و احراق مرد و کوه و کوه است
هر کسند و طعنه در زمین است و طعنه طعنه طعنه طعنه

مردانند

مردان فلک است و فلک است فلک است فلک است فلک است
فلک است فلک است فلک است فلک است فلک است فلک است
عطار و در فلک است فلک است فلک است فلک است فلک است
هوا است فلک است فلک است فلک است فلک است فلک است
که اگر بودی روسی او ماه بودی فی لغاوت پیشی و است
ماندن از ماه و ماه را در فلک است فلک است فلک است
فلک است فلک است فلک است فلک است فلک است فلک است
مرد و در فلک است فلک است فلک است فلک است فلک است
از فلک است فلک است فلک است فلک است فلک است فلک است
مرد و در فلک است فلک است فلک است فلک است فلک است
در جسم وی است فلک است فلک است فلک است فلک است
سب و در فلک است فلک است فلک است فلک است فلک است
و احسام عالم بحر مولد است فلک است فلک است فلک است
مسی احراق است و سفاقی است فلک است فلک است فلک است
و مظهر ماه و خاک است فلک است فلک است فلک است

سختی

زمین کدو نمره و این اهرام کروی که در این راستی قرار گرفته
 در میان است چنانکه که مواز اهرام است و در میان است و
 است که مقدار قطر و مساحت در میان است و دیگر اهرام
 مقدار است که مقدار قطر کم است و مساحت در میان است
 این سطح زمین که موضوع حال و این سطح که معانی است
 که در سطح هر یک زمین کدو و خطوی مقدار این عدد و هر دو
 و در سطح است و مساحت در میان است و مقدار این عدد
 زمین که در هر یک زمین مساحت هر دو مقدار و مساحت
 مساحت که هوا سارده مار و هم چند قطره زمین که چاه به مار
 در مساحت و مساحت و مساحت و در مساحت و مساحت
 مواز است که مساحت و مساحت و مساحت و مساحت
 و مقدار مساحت ماه هم چند مساحت مواز است و مساحت
 دو مار و مساحت و اما مساحت فلک عطار و چند قطر زمین است و مساحت
 حج مار و قطر زمین چند و مار و مساحت و مساحت و مساحت
 و اما مساحت فلک رهبر چند و مساحت مار و مار و مساحت زمین

و قطر

و قطر زمین چند و مار و مساحت و چند کبک قطر عطار و اما مساحت
 خورشید چند و مساحت با قطر زمین و قطر زمین چند و مار
 مساحت و چند کبک قطر عطار و مساحت و مساحت و مساحت
 چند و مساحت و مار و مساحت و مساحت و مساحت و مساحت
 هم چند مساحت و مار و مساحت و مساحت و مساحت و مساحت
 فلک اختران ثابت چند و مار و مساحت و مساحت و مساحت
 و مساحت چند و مار و مساحت و مساحت و مساحت و مساحت
 الافلاک را عظیم است و است از آنکه این افلاک را عظیم
 از حرکت اختران نشان و اختلاف نشان در روشش ساخته
 به الای ساخته از بهر معرفت آن و از آنکه کوهش کبک و مساحت
 اختر و در که بدان اختلاف و اتفاق او با دیگری توان دانست
 عظیم او را از حساب نظر چشم نتوان ساخت و جمیع اختران
 که در نظر توان شمرد و استندگان هزار و مساحت و یک کوب
 شمرد و استندگان و مساحت و مساحت و مساحت و مساحت
 و مساحت و مساحت و مساحت و مساحت و مساحت و مساحت

و شش سال مسکن در دهک هزار و هفتصد و سیادال
 یک روح به سهرار و هفتصد و سیادال
 اول بار رسد از کربلایک اطلاق سه هزار سال که روح
 مارا سعاد و سی و سی هزار سال باران عطر رسد که
 از یک و بار آمد و اما فلک روح به سب و چهار
 ساعت بخای مار رسد و اما فراموش اجتماع که یک
 روید که کند که زمانی بود سال هر صد و هفت هزار سال
 و ان اجتماع هفت کواکب بود و اما وسط در اول دفعه اربع
 حمل به و ان رس آمد و کمر و دو اسد در وسط پنج سینه
 از دور ثانی عالم و از فراموش باشد که هر یک ماه مار رسد
 و ان اجتماع ماه بود ماه هر کوی که کواکب روید در یک ماه
 و باشد که هر دو لب و اسد و کمر و اسد و ان اجتماع خود
 بار نمره و عطار در اصل و باشد که هر صد و بود در روز
 حواله ان مری و هر چه و عطار دو اقسام و باشد که هر
 هفتصد و سیاد و روح روید و اما قبل از اجتماع ان

نامح و مانند که هر دو اسل و هم هستند و قریب خون نرالن
مخرج با رطل و مری و مانند که در درک است که کما را مری و
و نرالن مری و رطل مانند و اسل نوع و سبها که شرح و تفصیل
اینکه اسل در کتب مومن علم نجوم آورده اند از حرکات
و بیانات و اسکان و افلاک و اخراش و ما سبها از حرکات
جمله از اسل حرکات و داسها که هر دو حروی نفس را
حاصل اند و حال را از اسل خاص مردم سبها می دارد و در اسل
کلی سبها و علیت خوب خدا دارد و علیت این مردم را از
حد مرید نفس حساسه و رکن در و اسل اسل و بیانات
عالم شمس داس سبها و افعال حران و افلاک
که اسل اسل داس در کتب حوالس یاد کرده اند و این
طالع موالید و غارب و وسط السما و الارض و طالع سبها
و کارها و اوقات و ساعات اسباب برگزیده و حوالس
و سواد و حوالس داسها خاص نوع مردم معلق دارد
و غیر معلق و هم اسل احوال روشن گرد و سبها حوالس

حروی موافق اند با حق امدان جواز نیست ما و نام سادۀ
 مساوی آن دیش ما سدا و روس سده ماسد و عرض من
 از اسخاص مردم آن داسها بحال معصوم مندار سدا و
 کدندگان بملرب ماری مایه و اندکلا و مار مایه کان را
 و منداران داسها کار و حال احسان عیسی است و انکس
 انسان ما هم در سخن بین بدان اسارت ریسب حیدر
 در جور و ارموع داسها عالم جسمانی که جسمه و مطلق نبوت
 فی سارک کسان و جمال سناحت جسم است سارا را روی
 که جسم عالم است و سارا را روی که کل و هیات و لون و کیفیت
 دارد و کس را که توان سدا ملک از آن روی که جمیت
 و او را و خودی محمد و دی مهادرست و مهادر اختلاف
 و محل مهادر اختلاف سدا رو که مهادر کا به و و مهادر محل مهادر
 سس از مهادر بود و اسس مهادر در و توان بود و محل مهادر
 مهادر جسم ماسد و مهادر فی محل و ما هم بود و انشان
 جسم بود است و این داسه در همه اجسام یکیت اگر

لکه

سط و اگر مرکب و اگر کسب و اگر نارس و اگر با حال
 و اگر فی حال و خود جسم مطلق که این کسب یکس سدا کرد
 و نه نوع و نه کمال که حسن و جمال را و خود جسمی حاضر و
 کرد و مکان را و خود حالی یا محسوس از جسمی محسوس
 جسم مطلق را که در همه اجسام یکی ماسد حر و خاند و حی
 داسه را نام معقول و مردم را از خود و در خود و کس
 کرد و کس تا و روی موهنای حی و آلات جسمانی و مهادر عقل
 و عقل مهادر حر و کس و سدا سود و اما که داسه سده است
 مردم را از عناصر و از کمال و فرو و ملک ماه جسمت حیدر
 عظم است و طابع و کسب ساس و در عظم بدن و
 امین ساس و خاصیت هر یک در حال انفراد و در و
 ماه صحبت و قوت و ساسان در شش و حرکات و
 سلسلات و هر چه بدان علم و قروج وی مار کرد و ار
 حراحی و تضادی و مخزی و کجانی که جمله من و عطای
 حر و است نفوس را که مدوان معطع سود و عی

نفس پوشیده نماید که نفس با طهارت فی ارضه کما یقول عالم
 مجرد است و تعلو و تبدل بنا بر توقف کلمات است
 و چون حکم ما جلع السیوب والارض و ما سها لایعین هر چه بود
 بحسب اقتضای حکمت بالذکر برای غایتی و معلمی خلق فرموده اند
 پس نفس انسانی را برای حکمتی خلق فرموده باشند و آن حکمت
 بموجب نص شریف و ما خلقت الجن والانس الا ليعبدون
 تحقیق کمال عبودیت است که عبارت است از صرف قوی تمام
 در تشبیه صفات الهی بقدر امکان تا شکی نسبت آن عبد اندیش
 جلب نماید و پس بر هر آدمی واجبست که سعی نماید در تکمیل
 خود تحصیل فضایل و از الذرایع و الاحوال قطع نماید و جدی
 که نفس ابویطیریک طبعیت حاصل شده مرقع گردد و بعد از آن حرمت
 حاصلی نداشته باشد و ندان و اجرتا علی ما فرطت فی جنب الله
 و بخوانم ملکوت الله کار کنیم و زنده نمانیم را و در رو
 که رحمت روح بجای دیگر کشیم چون نفس با طبعی که رتبه وجود
 واسطه است میان عالم عقول که مجرد است و عالم جسم که مرکب

مقول

مختصر ندیش در ادویسی بعالم علویست و ادویسی بعالم سفلی قرار
 افوی است فاده علوم و معارف از جواهر قدسیه نماید و با این اعتبار
 او را قوت نظری گویند و از چشمت نماید تبذیر و تصرف در بدن
 اقدام نماید و از چشمت او را قوت عملی گویند پس او را با اعتبار
 هر قوی کمالی باشد و چون قوت عملی و شعور است یکی حرکت یک جلب
 ملازم و از قوت شهوی گویند و دیگر یک در دفع مینافذ و از قوت
 قوت غضبی خوانند و بر شیطا و کمالیت پس اصول فضایل پنج چیزند
 بعد و قوی نفس اول کمال قوت نظری و آن طماع است بر حقایق موجود
 و احوال ایشان بعد توان دانند از ده امکان و از احکمت خوانند دوم
 کمال قوت شهوی و آن اقتضای است ریشیات حسی و لذات جسمانی
 بر قدر ضرورت و حد صحت بی افراط و تفریط و از اعتد خوانند سوم
 کمال قوت غضبی و آن مکنه استعمال غضب است بر وجهی که مستحکم حکم عقل
 باشد بحسب مواد و کیفیت و کیت و از استیانت خوانند و چون
 از بر مصلحت حادث شود و امتناعی روحانی و در میان ایشان و از قوت
 از افراط و تفریط و از استیانت خوانند و از حقایق حاصل شود که کمال

و از جهت

و نامی فضایل مان باشد از عدالت خوانندگی از حکمای متقدم و متاخر
 اجتناس فضایل چهارست به غیر از اجرای مادی عدالت که نموده
 جزو صورت است و عبارت ایشان در آنکه عدالت فضیلتی است که
 از فضایل ثمره مضطرب است چه در بعضی مواضع تصریح نموده اند بر کتب
 عدالت از آن سه و در بعضی محال بلوی فرموده اند بلکه تنصیف بر لب
 و اگر عبارت ایشان بر بساطت است چنانچه از ملاحظه
 نظائر آن منظر انگار ظاهر شود و عبارت اخلاق اخیری که قد
 در باب این فن است اگر چه ظاهر در بساطت است و از اضطرار
 خالی است اما در تعریف عدالت متوسل است چه اولاً تعریف عدالت
 بر آن وجه کرده که مذکور شد و ثانیاً گفته که قوت در آن نیز همان
 قوت تحریک دو وجه دارد یکی قوت نظری و از تمذیب او
 فضیلت حکمت ظاهر شود و دیگری قوت عملی و از تمذیب او
 عدالت حادث شود و بعد از آن گفته که چون محال قوت عملی است
 که تمیزات او در آنچه تعلیل عمل دارد بروحی باشد که باید و حاصل
 آن فضیلت تعلیل عمل دارد از این جهت حصول را این قوت

باشد

۱۸۹

باشد بر حصول سه فضیلت دیگر و بر خط لب پوشت نیست
 که در میان این دو تعریف بونی بر این است چه در تعریف اول عدالت
 کیفیتی متناهی بود حاصل از از دو و آنچه در این تعریف کیفیتی است
 حاصل از تمذیب شعله قوت او را که و این در این تعریف عدالت
 راجع مادر کی خاص میشود و در آن تعریف راجع بلکه که مبدأ او را
 و غیرت چون افعال قوت شهوی غصبی و اینها توقف حصول
 عدالت بر تعریف ثانی بر عمل ظاهر نیست بلکه ظاهر خلاف است چه
 برین تعریف عبارت از علم حکمت عملی بود که آن معرفت اموری است
 که وجود آن بقدرت و اختیار ربانی باشد و شک نیست که حصول
 این سه توفیق بر عمل ندارد و بی تکلفی تمام تحقیق خام توفیق و تحقیق
 این دو سخن متذری نماید و آنچه باقیست اقرب می نماید
 که عدالت عبارت است از بلکه رعایت اعتدال در جمیع افعال این
 ملکات ثمره نموده که خدام او باشند و رئیس مطلق عدالت بود
 و اگر کسی منافقه در بساطت عدالت نماید و گوید چراست بد که
 مجموع ملکات ثمره عدالت باشد چنانچه ظاهر بعضی عبارات ایشان

جدودت کفیتی و حدائی ظاهر نیست و دلیل احدوت
 آن قائم بر کونینگی نیست که نفس و خدائی الذات است بخود
 قوی در واجبهت مظاهر و آلات و آثار است و همه در ذات
 نفس راجع بحقیقت و خدائی اوست نموده بخیر اساطیر حکما که این
 بعرف زمان ما اشرافین گویند بخیر آن نموده اند و همانا این معنی
 ظل صفات آئی است که باعتبار مظاهر و آثار متعدد اند و
 در احدیت ذات صمدیت مندرج شده متحدند پس ملکات
 ثلثه باعتبار مظاهر و آثار و آنکه هر یک را صلاحیت حدوت
 بدون الاخری است متعدد باشند و چون نفس متمرکز بان
 بر وجهی که علی الذی دام افعال و فانی مصبوط و بی قرار و صدد
 یابد بی چشم روستی جدید و سعی متانف آن بلکه عدالت باشد **فصل**
 بیاید نیست که در تحت اجناس چهارگان فضایل انواع
 نامحسوسه و مندرجست از احوال انشهر است هفت در تحت حکمت
 از کما **عزت** **فهم** **صفای** **دین** **سهولت** **علم** **احسن** **تفعل** **تحفظ**
 دیگر اما ذکا بلکه عزت استنتاج قضایا و سهولت استخراج

از کما

سازگار

بنا بر است و این سبب کثرت مراد و مقدمات صغیره تواند بود
 عزت فهم بلکه انتقال از لزوم ملو از هم است بی فصل مکنی و همانا
 فرق میان این دو است که اول راجع بحسب حرکت مکرری میشود
 و ثانی در غیر مکرر مثل انتقال از لزومات تصویر ملو از هم آن باز
 قضایا بملکوس متوید یا عکس نقیض آن صفای دین بلکه
 استخراج مطلوبت بی اضطراب و تنویش که باور سهولت
 تعلم آن بود که نفس را حدی حاصل آید در نظر تاقی همانند خواطر
 مشغول بکلی توجه مطلوب کند فرق بینها و قس است و با افعال
 نظر حسی **حس** **تفعل** **است** که در تحت و استکشاف و هر چه
 حدی که لایق است نگاه دارد و تامل احراری داخلی نماید و نه
 اعتبار خارجی **تفعل** **است** که صورتی که عقل با و هم بقوت
 تمکین یا تمیل **تفعل** **است** که در اندیشه است و بیکو ضبط کند دیگر که **تفعل**
 صورت مخطوط است در هر وقت که خواهد باسانی و آنچه در تحت
 شجاعت است بازده است **اکثرش** **بجرت** **علو** **عزت**
ایمان **علم** **مکون** **شهادت** **تمیل** **مواضع** **احکمت**

۱۱ وقت که نفس آن باشد که نفس کما هیست و سوان مبتلاات نماید
و بسیار اعتبار البشاعت نکند و بلکه احوال سلام داشته باشد
مکمله نیاست چنانچه در وقت وقوع اخطار جرح او راه ساند و
حرکات نامعظم او صادر نشود علو هیئت آن باشد که نفس را
در طلب جمیل عقیق مطالب و مکاره این جهان ملحوظ نماید
باشد و بان حرم و محکم شود و کدی که از موال مرک نیز پاک ندارد
ثبات قوت و معافیت الام و شاید یست تا زیاده در و
ناشری کند و یک نه و در علم آن باشد که طبیعتی در و حاصل شود
که زود بلکه مطلقا معلوب غضب نشود و کون است
که در خصوص ابامحار مات که در خط حرمت دین نفس
باخصمت لازم بود و غفلت نماید و این را بعد طمشتن نیز گویند
سهامت حرص نفس است را عسا امور عظام اجبت
او حار و در حیل بل از خیر بل محمل بلکه اسعال آلات بدست
در کتاب امور پسندیده تواضع است که خود را از تنقی نعمت کسائی
که در دنیا و دین او پسند نیست آن باشد که در محال طلب حرص

نفس است بر اعمال حمیده و افعال البندیده تنظام و این
 که نفس را قدر امور بر وجه نیافت و حسب مصلحت مملکت بود
 ۱۱ احسن است که نفس بر مملکت کسالت مال در مکنات حمیده
 صرف آن در مصارف لایق حاصل شود و امساع نماید
 کسالت در مکنات دمه ماموف در مصارف غیر لایق
 ۱۲ سخاوت آن است که اتفاق مال بر وسیله اسان باشد
 مالیک باشد مالیکه باشد که سادرسا در تحت سخاوت
 بسیار است و حاصل آن از دیگر مواضع باید طلسم و باید
 و است که مملکت سخاوت عالیا مسلم سخاوت می باشد
 چنانچه که نفس را مملکت محل احتیاط و جنب و مخاوف که
 مظنه هلاک بود و حاصل شود و هر اینه نقصان و موات مال
 بردا و حرم باشد و خلاف این لعاب ماموف تواند بود
 و استندام سخاوت سجاوت را اگر می نیست اگر چه
 سر از استندام دیگر مملکت است عمر از عدالت اما الوفا
 که در تحت حسن عدالت بودیم و در و استندام است

۱۴۷
 ۱۰ الفت و فاعلم شققت ۱۱ صلح هم مکنات حسن کرد
 ۱۱ حسن مصداق بود و اسلام ۱۱ موکل عناوت صدق است
 از دوستی صادق الف عناوت است از مالف و لواحق از لایق
 و عطاء مال در معاوت و مواجعت مامکت کرد و فاعلم که الهم علی
 مواسا و معاوت و شققت تار و العناوت را مامکت می کند
 رسد می سخاوت و فقر نیست بر اینه آن روزه امکان صلح هم
 است که خون خود را در جرات که او را مامکت هر نوعی که اگر کسی
 رسد عیال آن باز نازده را مامکت کرد و در اسات بکثر آن کشف عائد
 حسن که نکست آن بود که داوستند و معاملات بر وجهی کند که موجب
 الخراف حاطره کشان شود و بکسب مکان و بشرط محاطت بر قانون
 اعتدال حسن قضا است که حقوق دیگران بکند و بقا دان در دست
 خود را مامکت و در طلب مودت کفا و اعاضل است بطیب کلام
 و اگر ام و انعام و دیگر سبب که بعضی آن تواند بود و استندام
 که احکام الهی و مومسن سرعی و او صباغ نبوی و نظایر آن از موم
 انکه و مساج طاعت را رصا و هر کس منع قبول نماید که موم

کتاب در مکنات

اوطیع او نباشد بوی کل است که در امور که خارج از جبط قدرت
 بشری و رویت اسامی باشد بایست نقصان و محمل و ماحرطه
 و طلب خلاف که واقع است مگر عبادت است که اعظم و محمل
 محاور و اوادار و اعرار و العدر طاف و استطاعت و عبادت
 و ابروایی او محمل مکان محمل سده و مدک محصل عبادت
 سر است حضرت محمدی است علی و اصحاب و فصل الصلوات اکمل الالهام
 حاکم و بی ساحت سابقه روشن شد که عدالت مشتمل است بر جمع
 فضایل چه هرگاه که تمامیت قوی باشد در موضوعات خود و وجه
 اعتدال حرف فاسده است کمال حاصل شود و ارجح در اول حساب
 لازم آمد و عدالت و قیاس کمال است که محصل و لا در قوی و حواجز خود و عدالت
 بجای آورد پس در مدرسه و معارف است پس در سیاست مدرسه
 مدرسه و این در این خصوص است طایف و اعرار و کمال و دولت کسی که در
 احدی قوی خود و علم او و محکم است بن خود که اقرب باشد عاقل و طریقی
 که علم مدرسه حاصل شود و کمال است پس کمال است که در امری که
 مردم خود را بکس ندارد و با همه دور و در نظر اولی که روشن تواند

والت و لهذا

وشت و لهذا در آن حدیث که حضرت رسالت نباه علیه افضل
 الصلوات فرمود که مقتضای معنی و لایان برینا بر لور مد از
 من چون حضرت رحمان چون سوال کرد که چه طایفه است این
 فرمود که آنان که در احکام خود و اهل خود و انجمنیان و ولایت
 و سلا و ان شد عدالت بجای آورند و از افراط و تفریط
 متجاشی باشند و قیاس و عدل و بی باور **م م م م م م م م م م**
تجربیه سوره بقره آیه ۱۷۷ **و انما احسن الله خلقه** **و انما احسن الله خلقه**
 احسن الله خلقه و سالی است و علقه و حکمت جنان تحقیق است
 که خلاص از شقا و وی محله و کبر نفس است و کماله علم و تکریم
 بعقل این رسالت مشتمل بر قسم غنی را و مشتمل بر روح فضل و انوار
 اخلاق فاضله فاسده و سیوم در حقان خلق و جبارم در
 استحال اخلاق محم در علاج فاسده و حفظ فاضله طیب انوس
 فصل در تخریف حقیقت خلق و لواحق این بدانکه پس از این
 است که نفس باطله که قوه عقیده گویند و کبر نفس یعنی که قوه غفیه
 و کبر نفس یعنی که قوه شهوانه نامند و انرا اختیار و تصرف
 درین نفوس که خواسته نفس باطله را غالب گردانند باده حاکمه
 رسد و اگر خواسته نفس سبی را غالب گردانند نفوس سبای گردد

در این خصوص است که در این

و اگر خود نفس سعی را غالب کرد و اندام از میان کم کرد پس واجب
 غالب کرد و اندام نفس را طوق است سعی و سعی تا مجرد کرد
 جوهر و جانی را علقه قیامی بدن که موجب شفا و تندرستی است
 اگر سبب یا اندام از آن دو نفس دیگر یکی یا هر دو بر نفس باطل حکم کرد
 علقه بدن را و بکشد روح را بجا تب بدن پس خون مفارقت
 کند از بدن مایهات مالموفات بدنی مثله مانند باشد نفوذ
 با بدن شش و از انقباض و منقبضات علقه اکنون همه سبب تبای
 نفس را طوق را نفس دیگر فضیلت گویند و همه سبب تبای نفس را نفس
 با طوق و در هرگاه ثابت گشت این مسئله نفس و جدا شد
 جلگه گویند و چون عارض گشت و باز را بدین حال نامند پس
 فضیلت حالت است هر نفس که مشیت بر کمال است نفس که خاصه
 اوست و حق مکه است که صادر میگرد و بواسطه آن مکه فعل از
 نفس بی تکلف و مکه کینه و بر زوال بود و حال کینه و در زوال
 و فصله وسط بود میان دو طرف که هر دو در مصلحت می افتد
 و دیگر تفریط و منقسم میگرد و فضایل و در ذایل بحسب نفس باطله
 و سبب و سبب حاکم که در کرده خواهد شد **فصل دوم** در ترفیع اخلاق
 فاضله و فاسده هر یک از فضایل و در ذایل منقسم میگرد

ماصول

ماصول از اصول فضایل چهار است حکمت شجاعت عفت
 عدالت اصول در ذایل است است جب بله نور حسن شش و خود
 نظام انظام سبب این کو قیمت است که فصله و طاعت در
 طرف و در است که در وسط را و طرف باشد پس در فصله
 هشت ردیله باشد یکی در طرف احوال و یکی در طرف تفریط حکمت
 وسط است میان شب و بله شجاعت و وسط است میان نور و حق
 عفت و طاعت هر شش و محمود عدالت و وسط است ظلم و
 انظام را اما لازم فضایل لب و شفا قریبی لازم حکمت که نفس
 و حکم و کرم و رحمت لازم شجاعت حیا و مخا و حرم و حریت
 لازم عفت و حمد این لوازم لازم عدالت اما لوازم در ذایل انچه
 مقابل این لوازم است پس لازم حبت در دوا و جرزه و عماره و
 لوازم نور و حین کبر و صبر و عس و رفیع و رذل و ترغ و بدله و عجب
 و قضا و قلب لوازم شش و محمود و قاض و حبت و تفریط و تفریط
 و محل و حد و سخاوت و شراه و لوازم علم و انظام جمله این در ذایل که
 منقسم اند با قراط و تفریط **فصل سوم** حکمت لطفیت مشرک ماکلی که
 در اخلاق استعمال کنند عبارت است از کمال نفس انسانی فاضله و مکه
 فاضله و مکه واجب آن کرد که حشر افعال و بر وجه نظام صادر کرد

شبی عمت مطاوعت رای صوابت در اقدام و احجام عفت
 سون است بلدت حرم عدالت اجتماع فضایل سب در نفس لب
 فضیلتی است که با و ان نیک رای بود در کار با تقا قرای
 فضیلتی است که قادر کرد و ان بدان برست با طهور و مجبور لاد
 معنای که نفس فضیلتی است که قادر کرد و ان بدان برست با طهور و مجبور لاد
 عظمه و جبر استحقاق و حکم فضیلتی است که بواسطه ان بدان متاثر
 مکرر و ان فضیلتی است که فضیلتی است که بدان مدت باید است از بل
 جز غری حرمت فضیلتی است که بدان مساکم کرد و ان بدان برست
 شرفی حرم فضیلتی است که بدان احرا کنند ان از کار بدی
 فضیلتی است که بدان بدان فعل جیل کند در مال بد و اچو و جیل
 و انکه در وقت واجب اند حرمیت فضیلتی است که
 ان بدان عفت العلای قوی باشد غلو فانت بدی شععی نادر
 باصابت و اسعی نادر و لغوات حرمیت فضیلتی است که
 منقذ و مسالم می کرد و ان بدان از رسیدن بجای و بدی بحری
 عینا که در حق خود حب کمال مبالغه فکر است در انکه همان بود که
 حرمیت و نیز خیر باشد و بدی عفت بل این حالت ظهور نیست که
 نفس در اقدام زیاد مطاوعت نماید از احجام و حرمیت مقابل ان

ط

علم با عفت از اخلاق است نفس بر دایل در ساندن حضرت اخبر
 استحقاق ان نظام جای بود ان نفس و فضایل و مکمل هر دو غری
 استحقاق اما تعریفیات بوازرم رو ایل یک در مقابل بوازرم
 فضایل باشد از طرفین حاجت مکرر نیست و فصل چهارم در
 استعمال اخلاق ظاهر میان افلاطون و ارسطو اختلاف رای و حرم
 ارسطو که نفس نفس نیست که حد وسط استعمال کند فضایل عباد
 از نیست حرم استعمال و ساطو موجب استیلا نفس با طهر است
 بغیر و استیلا نفس با طهر سبب ایجاد میگرد و بطرف طهر
 بس طهور و طهر نفس با طهر در تصرف بر نفس و سبب باشد ان
 میگوید که یک نفس نباشد مگر باطل کردن دو قوه که غشی و
 بود چنانکه سبب ترا خود حاصل بد و نفس با طهر و مکرر
 خود از بدی و این رای موافق معراط است چنانکه گفته کرد است
 بالا راده عاقل حیوة طعمه و من عاقل بالا راده مات
 مونا طبعی و معراط موت طبعی بر اندن عصب و شهوت شهوت
 و حکمت طبعی حوه اندی خواسته زیرا که طبعیات بدی می
 در ان اختلاف نیست پوشش ارادی استعمال شهوت و غلب
 خواسته و موت طبعی شهادت مصادی و حق است که این

نصف بحسب قوه نفس این است اگر پان نفوس
باشد و از هر یک نفوس متکلم گردد و مانا طبع و اعلا هر یکی حکم
مکروه است حال وسط بهر که پان نفوس نیست و یکشده
شهرت و غضب نفس باطله اولی این چنین میشود و میرانیدن آن در
قوت اولی تا از هر یک نفوس باطله مضطرب الحال میگردد و خود را
در وسط یکطرف نگاه دارد و بر آنکه ترکیب نفس است که آن وسط
نگه دارد و نگه میگرداند و این متفقد که نفس کی نیست که از هر
و غلبه پان سالم گردد و در اینها که مانع بدنه محو نباشد که در
روز و در فرزند او مرد و او متکلم شد **فصل** در علاج اخلاق فاسده
و حفظ فاضله طب نفوس و این فصل بسیار مهم است در علم
نهال و کتب در این فصل اخلاص و بعضی محمد بن کران و دیگران در
کردن این علاج و حفظ را چون در آن باب قانونی مدبره اند چون
قانونی صناعی است بنا بر کرده ام بحسب راضیت خود و نسبت به تفاوت
از مرشد خود ابراهیم ملک رضی الله عنه عرض کردم اخلاق عمل است
نمرد علم پس چگونه میسر که علم اخلاق مانند علم طب است و عینا که
بدن را صحتی و مرضی باشد نفس را صحتی و مرضی است صحت نفس فساد
است و مرض نفس رایل و عینا که علم طب متمسک بر حفظ

علم و ادراک

نفس است و از آن مرض علم اخلاق متمسک است بر حفظ فاضله و از آن
بفایل و عینا که علم طب را قانونی خاص است در علاج این علم را برست
و عینا که واجب است که از آنرا طبی باشد واجب است که کس که
طبی باشد و اطمینان بخوس اشیا از علم السلام بدین شرح
از شرح الهی که متمسک بر اصلاح نفوس و حکایه حق بدیده
است حال کرده اند علم اخلاف برای پاک کردن ایندن نفوس
رس میگویم من که قوانین طب ایدان در علاج است که سبب
مرض و عرض مفصل گردد و چون سبب معلوم نشد معالجه بعد
کنند مرض دفع گردد و عرض که صحت حصول یونند و و
مخبران من تر تفصیل میکنم قوانین طب نفوس را است مرض
و عرض تفصیل کلی نه جردی اکنون بد آن عرض اراده است اراده
چست مثل یکدن و این اصل امراض دیگر است حرکه لازم
می اید ازین اراده اراده و موافقتی بدن که لذات بود
و لازم می اید ازین اراده سبب لذات بعضی اموال و لازم
می اید از اراده اموال عاقلان اموال رس لازم می اید ازین
اراده از ادوات بسیار که مستند ما را دت اولی که در دال
و اموال نفس عبارت از اینهاست پس چون این ارادت محکم

در نفس و اراده و عواطف و غیره

شد نفس را شوق و ملکات بدیهه پس بیدار شد و
که عارض است از اراده و غیره مخالف بدن از هر چه معلوم بود و چون
شد کل که بیدار شد از اراده امساک حرارت غریزی بر نفس
خود و بیدار شد که عارض است از اراده حرارت نباشد مگر
و همچنین بیدار شد از اراده که عارض نفس است اما
آن آواز و شوخیست با ارادت چون دریافت خواست
بیدار شد لازم از حکم نفس با نگر این اراده نیست و آن
نیست نسبت این حکم با اراده لازم ایضا از رای فاسد بعد
از آن چون ثابت شد این حکم اعتقاد شد و چون ثابت
اعتقاد لازم از عقل هرگاه محرک شد عقل لازم شد و فعال
و از انفعال انفعال مثل حد که ثابت است در نفس و عقل است
هرگاه که عارض شد از باب آنچه حرکت داد و از ابوی فعل
انفعال حاصل شد محاسبه محاسبه انفعال بیدار شد
است تحقیق سبب انراض ان علامات صادره از
انفعالات و انفعالات که تابع اخلاق است انفعالات
اعراض خفیه است و نفس که از اصحاب ان انفعالات
داند اما افعال ان اعراض ظاهره ان نفس است در حد و

افعال

معص

انفعال است سبب انفعالات را بر بدن و انفعال لای انفعالات
و علامت اخلاق اما علاج انفعالات و ان تا شایع حکام
و نفس که لازم ایضا از رای معصی بالظهور که بر نفس کند که
اراده بدن و تالیف ان اعراض نفس اند و ان ترادف عاقل و
معصی در عاقل بان گونه که لازم اخلاق المهادت که از انباء
جنس او با و خواهد رسید در حکم انفعالات که او بدینان
که در اخلاق و معصی که از خود بخود اگر در اما در عاقل معصی شد
از اخبار انباء علیهم السلام که اصحاب این اعراض که عاقل اند
بجواب الهم که فریاد خواهند کرد و اگر عاقل حکما که رمان گفته اند
بر آنکه شعاع عظیم لاجتبات اصحاب اخلاق و در هر روز معاد
محصول ان در کتاب معاد ان الاسرار کرده است پس چون تحقیق
شد که ان اعراض معصی عاقل باید که معصی را از کتاب کند مگر
کنند که مانع باشد در حال و در مال و چون اراده رای معصی بر اراده
رای فاسد غالب است اراد است که مانع اند تر مغلوب شدند
و در اراد است فاصلا مانع هر که چون علت باطل گردد و محلول
بر باطل گردد و چون محقق شد که از رای معصی خواسته در نفس
پس واجب است که دایم بر خاطر گذارد که ملکات اینها لایست

چون مکر کرده شد ارادت نیک را ضعیف شد ارادت فاسد
 که رذیلت است اما حفظ صحت نفس که فضایل باشد بدان نهم
 بوان کرد که اهتمام رود بر رعایت اخلاق هر ضربه و اعمال خود
 در نفس غصبی و شهوانی که این از بابیان که در اختیار
 انفس مملکی است تا خود را موجب رذایل گردد و سد که در کربان عصب
 و شهوت کند که این باید که بنور خانه را نور آینه باشد
 چون غصبی را شهوانی که باطن را در طرز از انفس نماید و باید
 که حال روح نفسانی را صالح گرداند در کیفیت و کمیت و توف
 بصاعت طب که از این از اثر عظیم است در اخلاق و
 قانون در دفع رذایل و حفظ فضایل که موجب سعادت
 اولی و آخری باشد

والله الموفق

۱۵۲

رسالة فی طریق حق و فلو

بسم الله الرحمن الرحيم

طریق حق البس رسول الله صلی الله علیه وسلم الخ و علیا
 رضی الله عنه والنس علی الحسن البصری و لیل بن باب
 و البس کبیر عبد الواحد بن زید و البس ابو ابی صوب
 البس و البس هو ابی یعقوب النیریزی و البس هو ابی
 عبد الله بن عثمان و البس هو ابی یعقوب الطبری و البس
 هو ابی القاسم بن رمضان و البس هو ابی العباس بن
 ادریس و البس هو ابی محمد المعروف بآدم القفراء
 و البس هو محمد بن یحیی و البس هو شیخ التوری سمیع القفیری
 و البس هو شیخ الامام الربانی ابی اسمعيل ترف بن المومنین
 البغدادی رحمه الله علیه و البس هو شیخ **طریق فلو** احمد بن محمد بن الاسلام
 کمال الدین هو عن ابی سمیع ترف المومنین البغدادی و اخذ
 هو عن شیخ الاسلام ابی الجباب احمد بن محمد بن عبد الله
 البغوی و اخذ هو عن شیخ المعاری و هو احمد بن ابی النجیب و اخذ
 هو عن شیخ احمد الغزالی و اخذ هو عن ابی بکر الشافعی و اخذ

المتقين فاستقم كما امرت المرسلا انا ارسلناك الرسول بالحق انما ارسلناك
 بالحق النبي المحبوب ما وعدك ربك وما افلى العهد
 نعمدك العزيز عز وعلية ما عنتم المحض حريص عليكم الرؤوف بالمتقين
 رؤوف الرحيم رحيم الكريم انه لقوله رسولكم ربهم النبي للناس شمس
 الامين رسولا امين الذين فيما رحمته من الله نلت لهم الجورث
 بعث في الامين رسولا المعصوم والله يعضكم من الناس المحفوظ
 يحفظون من امر الله الموضع ورفعا لك ذكرك المصور وينصرك الله
 نصر العزيز المصور لغير الله المأمور فاستقم كما امرت النور
 قد جاءكم من الله نور الحق قد جاءكم الحق الربان قد جاءكم بشفقة
 من ربكم الهدى اذ جاءهم الهدى الرحمة وما ارسلناك الا رحمة للعالمين
 النعمة يعرفون نعم الله العبادى بربك النور والنجى والحقى والشمس
 الظل كيف من الظل النجم والنجم اذ هو الذى يدرى ما نزلنا الشمس والشمس
 وضحيها عبادة والله لما قام عبادة الماسى الحاضر العاقب
 وركب جبهته من طمع رضى الله عن رسولا الله صلى الله عليه وآله وسلم
 انه قال ان الى سماء انا محمد وانا احمد وانا المسمى الذى يحيى على الكفر وانا الحاضر
 الذى يحشر الناس على قدمي وانا الحاقب والعاقب الذى ليس بعدى
 والاسم التاسع والستون رسولا الله قال الله تعالى وكفى بالله شهابا
 منجد رسولا الله قال عباس بن عبد المطلب رضى الله عنه فى نبينا صلى الله

عليه وآله وسلم الم تر ان الله اكرم احمد بتفضيله والله اعلى واعجبوا
 من اسمي ليجله فاعلموا ان الله عز وجل يحب المحسنين وانا القاسم صلى الله
 عليه وآله وسلم الاول صاحب البراق صاحب الناح صاحب المعراج
 صاحب الورد والعلين صاحب غمام والعلامة صاحب الرهان والحجة
 صاحب الخوض المورود صاحب القام المحمود صاحب الوسيلة صاحب الفضيلة
 صاحب اللذة الرفيعة صاحب الشفاعة سيد ولد آدم سيد المرسلين
 امام المتقين فابدا لله الرحمة جبريلا لله عز وجل الرؤوف الصمد الملقب
 اسامى انحضرت ذكره بافندم در توبه قبله سيد در النجى طارطاب
 در زبور عاقب در بعضى محض ربحا در بعضى فارق طارطاب در بعضى جبار طارطاب
 در بعضى اوليا در بعضى اخوابا در بعضى تحرك در بعضى منقح در بعضى اجد
 در بعضى ما ماذ در بعضى مختار در بعضى ربحا في الحق در بعضى مقيم السنة
 در بعضى مقدس در بعضى حلالا در بعضى فشم در بعضى من الملامح بعض
 قتال وابن اسامى كرمه في الحنفية مشبه بصفاته اما ذكره وصفا في شدة
 باين مشهور ويذكره كشمه بود در اعداد اسماء زبور كذا اما اسماء ان
 حضرت في الطباق عجلت در آسمان دنو مجتسبي در آسمان دوم نرى
 در آسمان سيم منى في در آسمان جهنم متجرب در آسمان بنجم مجتسبي
 در آسمان ششم مطهر در آسمان هفتم مقرر اما اسامى انحضرت
 در طباق ارضين در طباق اولى عظم در ثانياه متجلى در ثالثه عجب در رابعة

